

Yurtdışı Birlik Tartışmaları DÜZENLEME GİRİŞİMİ

SOSYALİSTLER TARTIŞIYOR

Londra

24 Şubat 1990: *Ulusal Sorun*
25 Şubat 1990: *Enternasyonalizm*

Duisburg

25 Şubat 1990: *Günümüz ve Marksizm*
17 Mart 1990: *Ulusal Sorun*

Berlin

3 Mart 1990: *Sosyalist Demokrasi*
4 Mart 1990: *Türkiye'nin Toplumsal
Dinamikleri*

Paris

3 Mart 1990: *Devrim ve Demokrasi*
4 Mart 1990: *Birlik Düzlemleri*

Basel

11 Mart 1990: *Birlik Düzlemleri*
10 Mart 1990: *Devrim ve Demokrasi*

Amsterdam

10 Mart 1990: *Kadının Kurtuluşu ve
Marksizm*

11 Mart 1990: *Sosyalist Demokrasi*

Hamburg

17 Mart 1990: *Günümüz ve Marksizm*
18 Mart 1990: *Kadının Kurtuluşu ve
Marksizm*

Frankfurt

24 Mart 1990: *Enternasyonalizm*
25 Mart 1990: *Türkiye'nin Toplumsal
Dinamikleri*

DEVİRİM VE DEMOKRASİ

(TEBLİĞ)

ENGİN ERKİNER, İRFAN CÜRE

BİRLİK DÜZLEMLERİ

(TEBLİĞ)

DEMİR KUÇUKAYDIN, BÜLENT ULUER,
ENGİN ERKİNER, ZİYA ORKUN, SITKI COŞKUN,
DOĞAN TARKAN, ORHAN KARACA,

Uğur Serisözen

YER:

KIRCHGEMEINDE HAUS

WIESSSENDAMM 30

BASEL (KLEINHUNINGEN)

14 NOLU TRAM İLE KLEIHUNINGEN

SON DURAK

KONTAK TEL: 322 40 98 (UZAKTAN GELENLER İÇİN)

ZAMAN: 10.3.1990

CUMAERTESİ

SAAT: 13:00 İLE 20:00 ARASI

11.3.1990 PAZAR

13:00 İLE 20:00 ARASI

YBTDG

Koordinasyon Komitesi

41ak8

BATI BERLİN:

KURTULUŞ VE TKP "SOSYALİST DEMOKRASİ" KONULU
TARTIŞMALI TOPLANTI DÜZENLEDİLER

Geçtiğimiz 29 Mayıs Pazar günü Türkiye Komünist Partisi (TKP) ve Kurtuluş Örgütü Batı Berlin'de "Sosyalist Demokrasi" konulu tartışmalı bir toplantı düzenlediler. Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin (SEW'nin) gençlik örgütünün salonunda düzenlenen toplantıya Kurtuluş Örgütü adına Bülent Uluer, TKP adına da Ahmet Kardam katıldı. Yaklaşık beş saat süren toplantıyı TKP ve Kurtuluş Örgütlerinin taraftarları yanında, çeşitli devrimci sol parti ve hareketlerin çok sayıda taraftarları da büyük bir ilgiyle izledi ve tartışmaya katıldı.

İlk konuşmayı yapan TKP temsilcisi Ahmet Kardam'a göre sosyalist demokrasi konusu, biri ulusal düzeyde, öteki de uluslararası düzeyde olmak üzere iki açıdan büyük önem taşımaktaydı. Türkiyeli komünistler "yarını bugünden kurduklarını" söylüyorlardı ama, "yarının sosyalist Türkiye" üzerine çok ender olarak görüş belirtiyorlardı. Bu ise ciddi bir eksiklikti.

Ahmet Kardam'a göre, konuyu asıl önemli ve güncel yapan neden ise, Sovyetler Birliği'nde "daha çok demokrasi, daha çok sosyalizm" belgisi ile yürümekte olan ve sosyalist demokrasiyi niteliksel olarak daha üst bir düzeye çıkarmayı amaçlayan Prestroyka ve Glasnost mücadelesiydi. Bütün dünyanın, bu arada Türkiye kamuoyunun da büyük ilgisini çeken Sovyetler Birliği'nin bu yeni deneyimi, Türkiye'de sosyalizmi kurmayı amaçlayan bütün komünistler için güçlü bir ilham kaynağıydı.

Sovyetler Birliği'ndeki Perestroyka uygulamasının, kimi çevrelerin göstermek istediği gibi "kapitalizme dönüş" anlamına gelmediğini, tersine 70 yıl önce başarılmış olan devrimin bugünün konuşullarında derinleştirilmesi ve sürdürülmesi anlamına geldiğini belirten TKP temsilcisi Kardam, kapitalizmden sosyalizme geçilebilmesi için kaçınılmaz bir zorunluluk olan proletarya diktatörlüğünün, sanıldığı ve iddia edildiği gibi çok partililiği yok etmek, demokratik hak ve özgürlüklere kısıtlamalar getirmek ve çoğunluğun iradesine dayalı temsili sistemi inkar etmek demek olmadığını; bu "geçiş döneminin" eskiye kıyasla çok daha fazla demokrasi anlamına gelmek zorunda olduğunu Lenin'in yapıtlarından ve Ekim devrimi sonrası Rusya'sından örnekler vererek anlattı. Sosyalist devrim ister barışçıl ister barışçıl olmayan yoldan gerçekleşsin, çoğunluğun bilinçli isteğine, iradesine ve aktif desteğine dayanmak zorundaydı. İşçi sınıfı iktidarının ayakta kalabilmesi ve sosyalizmi kurabilmesi, bu çoğunluğun devrim sonrasında da "her gün yeniden kazanılmasına" bağlıydı. Sosyalist devrim hiçbir şekilde bir "darbe" olamazdı. Çoğunluğun iradesini yansıtan parlamentosun çıkardığı yasalar çerçevesinde hareket eden her türlü siyasi partiye ve örgüte yaşama hakkı tanınması da zorunluydu. Ama bir rejimin demokratik olup olmadığı da, yalnızca o rejimdeki siyasi parti sayısı ile ölçülemezdi.

ÖRGÜT İÇİ DEMOKRASİ

→ CAR fitt

İkinci olarak konuşan Kurtuluş Örgütü temsilcisi Bülent Uluer sözlerine "sosyalist demokrasi" konusunun tartışılmasının önemi konusunda TKP temsilcisinin söylediklerine katıldığını ve buna bir önemli nokta daha eklemek istediğini söyleyerek başladı. Yarının sosyalist demokrasisinin nasıl olacağı konusundaki

düşünceler, sosyalizmi kurma amacı taşıyan örgütlerin bugün kendi iç yaşamlarını ve birbirleriyle ilişkilerini de belirleyen en önemli etkeni. Sosyalizmde çoğulculuğu kabul etmeyen, sosyalizmi mutlaka tek partili bir rejim olarak gören ve bu tek partinin de kendisinden başkasının olamayacağını düşünen bir örgütün, kendisine potansiyel rakip olarak gördüğü diğer devrimci sol örgütleri bugünden yok etmeye yönelmesi; kendi içindeki düşünce farklılıklarına karşı acımasız davranması ve örgüt-içi demoksiyi reddetmesi de kaçınılmazdı.

Bülent Uluer, TKP temsilcisinin çok partililiği ilkesel bir sorun olarak görmeyişini eleştiriyordu. Sosyalist bir ülkede, hangi nedenle olursa olsun, yalnızca iktidar partisi varsa, bu durum toplumun bütün kurumlarına da monolitizm getiriyor ve düşünce zenginliğini ve demokrasiyi yok ediyordu. Sovyet deneyimi bunun kanıtıydı ve eğer Gorbaçov Sovyetler Birliği'nde çok partililiği gerçekleştiremeyecek olursa, bugün söylenenlerin de hiçbir anlamı kalmayacaktı. Ama buna karşılık yarının sosyalist Türkiye'sinde "sosyalizmi benimsemeyen partilerin" özgür faaliyet gösterebilmelerine de karşıydı, çünkü sosyalist Türkiye'nin anayasasında "özel mülkiyet suçtur" diye yazılmak zorundaydı ve buna karşı çıkan burjuva partilerinin de varlıklarını sürdürebilmeleri olanaksızdı.

GORBAÇOV'A EVET, AMA...

Kap fet

Kurtuluş Örgütü, bugün Sovyetler Birliği'nde uygulanan Perestroyka politikasını olumlu buluyor ve destekliyordu. Ne var ki, bu ülkede sosyalizmin bugün karşı karşıya kaldığı sorunların kaynağı yalnızca kişilerle, örneğin bir tek Stalinizmle açıklanamazdı. Stanilinizmi yaratan neydi? Stalin bir günde kendisine özgü yepyeni bir sistem kurmuş değildi; kendisinden önce atılmış olan temellere dayanmıştı. Dolayısıyla geçmişin eleştirisi yalnızca Stalin'le sınırlı kalamazdı. Bülent

Uluer'e göre, Sovyetler Birliği deneyiminin en büyük eksikliklerinden birisi de, Ekim devriminden sonra "güçlü sosyalist devlet", "güçlü Kızılordu" gibi düşüncelerin savunulması ve bu düşüncelerin gerçekleştirilmesiydi. Oysa sosyalizmin görevi geçmişten devralınan devleti güçlendirmek değil, onun yerine işçi sınıfının ve emekçilerin özyönetimini geçirmek olmaydı. Uluer, Gorbaçov'un bugün söylediklerini Kurtuluş Örgütü olarak çok daha önce söylediklerini iddia ediyordu.

TKP ve Kurtuluş Örgütü temsilcilerinin konuşmalarından sonra söz, konuya ilişkin soru sormak ve görüş belirtmek isteyenlere verildi. Tartışmanın ikibuçuk saat kadar süren bu bölümü, hem izleyicilerin hem de iki konuşmacının, Ekim Devrimi, proletarya diktatörlüğü, Prestroyka, çoğulculuk, Sosyalizme barışçıl ve barışçıl olmayan geçiş ve Türkiye komünist hareketinin geçmiş ve bugünkü sorunları üzerine canlı bir görüş alışverişi biçiminde geçti.

LEGALİZM VE BUNALIMI AŞMANIN YOLU

Şadi Doğan

Türkiye solu, 12 Eylül faşizminden yemiş olduğu darbe ile içine düşüğü bunalımını hâlâ aşamamıştır.

Devrimci hareketin toparlanma konusunda gösterdiği bu yetersizliğine; çarpık kapitalist gelişimin kaygan zemin, bu zemin üzerinde oluşan politik ve sosyal kaymalar, global sorunların ve değişimlerin Türkiye'ye etkileri, devrimci hareketin güçlerinin dağınıklığı, vb. nedenlere dayandığı söylenebilir. Ancak esas etken, mücadele perspektifindeki belirsizlik, ortama uygun taktikler geliştirme yaratıcılığındaki yetersizliktir. Sorunun daha çok öznel yanını oluşturan bu bölümün üzerinde ağırlıklı olarak durmak gerekirse; bu yetersizliğin ana kaynağının ideolojik-teorik zayıflık, politik yetersizlik, yaratıcı taktik üretim ve esnek hareket yeteneğinden yoksunluk gibi öğeler olduğuna dikkat çekmek yerinde olur.

Türkiye devrimci mücadelesi henüz, böylece yetenekleri kazanmış kadrolar ve örgütlü yapılanmalar yaratamadı. Varolanlar ise, henüz ihtiyaca cevap verecek bir düzey tutturamadı. Sınıf mücadelesinin örs ve çekici arasında dövüle dövüle çelikleşmiş, böylece yetenekleri yapısında somutlaştırmış, güçlü kadrolar ve örgütlü yapılanmalara sahip olunmadıkça, sınıf mücadelesinin önündeki sorunları çözümlenmek kolay olmayacaktır. Akvaryumda balık yetiştirir gibi, kendi ortamından uzak, akademilerde komünist önderler yetiştirip, mücadeleyi omuzlamalarını beklemenin de sorunu çözmeye yetmediği yılların deneyimiyle yeterince anlaşılmış bir gerçektir.

Besbelli ki, sistematik bilgi edinme süreciyle günlük mücadele süreci için de pişerek pekişme süreci birbiriyle birleştirilmedikçe; kuramın yaşamla, günlük sorunların kuramla bağını sıkı sıkıya kurmayı başaramadıkça, akademilerden mezun olmakla yaratıcı Marksistler olunamıyor. Öyleyse, yaratıcı Marksistler, gerçek komünist önderler ve kadrolardan oluşan örgütlü yapılanmayı yaratmak ve geliştirmek için, kavgayı kavganın içinde öğrenmek, sistematik eğitimle hayat içindeki öğrenimi birbiriyle en iyi şekilde birleştir-

mek gerekiyor. Kuşkusuz, bu yol kararlılık, sabır ve bağlılık gerektiren zahmetli bir yol. Ama tek doğru yol budur. Öte yandan, hâlâ Türkiye solu, ideolojik perspektifle politik esnekliği birbirine karıştırmadan ama birbirleriyle uyum içinde yaşamaya geçirmeyi başaramıyor. İdeolojik kavga ile politik esneklik bir netlik değil bir kargaşa içinde yürütülüyor. Başarısızlıklarımızdan dersler çıkaramıyoruz, bu yüzden aynı yol kerelerce yürünüyor. Kuşku

yok ki, bir ülkede ne kadar ayrı örgüt varsa, o kadar da ayrı ideolojik yaklaşım ve şekillenme vardır. Ama ideolojik ayrılık başkadır, dışındaki parti ya da partilerle politik bir amaca yönelik olarak ortak hareket etmek, ortak platformlar yaratmak başkadır. Bir çok parti, Türkiye'de emperyalizme bağimliliğin son bulması ve tekellerin egemenliğinin kırılması için mücadele yürütmekte anlaşabiliyorsa; bu partilerden birinin yakın iktidar hedefi olarak burjuva demokrasisini, diğerinin sosyalist iktidarı, bir diğerinin ise halk demokrasisini kurmayı savunuyor olması, onların üzerinde birleştikleri ortak nokta etrafında bir araya gelmelerini engellemelidir.

İdeolojik yaklaşımlardaki farklılıklar bu platform içerisinde ayrıca birbirleriyle mücadele edeceklerdir. Ancak bu mücadele hiç bir biçimde ortak hareket edebilmenin önüne geçen bir engel durumuna gelmemelidir. Bunun ikisi birbirinden ayırt edilmeden ve her biri kendi uygun zemininde ele alınıp bir uyum içinde eylem alanına konmadan ideoloji ile politikanın uyumlu birliğini sağlamak olanaksızdır. Bu durumda ideolojik derliğin, grupçuluğun devrimci hareket içindeki zararlı etkisinin önüne geçmek hayli güçleşiyor.

Nitekim bu anlayışın zararlı etkilerini geçmişte yaşadık ve halen de yaşıyoruz. Birçok örgütlü politik yapı, Türkiye işçi sınıfı hareketinin bu tünlülüğünün sorumluluğunu taşımaya yanaşmıyor, "ben" tutkusuyla, "bizim" olanı sürekli gözden kaçırabiliyor, kendi grubunu öne çıkarıyor, kendi grubuna bir yer edinme endişesiyle hareket ediliyor. Bu yüzden de, birlikte hareket edebilmek, yeni dönemin getirdiği yeni sorunları birlikte aşmak için ortak faaliyetlere yönelmek dün de mümkün olmuştur, bugün de çoğu kez mümkün olmuştur. Oysa, devrimci hareket bir bütün olarak, bu dağınıklıktan gördüğü zararların etkilerinden hâlâ kurtulabilmişmiş çâhil. Böyle devam ettiği müddetçe, zararlı etkisini sürdürmeye benziyor.

TÜRKİYE DEVRİMCİ MÜCADELESİNDE BUNALIMIN AŞILMASI

12 Eylül faşist darbesiyle gelen ağır gericiilik koşulları, Türkiye devrimci hareketine ideolojik kargaşa, kaygan bir zemin üzerinde dalgalanma, yeni yeni parçalanmalar, yeniden eskinin çürümüş metotlarına dönme, legalizm hastalığı, devrimden vazgeçme, yorunluk ve yalınlık gibi kötü miraslar da üretti. Kuşkusuz, 12 Eylül öncesinde de devrimci mücadelenin geneli-

ni kapsayacak, yaygın olarak uygulanabilir ve kabul edilebilir ortak bir mücadele perspektifi yoktu. O zaman da bir kargaşa ortamı mevcuttu. Ancak bu, o dönemde, kendini tanımlama ve kabul ettirme aşamasından geçilmesi nedeniyle bir ölçüde doğal bir kargaşaydı ve bu kargaşaya rağmen, devrimci dalgalanma ki kazarış genel mücadeleye bir canlılık ve ataklık kazandırabiliyordu. Ne var ki dağınıklık, perspektifsizlik, ben'cilik egemen etken durumundaydı. 12 Eylül faşist darbesinin gelişimi birlikte bu dağınıklık ve perspektifsizlik bir dizi kötü mirasa dönüştü. Kuşkusuz bunun yanında yeni arayışlar da sol güçlerin gündemine girmişti.

Bu dönemde içine girilen yeni arayışlar mücadelenin, yeni koşullara uygun araçlarının yaratılması noktasında yoğunlaşıyordu. Bu arayış kendisini birlik platformlarının yaratılması biçiminde üretti. Sol güçlerde birlik eğilimi gelişmeye başladı. Birlik girişimleri, Türkiye ve T.Kürdistanı genelinde başlıca iki somut oluşumla noktalandı. Bunlardan birisi FKBDİ idi. Diğerisi ise Sol Birlik oldu. FKBDİ ki yıllık bir süreden sonra dağıldı. (Bu dağılmanın nedenleri birçok yazı ve makalelerimizde detaylıca belirtilmiştir, o nedenle tekrara gerek görmüyoruz.) Daha sonra SOL BİRLİK oluştu ve hâlâ yaşamakta direnmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki, kurulduğu dönemlerde her biri güçlü birer adım olan bu birlik platformları da genel düzeydeki sorunlara çözüm getirmeye ve bunalımı aşmaya yetmedi.

O dönemde TKEP, birlik platformlarının oluşturulması yolunda gereken katkıları yaparak, hemen hemen tüm birlik çalışmaları, girişimleri ve yapılanmaları içinde yer aldı. Fakat aynı zamanda, Türkiye koşullarında illegal bir cephe örgütlenmesinin geniş kitleleri kucaklayabilmesinin zorluklarına dikkat çekerek, böylece birlik platformlarının yasal örgütsel araçlara da kavuşturulmasının gerektiğine işaret etti. Ve böylece yasal araçların en başta o döneme uygun cephesel nitelikli yasal bir parti olabileceği görüşünü ileri sürdü.

Yasal planda cephesel nitelikli bir "Demokratik Halk Partisi" kurulması önerisini tüm sol güçlere bir çağrı biçiminde parti yayınlarında işledi. 1983'de üyesi bulunduğu FKBDİ'nin Yürütme Komitesine, böyle bir legal partinin kurulmasının tartışılması önerisini götürdü. Ancak FKBDİ Yürütme Komitesi bu öneriyi benimsemedi. Ancak partimiz bu önerisinden vazgeçmedi. Sol Birlik oluştuktan sonra, SB'nin 1985 Zirvesi'ne bu öneriyi yazılı olarak götürdü. Tabii ki o dönemde Sol Birlik Zirvesi'nde de kabul görmedi. A

ma, TKEP, böyle bir yasal birleşik sol partinin, Türkiye devrimci mücadelesi- nin önemli bir aracı olacağı ve kitle leri demokrasi mücadelesinde seferber etmede önemli bir rol üstleneceği gö- rüşünde ısrarlı oldu. Parti yayınların da bu görüşü daha da geliştirerek iş- lemeye devam ederken, SOL BİRLİK'in di- ğer Zirve toplantılarında da konuyu tartışma gündemine getirdi. Daha sonra TİP'de aynı nitelikte bir öneriyi SB partilerine sundu. 1987 SB Zirvesi'nde legal birleşik bir sol parti kurma ö- nerisi üye partilerin bir bölümü tara- fından da kabul edildi. Bazıları benim sememle birlikte red tutumuna da girmediler. Nevarkı, anlayış düzleminde benimsenmiş olan bu politika yasal sol partinin program hedefleri ve iktidar perspektifinde anlayış birliği sağlanamadığı için, eyleme konmadı.

Geçtiğimiz yılda, yasal sol ve i lerici basın organlarında da konunun yoğun bir tartışması yapıldı.

Bu tartışmalar sonucu, gerçek sol ve devrimci güçleri yakından ilgi lendirmeyen anti-Sovyetik Doğu Perin- çek takımının tartıştığı ve başlattığı "Sosyalist Parti" girişimini kat- mızsak, başlıca üç ayrı görüş şekillen di. Birisi M. Ali Aybar ve çevresinin savunduğu, D. Perinçek gibilerini de kapsamayı amaçlayan "sosyalist parti" görüşü. İkincisi, TKEP, TİP ve bazı ya- sal sol yayın organlarının savunduğu legal birleşik sol parti yaklaşımı. Ü- çüncüsü ise, bazı grup, çevre ve unsur- lar tarafından savunulan legal bir proletarya partisinin kurulması görü- şüdür.

Birinci yaklaşım; M. Ali Aybar ve çevresinin ileri sürdüğü "sosyalist parti" yaklaşımı üzerinde fazla durma ya gerek görmüyoruz. Çünkü bu bilinen çevrenin kuracağı "sosyalist parti", geçmişteki "Sosyalist Devrim Partisi" nin bir devamı olmaktan öteye gide- meyecektir. Bundan ötürü de, bugün gerçek sol güçlerin birleşik sol parti gerek sinimine yanıt verebilecek bir yakla- şım değildir.

İkincisi; amaca uygun araç yarat mayı hedefleyen, en geniş sosyalist ve demokratik güçlerin etkin katılımını sağlamayı amaçlayan, anti-emperyalist, anti-tekelci, anti-faşist ve anti-şove nist temellerde mücadele sürdüreceği, sol güçleri bölmevi değil, birleştirme yi gözeterek ve bugün Türkiye'nin nes nel ve öznel gerçeklerine en iyi ya- nıt veren ve bir çok yönleriyle tartı şılarda olgunlaştırılmış olan birleş- tik sol parti yaklaşımıdır. Bize göre bugün önemle üzerinde durulup yaşama geçirilmesi gereken yasal parti yakla- şımı budur.

Üçüncüsü ise, keskin sol slogan- larla hareket ediyor olmasına rağmen, yasal bir proletarya partisi kurmayı amaçlıyor. Başka noktalardan hareket e den ama legalizmle aynı noktalarda bu luşan yaklaşım üzerinde biraz ilerde kısaca durmak gerekiyor. Çünkü, bazı grup ve çevrelerin savunduğu, legal ya- yın etrafında bir araya getirilecek güçlerle Türkiye'de bir proletarya partisi oluşturma görüşü, sadece lega- lizm açısından değil, Türkiye'de varo- lan proletarya partilerinin bugüne ka- dar oluşturduğu değer ve birikimleri tümünden yok sayması açısından da tehli keli bir reddiyecilik sergiliyor. Bu görüş öze Türkiye'de proletarya par- tisinin olmadığı noktasından hareket

ediyor.

Kuşkusuz amacımız, bu yazıda bu grup ve çevreleri muhatap alarak bun- larla bir polemığe girmek değil. Bu so- mut örneklerden hareketle, legalizm noktasında birleşen reformizmle sekte rizmin Türkiye devrimci mücadelesine vereceği zararlar üzerinde durmak ge- rekir. Diğer bir deyişle, yasal çalışma sorusunda iki ayrı uç yaklaşıma işa- ret etmektir.

LEGALİZM TEHLİKELİ BİR HASTALIK

Bilinebileceği gibi, geçtiğimiz aylarda Türkiye sol hareketinde ele a lınıp değerlendirilmesi gereken ve hızla olup biten olaylar yaşandı. TKP lie TİP'in birleştiklerini ilan etme- lerinin ardından oluşturdıkları TBKP' yi Türkiye'de legal olarak kurma ha- zırlıkları için iki partinin Genel Sekreterleri Türkiye'ye döndüler. Bir- çok yönden ele alınıp değerlendirile- rek sonuçlar ve dersler çıkartılması gereken bu politika ve eylemin esas o- larak kaynaklandığı legalizm hastalı- ğı üzerinde kısaca durmak gerekir.

Kuşkusuz, legal çalışma ve örgüt lenme olanaklarını genişletmek, legal komünist parti kurabileceğimiz ortamı ve gücü yaratmak için çalışmak gerek- li ve doğrudur. Ama nasıl? Nasıl bir yol ve yöntemle? Hangi aşamalardan ge- çerek? Hangi araçları kullanarak? Bu so- rulara verilecek yanıtlar, legalizmle, legal çalışma prensibi arasındaki ay- rımı netleştirebilecektir. Bir benzet- me yapacak olursak, ayakkabıyı mı aya- ğa, yoksa ayağı mı ayakkabıya uyduraca- ğız? Ya da varolan ayakkabıyı genişle- tip ya da değiştirip ayağımızın sığa- cağı duruma mı getireceğiz, yoksa par- maklarımızı, topuğumuzu kesip (ayağı a- yak olmaktan çıkarak) ayağımızı mı ayakkabıya uygun hale getireceğiz? İ- şte önemli olan bu yöntemlerden hangi- sinin uygulanmasına karar verildiği- dir.

Nitekim TKP ve TİP ikinci yönte mi seçerek, programlarında ne kadar devrimci öz, ilke, talep varsa hepsini budayıp varolan yasaların içine sığa- bilecek bir TBKP oluşturmaya legalleş me hazırlığını başlattılar.

Oysa, TKP ve TİP, daha dün diyebi leceğimiz kısa bir süre önce Türkiye' de legal bir proletarya partisi ya da sosyalist parti kurma koşullarının ol- madığını kamuoyuna açıklıyor ve böyle bir anlayışa karşı çıkıyorlardı. Tabii ki bundan hareketle özellikle TKP, ya- sal birleşik sol parti kurma yaklaşı- mını da doğru bulmuyor, bunu da pek o- lanaklı görmüyordu. Hatta bu görüşleri sağ uca kayma olarak niteleyen Haydar Kutlu bu konularda çok açık biçimde şöyle diyordu:

"... 12 Eylül'ün 12 Mart'tan çok farklı olduğunu defalarca belirttik. Sol güçler genelde aynı kanıdalar. Bu- na rağmen bu farklılığın boyutları ve sonuçları üzerinde yeterince düşünül- meden, görüntüye bakarak bugün demokra siye adım adım geçildiği izlenimi i- çinde olanlar da var. Bunu açık söyle- meseler bile pratik tutumları bunu yansıttıyor. Oysa bu imajı vermeye çalı şan bizzat diktatörlüğün kendisidir. Diktatörlük böylece çok akıllı bir taktik izlemiş oluyor. Herşeyden önce

kendine karşı gitgide biriken ve yük- selen tepkiyi nötralize ediyor. Acaba Marksist sol için ne gibi değişiklik oldu ki, sosyalist düşüncelerin de öz- gürcü konusulabileceği, hatta bunun da ötesinde legal örgütlenebileceği anla- yırları doğabiliyor?" (Yol ve Amaç, sa- yı: 12, s: 11-12, Nisan 1986).

H. Kutlu'nun söz konusu ettiği, 12' Mart'tan çok büyük farklılıklar taşı- yan 12 Eylül koşullarında bugün de herhangi bir değişiklik olmadığı hal- de, şimdi kendilerinin komünist parti- sini legal kurmak için işe koyulma- larını nasıl yorumlamalı? H. Kutlu hayret le soruyordu, "Acaba Marksist sol için ne gibi bir değişiklik oldu ki sosya- list düşüncelerin de özgürce konusula- bileceği hatta bunun da ötesinde le- gal örgütlenebileceği anlayışları do- ğabiliyor" diye. Başkalarını, "görüntü- ye bakarak bugün demokrasiye geçildi- ği izlenimi içinde" olmakla eleştiren ve bu izlenimi yaratan sol güçlerin diktatörlüğün işini kolaylaştıracağı- nı ima eden bizzat H. Kutlu'nun kendi- si, bu yazdıklarının nemi arkasından Türkiye'de varolduğuna inandığı "de- mokrasiye geçiş sürecini hızlandır- mak" ve "topallayan ayağını düzelt- mek" üzere uçağa binip Türkiye'ye in- di.

Bunları hatırlattığımızda H. Kut- lu, "bizi eski söylediklerimizle yargı- lamayın" diyecektir. Ama komünist hare- kette, söylediklerinin, yazdıklarının sorumluluğunu taşımak diye bir kural vardır. Kuşkusuz, bu kural, komünist so- rumluluğa, Marksizme bağlı kalındıkça geçerlidir. Ama pusula reformizm olun- ca, kural denen şey artık "Çerç" man- tığı olan "dün dündür, bugün bugündür" mantığına dönüşüyor. Çünkü reformizm, günümüzde yaşamaktır, eklektizmdir, ta- rihsel süreci değerlendirememek, uzağı görememektir.

"Marksist sol güçler"e yukarda aktardığımız biçimde bilgece nasihat- larda bulunup, kısa bir süre sonra o- nun tam tersini kendisinin yapması; ki- şinin yazdıklarına ve yaptıklarına i- nanarak, sorumluluğunu taşıyarak de- ğil, günün revaçta olan konusunun ez- berciliğini yaptığından başka neye yo- rumlanabilir?

"Hata derken neyi kastediyoruz? Baskı dönemlerini izleyen her yeni ge- nişleme döneminde geçmişin derslerini iyice özümsemeden acele adımlar atıl- dı. Dışımızda ortaya çıkan yeni güçler le birlikte yeni döneme girmeye çalış- mak yerine, yeni dönemde kendimizin ö- nemli bir yer edimesi endişesi ile hareket ettik. Birşeyler "kaçıyor" san- dık... Ancak bu aceleciliğin sonucu de- ğiştirmede de görülmelidir. Tam ter- sine bu bir bakıma içgüdüsel dürtü, o- layların peşine takılmayı getiriyor." (Yol ve Amaç, a.g. sayı, s: 11). Geçmişin hatalarını eleştiren H. Kutlu böyle ya- zıyor.

Okuyan herkes, geçmişten ders çı- kartıldığı izlenimi ediniyordu. Neki bugün pratikte yaptıkları eskinin bir tekrarı, hem de çok kötü ve acele bir tekrardan başka bir şey değildir. "Dışımızda ortaya çıkan yeni güçler" dedikleri sol ve demokratik güçlerle birlikte yeni döneme girmeye çalış- mak, yeni dönemin gerektirdiği eylem birlikleri, bu birliğin gerektireceği

yasal araçları yaratmak yerine,Türkiye'de sol ve devrimci demokratik güçlerin birlikte birşeyler yapma eğilimlerinin ve girişimlerinin geliştiği bir dönemde sadece kendilerine önemli bir yer edinme endişesiyle "kaçan şeyi yakalama"ya koşan TBKP liderleri bu telaşla diktatörlüğün emniyet kuvvetlerinin ördüğü tuzağın içine gözü kapalı düştüler.Ancak,H.Kutlu'nun deyişiyle,"bu aceleciliğin sonucu değiştiği görülmelidir."

H.Kutlu aynı yazısında,"baskı dönemlerinde bir temel doğrultuyu sap tayıp bunu kararlılıkla ve istikrarlı olarak izlemede sol hareket zaaf gösteriyor.Baskı dönemlerindeki direnme zayıflığı,demokrasinin genişlemesi dönemlerinde öbür uca savrulmayı doğuruyor" diyordu.Nevvarkı,"öbür uca" ilk savrulanlardan birisi oldu.Ağır baskı dönemlerinde direnme zayıflığında sol içinde en önde gelen TKP,"demokrasinin genişlemesi" değil, diktatörlüğün "demokrasiye geçildiği" imajını yaratmaya çalıştığı,Turgut Üzal'ın "gelsinler ufak tefek sorunları varsa çözümler" taktiklerini uyguladığı ortamı görür görmez "öbür uca" savrulanların en önünde geldi.Diktatörlüğün bizzat kendisinin "demokrasiye adım adım geçildiği" imajını yaymaya çalışarak "a kılı bir taktik" izlediğini,bu taktikle,kendisine karşı "yükselen tepkiyi nötralize" etmeye çalıştığını belirten H.Kutlu,ortaya koydukları politikaları ve eylemleriyle,yükselen tepkiyi "nötralize" etmenin de öncülüğünü yaptılar.

Bu ilkesizlikleri kısaca belirttikten sonra,legalizm hastalığının TBKP örneğinde somutlaşan ağır ve acı sonuçlarına kısaca değinecek olursak, her şeyden önce bir likidasyon tehlikesiyle karşı karşıya bulunduklarına dikkat çekmek gerekiyor.

TKP ve TİP,yeni oluşturdıkları TBKP Program Taslağı ile,programların daki ilerici,devrimci tüm değerleri budayıp bir kenara attılar ve baştan sona reformcu bir program yaptılar. TKP ve TİP'i ideolojik olarak likidasyon uğratmış oldular.Sonra,reformist bir kimlik olarak ortaya koydukları TBKP Programını ve örgütlenmesini legal çıkarmak için Türkiye'ye dönüp Evren-Üzal diktatörlüğünün güvenlik kuvvetlerine teslim oldular.Bundan sonra polis eline geçen bu fırsatı değerlendirerek,baslatmış olduğu operasyonlarla bir çok TKP'liyi gözaltına aldı.Polis şimdi bu ortamı değerlendirmeye,partinin varlığını ortadan kaldırmaya çalışıyor.

Bu politik ve pratik eylem bir daha gösterdi ki,TBKP'nin seçtiği reformist çizgi legalizmin batağına gömülerek,o güne kadar elde edilen değerlerin boğulmasına yol açmaktan başka bir işe yaramıyor.Bu reformist çizginin tezlerinin hazırlandığı ilk dönemlerde,TKP'yi dostça,yoldaşça uyarılmış,bu gidişin sonunun "ulusal uzlaşma" denen reformist kuyuya düşmek olacağını ve TKP'nin bu kuyuda çok şeyini kaybedebileceğini yazmıştık.Nevvarkı,yenilen bu darbeye ve kayıplara,"TKP'nin kayıpları"dir deyip geçemiyoruz.Bir bütün olarak hepimizin,sol hareketin kayıpları olarak görüyoruz.

İşçi sınıfı biliminin ustaları sol sekterliğin de çoğu kez reformizm le aynı noktalarda buluştuklarını söylüyorlar.Son dönemlerde,legalizm açısın

dan Türkiye sol hareketi içinde sol ve sekter akımlarda gelişen anlayışlar bu gerçeğe bir kez daha tanıklık ediyor.

Geçtiğimiz aylarda,epeyce sol ve keskin sloganlarla yayın hayatına giren kimi legal dergilerin ve çevrelerin izlediği politikanın ana içeriğini de Türkiye'de bir proletarya partisi yaratmak oluşturuyor.Legal bir proletarya partisi yaratmanın ajitasyon ve propagandasını yürüten bu grup veya çevreler,genelde varolan komünist birikimin tümünü inkar edebiliyor,bugün Türkiye'de bir proletarya partisinin olmadığını,bu legal dergiler etrafında biraraya getirecekleri çevre,grup ve unsurlarla bir proletarya partisi kuracaklarını ileri sürüyorlar.Herşeyin kendisiyle başladığını sanan,kendisini dünyanın merkezi gören bu dar grupçu anlayışların,faşizmin devlet içinde kurumsallaştırılmış olduğu bir ülkede,sosyalist devrimi gerçekleştirecek,"cephe","halk iktidarı" gibi halkçılığı ifade eden,uzlaşıcı organlara gerek olmadan,"bir sosyalist parti eliyle bu işleri gerçekleştirmeyi düşleyen bu gibi anlayışların sol ve keskin sloganlarla hareket ediyor olmasına rağmen reformizmle,legalizm ortak noktasında nasıl buluştukları somut olarak ortadadır.

TİP ve TKP'nin legalizm anlayışlarına karşı çıkmalarına,hatta yer yer çok sert ve sekterce tutumlar takınılmasına rağmen,TBKP'nin eylemiyle,bu sol çevrelerin legalizm kapağını da nasıl buluştukları,reformizmle sekterizmin madalyonun nasıl birer yüzünü oluşturdukları günümüzde bir kez daha somut olarak görülmektedir.

TBKP'nin giriştiği yasalçılık eylemiyle ortaya çıkan somut durumda,legalizm hastalığı önemli bir darbe yemiş,ülkemiz koşullarında geçerli bir mücadele yöntemi olmadığı acı deneyimle netleşmiştir.Bu darbe,hâlâ legal proletarya partisi kurma çabalarını sürdürülen legal dergiler ve çevreler için de ders çıkartılması gereken bir darbedir.Ancak legalizm noktasında buluşmuş olan her iki uç anlayışın da bu darbeden önemli dersler çıkarttikları henüz ufukta görülmüyor.TBKP,programını tümüyle bugünkü yasaların içine sığacak biçimde kesti,budadı bir tek komünist lemini bıraktı.Buna rağmen,burjuvazinin tutumu ortada.Nevvarkı hâlâ,kendilerini kaptırdıkları yasalçılık ütopyasından uzaklaşarak,Türkiye gerçeklerine ayak basmaya başladıklarını gösteren belirtiler yok henüz.Öte yandan,TBKP'nin bu eylemini yerden yere vuran sol sekter çevreler ise,legal basınlarından,legal proletarya partisi kurma görüşlerini sol sloganlarla süsleyerek devam ettiriyorlar.

Yasal çalışma ve proletarya partisi sorununa yaklaşımda,birisi sağ, birisi de "sol" noktalardan hareket eden ama,legalizm noktasında buluşan bu her iki yanlış,sapma görüşleri sergileyerek etkisizleştirmekle sorumlu olan Marksist-Leninist güçler,diktatörlüğün yaymaya çalıştığı "adım adım demokrasiye dönüldüğü" demagogisinin kitleler ve hatta TKP-TİP gibi sol güçler üzerinde yarattığı etkilenmeyi kırarak,bu demogojie karşı etkin bir mücadele sürdürmek,bugün hâlâ "demokrasiyi genişletme" değil,demokrasiyi elde etme mücadelesinin devam ettiğini vurgulamak durumundadırlar.Ülkemi-

zin nesnel koşullarına denk düşen yasal örgütsel araçları,çalışma ve mücadele yöntemlerini geliştirmek ve eyleme koymak,en başta Marksist-Leninist güçlerin görevidir.

NEDEN LEGAL PROLETARYA PARTİSİ DEĞİL,YASAL BİRLEŞİK SOL PARTİ?

Hem reformist,hem de kuru sekterliğin legalist perspektifleri,hayatın somut gerçekliğine çarpılarak yıkılmıştır.Legalizmin devrimci mücadeleye vereceği zararları teorik olarak açıklamaya ve uzun uzun tartışmaya gerek bile kalmamıştır.Çünkü legalizm, yaşanan pratikle de bir kez daha çürümüştür.Türkiye'nin bugünkü koşulların da legal proletarya partisi kurma çabaları hayal özelliğini korumaktadır.Ancak,komünistlerin legal çalışma yöntemi ve biçimlerini geliştirme,legal olanaklardan en iyi şekilde yararlanma mücadelesi devam ediyor ve şimdi çok daha ivedi bir gereksinim durumundadır.

Türkiye'de böyle bir ortam doğdu ki,sol hareket içinde kimi güçler Marksizm'in öğütlerini ya unuttu yada sessiz sedasız bir kenara bırakıyor. Marksist yöntem-bilimi,komünistlere her zaman somut koşulların somut tahvilini ve buna göre politik perspektifler ve politik eylemler üretmeyi salık veriyor.Lenin'in "Yasa-Dışı Parti,Yasal Çalışma" prensibini bizim gibi ülkelerin komünistleri hiç bir biçimde aklıdan çıkarmamalıdır.Lenin'in bu ilkesi Rusya'nın o günkü somut koşullarından çıkıp gelmiştir,ancak,Türkiye gibi demokrasinin bulunmadığı,tüm demokratik ve insan haklarının üzerinde diktatörlüğün Demokles'in kılıcı gibi durduğu,komünistler için yasal ve nicel güç olarak hiç bir güveninin bulunmadığı ülkemizde bu formülasyon bütün canlılığını korumaktadır.

Lenin bu gibi ülke koşullarında,burjuva yasalarının denetimini altına girip etkisizleşmemek,o yasalardan bağımsız olarak sınıf mücadelesini sürdürürebilmek,komünist çalışma ve örgütlenmeyi güvenceye alabilmek amacıyla,komünistlere gizli parti örgütlenmesini ve yasal çalışmayı birbiriyle en iyi şekilde birleştirmek gerektiğini öğütlemiştir.İlkesel planda Lenin'in ısrarla üzerinde durduğu gizli parti örgütlenmesi formülü,komünistleri yasa-dışı çalışmayla yetinmeye sevk ediyor.Hayır.Lenin,bunun asla yetmeyeceğini,mutlak bir biçimde yasal çalışmanın olanaklarının kullanılması, yasal mücadele araçlarının yaratılması gerektiğini söylüyor.

Bu nedenle,yasal mücadele koşullarını yaratmak için komünistler her türlü çabayı göstermek durumundadır. Ama elbetteki,yasalılığı elde etmek,yaşatmak ve korumak için gereken gücü yaratmak başka bir şeydir.Varolan burjuva yasalılığına teslim olmak,başka bir şeydir.Viğınların gücünü seferber edip,burjuva yasalarını zorlayarak,tahrip ederek kitlelerin gücüne ve eylemliliğine dayanan legallikle,gerici,faşist yöneticilerin kendilerine göre düzenledikleri yasal ortama ayak uydurmak birbirinden çok farklı şeylerdir.

"Bir kısım taleplerimizden vaz-

geçmek, programımızı budamak, Çarlık Rusyası'nda (burayı bugünün Türkiye'si diye okumamız hiç de yanlış olmaz. yn.) şu veya bu anayasal reformu elde etmenin kolay olduğuna inandıran aldatıcı parolalarla az gelişmiş kimseleri cezbetmeyi esas olan bir taktik kullanmak, taleplerimizin gerçekleştirilmesi için bir teminat değildir. Hayır. Bu teminat, gerçek demokrasi anlayışı ve anayasal hayallerin sahteliğinin bilinci içinde kitlelerin eğitilmesi-dir." (Lenin, Yasa-Dışı Parti, Yasal Çalışma, s:170).

Lenin'in bu belirlemesinin bugünün Türkiye'si için ne kadar geçerli olduğunu yaşayarak gördük. Devlet için de kurumsallaşmış olan faşizm, ANAP sivil iktidarıyla örgütlendi. "Demokrasiye dönüş", vb. aldatmacalar ANAP eliyle bizzat diktatörlük tarafından yayılma ya çalışıldı. Faşizmin bu küçük manevrası karşısında TKP ile TİP, Marksist-leninist ilkeleri bir tarafa iterek, programlarını köklü biçimde budayarak TBKP'yi kurdular ve birkaç ay öncesin de kara dedikleri şeye ak diyerek, Türkiye'de demokrasiye geçilmekte olduğunu, ancak yasal komünist partisi olmadığı için bu demokrasinin eksik ve topal olduğunu savunmaya başladılar.

Günlük basının açtığı sayfalar da bir kaç güç röportajlar yaptıktan, demokrasiye övgüler dizip, temennileri ni belirttikten sonra, "eksik" buldukları demokrasiyi tamamlamak amacıyla Türkiye'ye döndüler. Bu ilkesiz ve uzlaşmacı tutumlarıyla, Lenin'in deyimiyle, "şu veya bu anayasal reformu elde etmenin kolay" olduğuna hem kendileri ni, hem de kitleleri inandırmaya çalıştılar. Ve programlarını köklü biçimde budamayı, bir kısım taleplerinden ve

ilkelerinden vazgeçmeyi, (ki, acınacak bir durum: "Bizim için 141, 142'yi askıya alabilir, uygulamayabilirsiniz" diyebildiler) ve Türkiye'nin Avrupa Topuluğu'na üyelik müracaatını, legalite elde etmenin "teminatı" olabilecek sandılar. Nevarki, kısa sürede bütün bu hayalleri ve güvendikleri ılımlı reformist program "teminatı" hayatın kati gerçeklerine çarparak söndü.

Bütün bunlardan sonra, Türkiye ve T.Kürdistanı komünistlerine ve sınıf bilinçli proleterlerine düşen önemli görev; Marksizm-Leninizmin canlı ruhuna sıkı sıkıya sarılarak, burjuvaziye güvensizlik ilkesinden şaşmamak, yasalılık hastalığına kapılmak, bütün yasal olanakları en iyi biçimde değerlendirmek, gizli parti örgütlenmesini güçlendirerek, demokratik bir ortamı yaratmak için mücadeleyi yükseltmektir.

Lenin'in deyimiyle:

"Bize düşen, keşmekeş içinde ve prensiplerden yoksun bir 'yasallık' a kımına kapılıp oradan oraya sürüklenmek değil, yavaş yavaş tüm canlı güçleri gizli bir parti etrafında toplamak için bütün yasal imkanlardan yararlanmaktır." (a.g.e.s:169)

Kuşkusuz, Lenin'in yazdıklarını ezberleyip tekrarlamak sorunlarımıza yanıt getirmeye yetmez. Onun canlı ruhunu, onun yöntemini, onun bilimini özümlemek gerekir. Türkiye koşullarında yasal olanaklardan en iyi şekilde yararlanabilmeyi, "yavaş yavaş tüm canlı güçleri gizli bir parti etrafında toplama"nın yöntem, yol ve araçlarını çok seri ve esnek biçimde yaratıp, ha-

yata geçirmemiz gerekiyor. Lenin, yasadışı çalışma ile yetinmemek gerektiğini sürekli vurgulayarak, "çok çeşitli adlar altında yasal basın organları, yasal örgütler kurarak ve gerektiği zaman bu adları sık sık değiştirerek yasal eylemde de bulunmak zorunlu bir şeydir." (Lenin-Komünist Enternasyona lin 2. Kongresinin Temel Görevleri Üzerine Tezler, Akt. Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü, s:315) diyor.

Bize göre bugünün Türkiye'sinde bir yandan gizli parti örgütlenmesini koruyup güçlendirmek için çalışırken, bir yandan da yasal basın organları, çeşitli dallarda yasal dernekler ve en önemlisi, en geniş sol güçlerin ve demokrasi güçlerinin aktif katılım sağlayabileceği ya da destekleyeceği yasal birleşik sol partinin kurulması, yasal çalışmanın en önemli araçları olacaktır.

TKEP olarak 1983'ten bu yana üzerinde durduğumuz, çeşitli yönleriyle açılmaya çalıştığımız bütün devrimci güçlere önermiş olduğumuz bu politika bugün yavaşan gerçekleri tarafından da onaylanmış, en doğru alternatif haline gelmiştir.

Böyle bir legal partinin oluşturulabilmesi için ilk adım, böyle bir partinin kurulmasını benimseyen partiler ve tek tek unsurların bir araya gelerek çatıyı kurmaları olmalıdır. Legal proletarya partisi kurmayı hedefleyen legalistler şimdilik kendi yollarında yürüyorlar, onların bugün böyle bir partinin oluşmasına katılmalarını beklemek doğru değil. D.Perinçek çevresinin oluşturmaya çalıştığı anti-sovyetik "sosyalist parti" ve M.Ali Aybar çevresinin savunduğu "sosyalist parti", geçmişin TKİP ve SDP'lerinin a çıkmasını sağlayacak ve gerçek sol güçleri fazlasıyla ilgilendirmeyen oluşumlar olacaktır. Geriye, birleşik yasal sol bir partinin kurulmasında hem fikir olan güçlerin, artık bu hemfikirliğini eylem alanına koymak için somut adımlar atması kalıyor. Bunlar en kısa zamanda güçlerini biraraya getirerek böyle bir platformu oluşturmak durumundadırlar.

Birleşik sol partinin oluşturulması yolunda anlayış birliği sağlamış güçler, "şu parti, şu örgüt burjuva demokrasisini savunuyor, bu parti sosyalist devrimi savunuyor bunun için bunlarla birlikte böyle bir partiyi kuramayız" gibi çekinceleri bir yana bırakmalıdırlar. Çünkü kurulmak istenen bir proletarya partisi değildir, sol güçlerin birlik platformu niteliğinde bir yasal partidir. Bu nedenle, böyle bir partinin kuruluşunda ideolojik birlik değil, asgari müştereklerde birlik noktaları temel alınmalıdır. Böyle bir parti içinde ya da çevresinde doğal ve zorunlu olarak ayrı ideolojik dünya görüşlerine sahip güçler olacaktır. Birleşik sol partide bir araya gelmek, bu parti ve örgütlerin kendi ideolojik-programatik görüşlerini ve kendi parti yapılanmalarını korumak ve geliştirmek haklarını ellerinden almıyor.

Bunlar, üzerinde anlayış birliği sağlanmış olan genel ilkeler ve ortak program dahilinde demokratik merkeziyetçi bir işleyişle birlikte eylemi gözetirken, öte yandan kendi ideolojik görüşleri doğrultusunda faaliyet sürdürecektir, kendi görüşlerini ortak plat-

formun görüşleri gibi sunmaya kalkmadıkça, ortak çalışmanın kurallarını çiğnemedikçe, özgürce savunabileceklerdir.

Tekrar etmek gerekirse, yasal birleşik sol partinin oluşturulmasında esas sorunumuz, bu anlayışta olan güçlerin bir araya gelmesi ve anlaşmalarını ortak ilkeleri içeren bir programa ulaşmalarıdır. Değilse, TKEP'in ya da başka bir partinin programı üzerinde anlaşma ve bir proletarya partisi kurmak değildir. Bu iki ayrı yaklaşım birbirine karıştırıldığı müddetçe, yasal birleşik bir sol partiye ulaşma yolunda güçlükleri aşmak mümkün olmayacaktır.

Öte yandan, verili koşullarımızda Türkiye'de birleşik sol parti kurulmadan, yasal olanaklardan yararlanmak son derece zordur. Zordur çünkü, bütün demokratik kitle örgütleri ağır baskı altına alınmış, politikayla ilgilenmeleri yasalarla yasaklanmıştır. Bu yasakları kırmak mücadelesini yükseltebilmek için de böyle bir partiye gereksinim vardır. Bugünkü durumda varolan demokratik kitle örgütleri içinde güçlü konumlar yaratılabilir, legalitenin bütün olanaklarından yararlanarak politik mücadeleyi yükseltmek, yasa-dışı mücadele ile uyum içinde yürütmek olanaklı değildir. Yasal siyasi mücadeleyi etkin biçimde yürütmenin başlıca yolu, birleşik sol partinin artık daha fazla zaman ıktirmeden oluşturulmasıdır. Bu konuda yeterli güç birikimi vardır ve bu birikimi en doğru biçimde değerlendirmek gerekmektedir.

Bu koşullarda devrimci mücadele nin yeni döneme uygun genel mücadele perspektifindeki netleşme; yeni dönemde yapılacakları birlikte yapma prensibi; 12 Eylül'ün getirdiği kötü mirasları aşmanın ve dirençli, istikrarlı, sağlıklı, canlı güçleri biraraya getirebilmenin yolu; sol parti konusunda anlaşabilmek güçlerinin bu anlayışı eyleme koymak için kolları sıvamasından geçecektir. Bu girişim, legalizme kendi ni kaptıranların yaptığı gibi, herhangi bir partinin, grubun, fraksiyonun çıkarına bir girişim olmayacaktır. Bu girişim bütün devrimci-demokrasi güçlerinin, bütün gerçek sol güçlerin ortak çıkarıdır. Bugün işçi sınıfının ve tüm emekçilerin ortak davası olan demokrasi mücadelesinin yükseltilmesi, demokrasinin kazanılmasının çıkarıdır.

İçine girdiğimiz yeni dönemin sorunlarının tüm sağlıklı güçlerle birlikte çözülmesinde önemli işlevler üstlenebileceği gibi, geleceğe yönelik mücadele açısından da önemli rol oynamaya yetenekli olacak birleşik yasal sol partinin kurulması günümüzün en ivedi görevidir.

22.12.1987

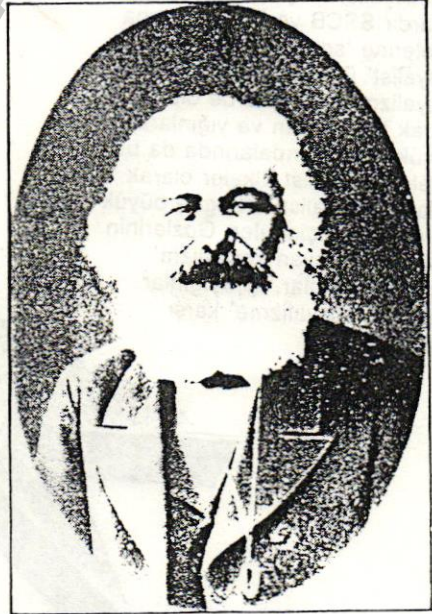
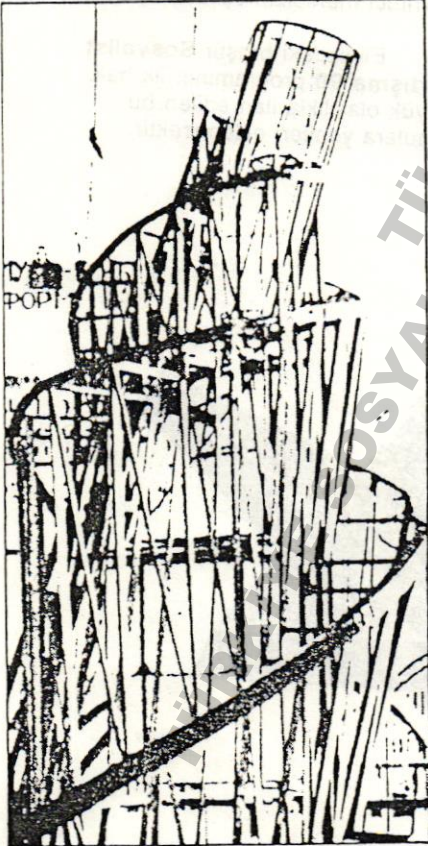
Birlik Yolu, sayı:42, Şubat 1988 sayısından alınmıştır.

SOSYALİST TARTIŞMA

Jugendherberge
Düsseldorfer Str. 1
4000 Düsseldorf
Düsseldorf

90

13-16 Nisan 1990

SUNUŞ

Mart-Nisan 1989 işçi hareketinin üzerinden bir yıl geçti. Türkiye işçi hareketi yeniden kıpırdanmaya başladı. Sosyalist yayınların sayısı artıyor. Sosyalistler birlik olasılıklarını araştırmak için tartışıyorlar.

Sosyalistlerin tartışmalarının gündeminin başında SSCB, Çin ve Doğu Avrupa ülkelerinde olanlar var. Milyonlarca işçi Doğu Avrupa ülkelerinde sokaklara döküldü. Ard arda genel grevler gerçekleşti. Hükümetler düştü. SSCB dahil bütün Doğu Avrupa ülkelerinde iktidar partilerinin tekelı kırıldı.

SSCB ve Doğu Avrupa ülkelerinde ki gelişmeler bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sosyalistleri şiddetle etkiliyor. Yıllardır SSCB ve Doğu Avrupa ülkelerine 'sosyalist', 'yaşayan sosyalist' ülkeler olarak bakan, sosyalizmi bu ülkelerde olup bitin olarak tanımlayan ve yığınlara dönük propogandalarında da bu ülkeleri sosyalist ülkeler olarak anlatan sosyalistler bugün büyük bir şaşkınlık içindeler. Gözlerinin önünde 'yaşayan sosyalizm' yıkılıyor. Yığınlar, işçi yığınlar 'yaşayan sosyalizme' karşı ayaklanıyorlar.

Sosyalizmi bugüne kadar stalinizm olarak kavrayan sosyalistler bu gelişmeler karşısında giderek sağa kayıyorlar. Marksizmin devrimci özü terk ediliyor.

Bu sağa kayış karşısında devrimci marksizmin savunulması her zamankinden daha büyük bir önem taşıyor. **Sosyalist Tartışma 90**'ın amacı da tam da bu. 4 günde yapılacak 33 toplantı ile Marx, Lenin, Troçki, Rosa Luxemburg ve Gramsci'den Çin devrimine, Bolşevik gelenekten, parti-sınıf ilişkisine Ekim devriminden Türk solu ve popülizme kadar çeşitli konularla devrimci marksizm savunuluyor.

Elinizdeki broşür **Sosyalist Tartışma 90** programının ilk hali. Büyük olasılıkla ilan edilen bu konulara yenileri eklenecektir.

PROGRAM

Sosyalist Tartışma 90'ın programında yer alan 33 konu ana başlıklara ayrıldı. Her ana başlık altında yer alan konular birbirlerini tamamlamakta.

MARKSIN DÜŞÜNCESİ

Doğu Avrupa ve SSCB'deki gelişmeler karşısında marksizm sorgulanmaya başlandı. Marksın düşüncesinin temellerini savunmak bugün her zamankinden dahna önemli.

Komünist Manifesto'nun güncelliği
Günümüz dünyası ve marksizm
Kapitalizm ve işçi sınıfı

GELENEĞİMİZ

Devrimci marksist hareketin geleneğinin temel taşları Lenin, Troçki, Rosa Luxemburg tarafından oluşturuluyor. Bolşevizm bu geleneğin eyleme geçmiş hali. Gramsci ise Lenin, Troçki ve Rosa Luxemburg kuşağının ardından gelen önemli bir teorisyen ve eylem adamı.

- ☐ Lenin
- ☐ Troçki
- ☐ Rosa Luxemburg
- ☐ Gramsci
- ☐ Bolşevizm

SSCB ve DOĞU AVRUPA

Ekim devrimi tarihte bir çığır açtı. Proleter devrimi bürokrasinin 1926 karşı devrimine yenik düştü. Doğu Avrupa Kızıl Ordu'nun işgali ile 'sosyalist' oldu. Bütün bu sorunların tartışılması günümüzde olanları kavramak için büyük bir öneme sahip.

- ☐ Ekim devrimi ve sonrası
- ☐ Stalinizm ve dünya devrimi

TÜRKİYE

Türkiye devriminin sorunları, solun eleştirisi.

- || Türkiye solu ve popülizm
- || Devlet ve devrim
- || Türk-İş ve devrimci sosyalistler
- || Türkiye devriminin dinamikleri

ÇEŞİTLİ KONULAR

- ☐ Troçki ve Çin devrimi
- ☐ Sendikalar ve sosyalist politika
- ☐ Sosyalist demokrasi
- ☐ Teknik gelişmeler ve proletarya
- ☐ Kapitalizmin tarihi
- ☐ Devrimci popülizm: Latin Amerika gerilla hareketleri

KADIN KONULARI

Sosyalist Tartışma 90'ın 6 konusu kadının kurtuluşu sorunlarına ayrıldı.

- ☐ Sosyalizm ve kadının kurtuluşu
- ☐ Tecavüz ve sınıflar
- ☐ Sosyalist feminizm mi?
- Sosyalizm mi?
- ☐ İşçi erkeklerin kadınların ezilmesinde rolü var mı?
- ☐ Perestoroyka ve kadınlar
- ☐ Kürtaj: Söz hakkı kimde?

- ☐ 'Tek ülkede sosyalizm' mümkün mü?
- ☐ Stalin leninist midir?
- ☒ Sovyet mi? Parlamento mu?
- ☐ Doğu Avrupa'da ne oluyor?

ÖRGÜT SORUNLARI

Örgüt sorunları günümüzde marksistler için büyük bir önem taşıyor.

- ☐ Parti-sınıf ilişkileri
- ☐ Nasıl bir örgüt?
- ☐ Bolşevizm
- ☐ Lenin

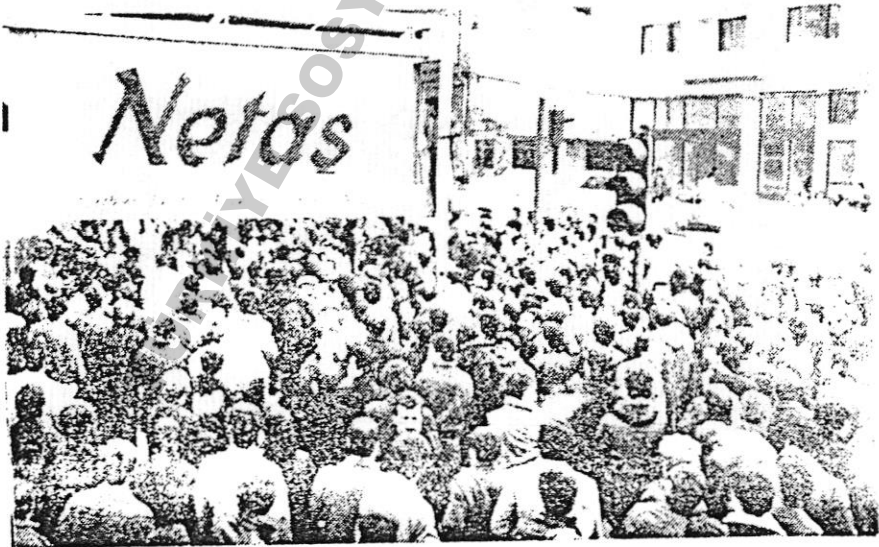
ULUSAL SORUN

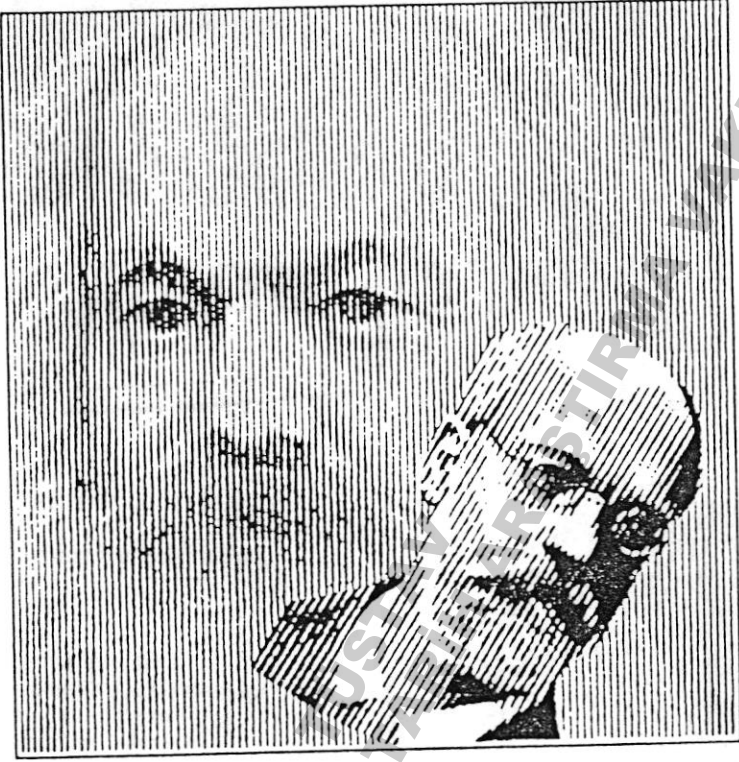
Kürdistan'dan İrlanda'ya, Azerbeycan'dan Eritre'ye kadar dünyanın dört bir yanında ulusal kurtuluş savaşları sürüyor. Proletarya iktidarını, sosyalist devrimi hedefleyen marksistlerin ulusal kurtuluş savaşları karşısında alacakları tutum son derece önemli.

- ☐ Ulusal kurtuluş savaşları ve marksistler
- ☐ Kürt ulusal sorunu

ROSA LUXEMBURG

Marksizm yaşıyor

16 Nisan 1990

Saat: 10.00

ÇOCUKLAR ve KREŞ

Çocuklar için iki kreş olacak. Birinci kreş 6 yaşından küçükler için, ikinci kreş ise 6 ve daha büyükler içindir. Kreşler uzmanlar tarafından yönetilecektir. Kreş için ayrıca ücret yoktur.

EĞLENCE

Her akşam video film gösterisinin yanı sıra müzik ve eğlence programı olacak.

PARTİ

15 Nisan 1990
Saat: 20.00

KOŞULLAR

TOPLANTI BİÇİMİ

Toplantılar 1.5 - 2 saat sürecek. Konuşmacılar 30 ila 45 dakika arasında konularını sunacaklar ardından herkesin katılımı ile tartışma yapılacaktır. Her toplantı saatinde aynı anda 3-4 değişik odada toplantı yapılacaktır.

Toplantı saatleri:

10.00 - 12.00

14.00 - 15.30

17.00 - 18.30

YEMEK ve KAHVALTI

Kahvaltı saat 8.30 9.00 arasındadır. Öğle yemeği 12.00 - 13.00, akşam yemeği ise 19.00'dadır. Yemek ve kahvaltı için önceden fiş almak gerekiyor. Ayrıca toplantı saatleri arasında sürekli olarak sandviç ve hafif içecek bulmak mümkün olacak.

NASIL GELEBİLİRSİNİZ

Sosyalist Tartışma 90

Almanya'nın Düsseldorf kentinde yapılacak. Toplantı yerinin tam adresi şöyle:

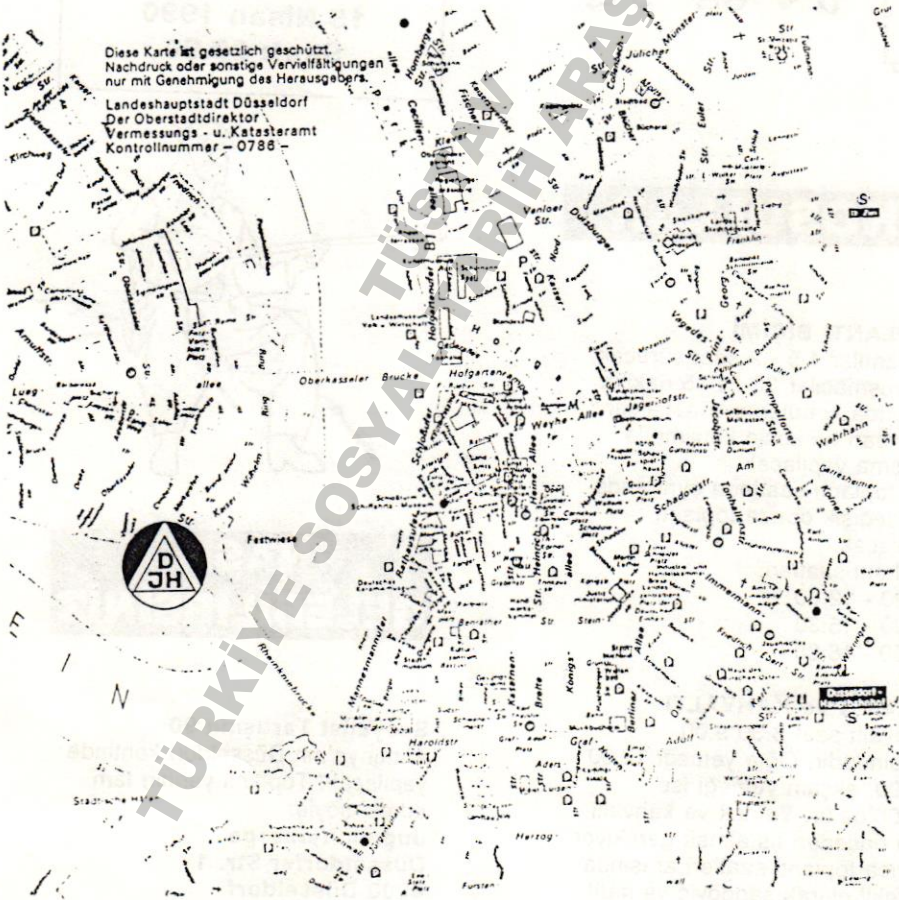
Jugendherberge
Düsseldorfer Str. 1
4000 Düsseldorf
Telefon: (0211) 574 041

Nasıl gelebilirsiniz?

JUGENDHERBERGE
Düsseldorfer Str. 1
Düsseldorf

Telefon: 57 40 41

Diese Karte ist gesetzlich geschützt.
Nachdruck oder sonstige Vervielfältigungen
nur mit Genehmigung des Herausgebers.
Landeshauptstadt Düsseldorf
Der Oberstadtdirektor
Vermessungs- u. Katasteramt
Kontrollnummer - 0788 -

②. konuşmacı

Düsseldorf

DUS 8072

Tebliğ : Mahir Sayın

Değerli arkadaşlar,

Türkiye'de nasıl bir sosyalizm sorunu tartışıldığında, bu işi mümkün olduğu kadar somut tartışmak gerektiği kanısındayım. Şöyle somut tartışmak gerektiği kanısındayım!

Benim kafama göre sosyalizmi bir dünya sistemi olarak bir kaç türlü tarifi, bir kaç türlü ilkeye göre şekillenmesi, bir kaç ilkeye göre tanımlanması diye bir olgu söz konusu değil. Sosyalizm, bir dünya sistemi olarak tarif edilebilecek olan, çağımızın temel çelişkisi olan proleterya ile burjuvazi arasında bulunan çelişkinin türettiği bir sonuç olarak ortaya çıkacağı ve bütün dünya ülkeleri için aynı olması gereken bir topluluk şekillenmesi.

Türkiye'de nasıl bir sosyalizm denildiği zaman ben bunu deha farklı algıladım. Şu gün örnekte sosyalistler olarak gerçekleştirme durumunda olacağımız toplum biçiminin 'karakterleri' neler olması bunun sosyalizmle ilişkisine örnekte bir veya sosyalizmin ta kendisi bildirir şeklinde bir tartışmaya antladım. Deminki tartışmacı

ama bana bunu başka şeyleri düşündüğü, Gerçekten bütün aramızda ortak bir sosyalizm kavrayışı, ortak olduğu konusunda yani bütün dünya için, bütün dünya ülkeleri için geçerli olabilecek olan ortak bir sosyalizm kavrayışı olduğu konusunda kuşku var.

Bu kuşku sezgiye dayanmayan, sendize kadar çeşitli değişik çevrelerde mensup sosyalistlerin

yaşıp cizdiklerinden sürdürdükleri pratiklerden,
Somut pratiklerden çıkan bir düşün. Dolayısıyla,
Türkiye'de devrimi adan olarak nasıl bir sosyalizm
sorununun tartışıldığını da epeyce büyük zor-
luklarla göz göre getiriz. Sosyalizmin genel cer-
cevesinin ne olduğu konusunda anlaşamayan olan-
ların onun belli bir ülkedeki, atacağı biçim
üzerinde anlaşmaya kalkışmaları tersden bir
tartışma olur. Kuşkusuz herkesin kendi kafasında
belli bir sosyalizmin kavrayışı var. Ve bu
sosyalizmin kavrayışına göre, bulunduğ Ülke'de
sosyalist şekillenmenin ne olması gerektiğini ta-
rif ediyor. Ben ikisi arasında bir yede durmaya
calısamacağım. ~~Ben~~ Tartışmalar içerisinde, bu
~~konusunda~~ eksik bir düşünüşün şeyleri tamamlamaya çalışacağım.

Sosyalizmin tanımı, temel kavramlarını kapita-
lizmin eleştirisinde bulmaktadır. Kapitalizmin elesti-
rilen kavramları, ilişki biçimlerine alternatif olarak,
her bir tür ilişkisini alternatif olarak ortaya
konulan bir toplum biçimi diye biz sosyalizmi
kavradık. Fakat bu sosyalizmin fiilen de bir
uygulanması olduğu, kapitalizmin eleştirisinin, kitaptaki
eleştirisinin ötesinde fiili de bir uygulanması oldu. Ve
bu uygulanması, bazılarımızca veya bazarımızca biten
bir dönem boyunca eleştiriye uğradı. Bazılarımızca
Stalin'den sonra eleştiriye uğradı, bazılarımızca
Breznev'den sonra eleştiriye uğradı. Fakat orta-
da bir gerçek vardı en son geldiğimiz yerde, ~~3-4~~
sosyalist ülke haric eleştiriye uğramayan kendi
içlerinden de eleştiriye uğramayan sosyalist ülke
kalmadı. Olanda kendi içlerinden eleştiriye
uğrıyorlar kuşkusuz. Ama eleştirmeleri yapıp oldu-
ğundan dolayı pek sesleri duyulmuyor. Bugün
da kapitalizmin eleştirisi hatırlatmasını sunan tan-
ıptım: Bugün bizim sosyalizmden bahsederken,
var olan sosyalist uygulamaların eleştirisinin de-
ğeri, ~~var olan sosyalist~~ bir sosyalizm

tanımı yapmamız yanlış olur. Bu bizi söyle bir ektikliğe sürükler. Sosyalizmin hiç hayata geçmediği, bu konuda bir gerilemenin olmadığı dönemde söylenmiş olan teorik lafların başı kahrır ve ardından gelen uygulamaların ortaya koyduğu olduklarına açıklayamaz. Açıklayamadıklarımızda, bizim karşımıza söyle sorunlar dikmektedir: Geçen bir Sovyet Prof. anlatıyordu, Sovyetler Birliğindeki işçi sınıfının durumunu. Ve kendisine sordu sordum. Bu o zaman işçilerin kapitalizm altında bulundukları koşullarda uğradıkları yarıncılaşmanın tam tamına aynısı ~~değildir~~ değil midir? "Evet" demisti. Odur. Sarhoşluktan bahsediyordu. Evet o dur demisti. O zaman niye uğradık biz bu kadar. Kapitalizme dokunmuş bir goldan gelmek için. Yahut kapitalizmin iktidarklına dokunmuş bir goldan gelmek için niye bu kadar uğradık. Karşımızda duran, gelecekte kapitalizmin iktidarklı olduğu ~~benzer~~ sorunlardır. O zaman var olan uygulamayı eleştirmeden günümüzde bir sosyalizm tanımlaması yapmaya girişmek eksik, şekilli ve yarın karara basarak olduğu talebde aynı yolu aynı ile izlemek ~~z~~ demektir karıatımec.

Bana göre sosyalizm, kapitalizmin ortaya koymuş olduğu gelişkilere ayağını basarak yeni bir toplum biçimini en genel çerçevesi ile doğu tanım lamıdır. Belli bir sınıfa bükülmüş olan, toplu min öncülüğü kişisel inisiyatifin ortaya konulması, onlardan geri alınacak ve bütün topluma geriye iade edilecek. Toplumsal inisiyatif tarihin gerçek yaratıcısı olan halkların hareketi burdan

sonraki tarihinde bu sefer özgür bağışlar, başka da simplara kladilerinin üzerinde eğilimlik kurmuş olan simplara bağlanmadan ortaya çıkabilecektir. Sosyalizm böyle bir sistem olacaktı. Bunun içinde sosyalizm azınlık diktatörlükleri yerine bir çoğunluk diktatörlüğünden bahsetti. Bir burjuva demokrasisi elestrisi üzerine, bir proleterya ~~diktatörlüğünden~~ ^{demokrasisinden} bahsetti. Deminki konuşmacının da belirttiği bir takım yanlışları oldu bunun. Biz zaman zaman işin hep diktatörlük yarından bahsettik. Hatta özel uygulamalarda bu çıplak diktatörlüğe dönuştü, gibi o da bir şikayette bulundu. İşin can alıcı noktaları burda yatıyor. Proleterya diktatörlüğünün, çıplak diktatörlük veya hatta açık diktatörlük veya örtülü diktatörlük olma-yaacağı ve işlerin bu noktaya geldikten sonra bunun, bu laflarla tartışılıp, tartışılmayacağı bir kere daha benzer gözden geçirilmesi gerekiyor. Bu kavramlarla biz proleterya diktatörlüğü dediğimiz doğruya tartışamayız. Süradan başlamamız gerekiyor. Burjuva demokrasisinde sakat bulunulan neydi? Burjuva demokrasisinde eleştirilmiş olan neydi? burdan başlamamız gerekiyor. Belki Ahmet'in de belirttiği ~~ka~~ demokratik haklar sorunundan yürümek yol gösterilebilir. Bende böyle düşünüyorum. Örneğin, Lenin'in burjuva demokrasisinde eleştirilmiş olduğu şöyle bir noktadır. "Burjuvazi bütün halka ait olan bir eştikten, bütün halka ait olan haklarda bahseder ama bunların içeriğini boşaltır, dolayısıyla demokrasiyi bir hayale çevirir. Hepimiz şu eleştiriyi hatırlarız. Basın özgürlüğünden bahsedilen. Bütün matneler, kağıt stoklarını kendilerine alırlar. O zaman basın özgürlüğü kimseye kalmaz. Yoksulluk

İcerinde olanın seyahat özgürlüğünden bahsetmek ne ankama gelir. Bir çoğumuz buradan şu eleştiri çıkarabiliriz. Demek ki bunlar pelavna. Burjuvazi basın özgürlüğünden bahsediyor ama yutturmuyor. Dolayısıyla bu yutturmamayı biz boş verelim. Muhteviyatın da o arada boş verelim. Filtre uygulamamız böyle midir. Böylece elhamdülillah.

Biz de parti olarak basın imkânlarımızı tekellimize almamız, kağıt stoklarına tekellimize almamız (İktidarda olan sosyalist partiler için söylüyorum.)

Ve herkes için geçerli kılan basın özgürlüğünü, sadece kendimiz için geçerli kılmamız. Şimdi

burada Lenin bir eleştiri yapıyor, ~~yaptığı~~ yaptığı eleştiriden çıkacak olan sonuç buyursa, ben burada bir eleştiri görmüyorum. Eleştiri sadece suçu

"Sizin partinin elinde duran, niye bizim parti-nin elinde değil" Bütün bir toplumda bunun geri dönmesi ~~nektarına~~ ortada yok. Kapitalistlerin partilerinden, ~~partilerden~~ sosyalistlerin, tabii sonuçta sosyalist-

lerin partisine geçiyor. İşçilerin partisine geçmi-ş oluyor. Gerçekten işçilerin partisi, gerçekten işçileri organik bir biçimde temsil edebiliyor olsa bu

kapitalistlerin partilerinden işçilerin partisine geç-me olayı nitelikte de bir farklılığa sebep olabilir. Ama partimiz, da bir öncünün gittik-

çe temsil ettiğini söylediği sınıftan ayrılan onun üzerinde sürekli bir yönetici pozisyon

kazanan, değişmeyen bir yönetici pozisyon kazanan bir ~~kurum~~ partinin devrimine geçtiği zaman,

filtre sonuçları, insanların günlük yaşamına giren-yan sonuçları bir önceki durumdan farklı ol-

namaktadır. Bu eleştiri, kimileri diğzerler ki,

"Lenin'in kafası böyle çalışırdı, son ken kendine hayal kurma". Dediğim çok örnekte Lenin'i savan-

mak değil. Ama böyle bir eleştiri yapıldıysa, yani

Kapitalizmde söyle bir eleştiriyi yapılacaksa, basın özgürlüğü gerekli bir şeydir, ama bunlar kendilikleri altında sürmesini istemekteler. Bu eleştiriden kendimize çıkaracağımız şey, basın özgürlüğü bizim var olduğumuz toplumda olmaduk. Ne dem dolaylı olmaduk. Söyle iddialarda çok tutarlı değildir tabiki arkadaşlar. Basın özgürlüğü olmaduk. Nacin olmaduk, ~~naci~~ belkide zararlıdır basın özgürlüğü, burada tartışılır. Yani basın özgürlüğü yararlıdır zararlıdır, basın özgürlüğü neye hizmet eder. Nacin insanlık için böyle bir şey gerektirir. Çünkü her türlü özgürlük, insanlık için gerekli olan özgürlük değildir. Bir diğeri insanlık için gerekli olan özgürlük değildir. İnsan için gerekli olan özgürlük değildir. Doğayla ilgili özgürlüğü insan için bir özgürlük değildir. Başkalarının sömürme özgürlüğü insan için gerekli olan bir özgürlük değildir. Dolayısıyla özgürlükler üzerine konuşurken gerçekten bu özgürlükler insanlık için bütün bir insanlık için gereksinim olup olmadığında bahsetmek gerekiyor. Basın özgürlüğü siyasal bir toplumun var olduğu yerde farklı düşüncelerin ortaya çıkabilmesinin temel araçlarından biridir. Farklı görüşlerin ortaya çıkamadığı, farklı kesimlerin ne türden olursa olsun. Farklı kesimlerin kendi bulundukları noktadan çıkarları açısından şekillenmiş görüşlerini ortaya koymadıkları bir toplumda değişikliklerin yapay bir biçimde bastırılması toplumun kendi içerisinde ciyrtülmesi olumsuz sonuçlanmaktadır. Bunun için basın özgürlüğü gerektirir. Bu tenelden tartışmamız gerekiyor. Sosyalizmde tabi bu bizi hemen şu soruya götürecektir. "Sosyalizmde böyle ilişkiler vardır? vardır. Sosyalizmde böyle ilişkiler vardır. Sosyalizmde bir kere toplum sadece proleterya ve

burjuvaziden oluşmuyor. Dışında bambaşka kesimler oluyor, sınıflar oluyor. İkincisi proleterya tek bir sınıf değildir. Proleterya tek bir kişi gibi çıkıp konuşamaz. Proleterya'da çıkıp kendi içerisinde kafa kafa kabiliyetinden çıktığı 15 alana kadar farklılaşmalar içerisinde ve bütün, her türlü farklılık bir takım farklı düşüncelerinde ortaya çıkmasına neden olur. Eğer bu farklılıklar yoktur ~~sağ~~ kabul edilipse birileri bunun yerine kendi düşüncelerini geçirecekse bu toplum kendi dinamiklerinden mahrum bırakılmış, bir kaç kişinin dinamikleri ~~akıl~~ akıl gücüne hatta bazan sağlıklı gücüne teslim edilmiş oluyor. Kolu kalkmaya ~~min~~ kolun ~~felanda~~ tutulmuş birisinin kaldırmaya ~~gerek~~ gerek durumunda örneklerle göz göre gelebilir görür. Gene Lenin'in burjuva demokrasisine yapmış olduğu bu türden eleştirileri bu muhteva içerisinde aldığımızda bizim karşımıza şöyle bir şey çıkar. Sosyalizm burjuvazinin demokrasi konusunda hayata çevirmiş olduklarını ~~gece~~ böyle kavradığımız gibi, örgütlenme konusunda da bunu söyler. Örgütlenme örgütliliğinde böyle kavramamız gerekir. Seyat örgütliliğinde böyle kavramamız gerekir. Lenin'in İsviçre federasyonunun bir eleştirisi var. Lenin üzerine şey düşünürsüydün, merkeziyetçiliği savunur Lenin, ve bu merkeziyetçilikle zaten parti içerisindeki bürokrasiye devletteki bürokrasiğin egemenliğine ve bugünde bu somutların ortaya çıkmasına neden olmuştur diye bir görüş var. Ben şu konuda deştim: Lenin böylesine kendi kendini tarif eden bir merkeziyetçilikten bahsetmez. Lenin bir demokratik merkeziyetçilikten bahsedmektedir. En gelişmiş biçim içerisinde bunu ele almak gerekir. Onun söyledikleri içerisinde. Bir demokratik merkeziyetçilikten bahseder tabii bu demokratik merkeziyetçilikte uyumlanmalar içerisinde, kendi kendine bambaşka biçimlere

karşıta. fakat buna örnek olmak üzere, İsviçre
Federasyonuna yapmış olduğu bir eleştiri var.
İsviçre Federasyonu da dünyada olabilecek olan
en az merkeziyetçi devletlerden biridir. Şehir-
lerin her birinin hatta bazı köylerin birleşip,
işyan edip derin mütahaleleler verip ayrı ayrı
kendü iç işlerinde bağımsız yapılmaları
olmuştuğünü oldu. Ve bu geleniğin bir kaç
güz yıldır devam etmekte olduğu dolayısıyla
buna ait kurumların çok fazla oturmuş oldu-
ğu bir ülke. Buna rağmen, İsviçre Federas-
yonunun şu hakkından dolayı merkezin kanton-
lar üzerindeki bir takım haklarına müdahale
~~edile~~ edebilme, kantonlarda bazı görevlere
atamalar yapma haklarından dolayı, Lenin
aşırı merkeziyetçi bulmaktadır. Şimdi bu-
radan çıkabilecek olan eleştiri herhalde sen yaparsan
yanlıştır ama ben yaparsam doğrudur mantığı ile
bakmayacak olur isek, kapitalizmin eleştirisinden,
bizim tasarladığımız toplum için sonuçlar çıkarıyor
işek bizim devletin merkeziyetçiliğinin bundan
daha fazla ademi merkeziyetçiliğe yakın bir
yapılanma olması gerekir. Bunun içinde net ifade-
lerin var Lenin'in. Kantonlarda yapılan seçim-
lere hiç bir şekilde federasyonun müdahale hakkı
olmamalıdır. Kantonların kendilerinin seçimlerle
tayin etmiş olduğu yapılmalara, merkezin hiç
bir şekilde müdahale hakkı olmamalıdır.
Kantonların tümünün bir ~~bir~~ den belirlenmiş
olduğu ulusal sorunlarda ~~bu~~ yani tüm ülkeyi
ilgilendiren sorunlarda ancak federasyon yetki
sahibi olmalıdır. O da kantonların verdiği yetki
ile. Burdan kömün deneyiminde bunun yanına
koymuşuz zaman bu eleştirinin yanına koymuş-
muz zaman, bizim karşımıza sosyalist devletin
yapılması açısından, çoğunluğun kanadığından
çok daha fazla ademi merkeziyetçiliğe yakın
bir yapılanma çıkmaktadır. Merkez, merkez

olan yapılarınma sadece ve sadece yerel yapıların temsiliçisidir. Yerel yapıların onayı olduğu ölçüde, merkez, merkezi yetkilere sahiptir. Yerel yapıların bu onayı ondan esirgelediği ölçüde bu merkezi güçten mahrumdur. Komün içinde Fransız ulusu birliğini, komünlerin kendi aralarında, Fransa'daki tüm komünlerin kendi aralarında kuvvetleri birlik sayesinde gerçekleştirecektir. Bu bizim karşımıza, benim için ~~bu~~ Söyle bir tablo kurmaktadır. ~~Ulusal~~ birliği temsil etmek hiç bir şekilde parlamentarizme karşı ulusun temel nedenlerinden biride budur. İtiş bir şekilde genel oyları seçilmiş halktan en uzak pozisyonda konumlan, konumlandırılmış olan, ~~merkez~~ yapıları, halka en yakın ~~olmayan~~ olınamamaktadır. Halka en yakın biçimde konumlanmış devlet yapılarının yanı sıra gene komünden bahsederek. Komünlerin temsilcilerinin bir araya gelecek oluşturalar, merkezi yapılarıdır. Ulusal birliği temsil edecek olan şimdi konuşan merkezi bazı yetkileri de elinde tutan başka araçlarla desteklediği tok kendisine devrettirmek için kullanabilir. Bunun iki aracı var. ~~Bir~~ - istediği gibi kullanacak olan başka aygıtı yani polis, ordu diğer mali güç. Eğer merkez tüm kaynakların, tüm iktisadi kaynakların denetimcisi ve onun doğrudan dağıtıcısı ise hiç bir yerel yapı o merkez karşısında imdaciye güç sahibi olamaz. Eğer devlet düzenli bir orduya sahip ise ve bu düzenli ordu merkezi otoritenin denetimini altında hareket edebilme ~~gücüne~~ ^{kabiliyetine} sahip ise ~~ve bu düzenli~~ ~~merkezi otoritenin denet~~ hiç bir yerel yapı merkezi yapıya ters atma kabiliyetini, cüretini kendisinde göremez. O zaman bunlar üzerinde düşünmek gerekiyor. Yani ~~merkezi~~ merkezin

[illegible]

bu bizim için ne yarattı? Bu bizim için
 sunu yarattı: Sönecek olduğunu söylediğimiz
 devletin, gittikçe güçlenmesi. Bu tabiki söne-
 cek olduğunu söylediğimiz devletin gittikçe güç-
 lenmesi sadece işin askeri, polis, bürokrasi...
 bilmem ne felan yanına bakarak basitçe
 ele alınması gerekiyor. Bizim için geleceğe
 yürümek diye tarif ettik, sabahların ba-
 lık tutacak, öğlelerinden sonra piyano çala-
 cak, akşam üstü cam istediği zaman üretim
 yapacak iş sanayi toplumuna ulaşmak açısından.
 Son derece engelliyi bir durum yaratmaktadır.
 Açık Türkiye, bu yapılar içinde, yöneten
 yönetilen ilişkisi en peşisikâ biçimlere kavuş-
 maktadır. Yönetenler böylesine karmasık bir
 mekanizma içinde yönetici konumlarında daha
 da pekişmekte, yönetilenlerde kendi işlerinde,
 yani yaptıkları işte, üretimi faaliyeti içerisinde
 kalmaya gittikçe daha fazla mahkûm olmak-
 tadırlar. Tabi buna karşı çıkan başka bir meka-
 nizma var. Otomasyon felan geliyor. Doğru-
 suyla kol işçisinin kullandığı kendiliğinden
 belli ölçülerde tasfiye uğruyor. Ama sosya-
 listlerin gelişimini biz, sosyalizmin - komünizme
 doğru ilerlettiğini biz hiç bir zaman için kendili-
 ginden bir gelişimin ürünü olarak tarif etmeye
 kalkışmamalıyız. Böyle bir yanlış yaptığımız
 takdirde, işi kapitalistlere teslim etmek gerekir.
 Kapitalistlerin yaptığında bundan farklı bir şey
 olmamaktadır. Kapitalistlerde teknik üretici
 güçleri her zaman için geliştirilmeye devam et-
 mektedirler. Sınıdlara kadar hiç bir devirde
 kapitalistler teknik ~~ve~~ üretici güçleri geliştirmek
 ten vazgeçmemişlerdir. ~~Yine~~ üretici güçlerin
 kapitalizmde üretici güçlerinin vazihatta
 emperyalizmin üretici güçlerine gelişmesini
 frenler dedikimizin zaman, bundan kapitalistlerin
 icat yapmadıkları, birikim kazara icat yapsa

onuda alıp kasaya kilitledikleri gibi bir sonu-
çlandırmamız takdirde, kapitalizmin mekanizmasının
hiç anlamamız olmur. Kapitalistler bir takım
seyleri belki kasaya kilitlerle ama aynı şeyi
belki biz de yaparız. Hatta belki biz kapı-
talistlerden daha fazla bir şeyleri kasalara
kilitlemeye durumunda olabiliriz. Yapılan
her şeyin insanlık için yararlı olduğunu,
yapılan her şeyin insanlık yararına mutlaka
kullanıldığı iddia edebilmek mümkün de-
gildir. Dolayısıyla bazı kesifler keşfedilebilinir
ama kasalara kilitlenebilirler. Zaten insanlığın
gelişmesi olayını, böylesine determinist bir şekilde
teknik araçlar gücüyle gelişmesiyle özdeş görmek,
biz el mahkum boğunda işi kapitalistlere
terk etmeye götürür. Hele hele şu 70 senelik
tecrübeyi gözardıktan sonra bunu on kat daha
bunun böyle testini etmek zorunda kalırız.
Hiç iktidara gelmediğimizde bu iddia ya daha
yüksek sesle dile getirebilme şansımız vardı.
Çünkü hiç iktidara gelmemiştik. Ve ne yapıp
yapamayacağımız konusunda başkalarının bir so-
muta dayanarak bizim için söyleyebilecekleri
pek fazla bir şey yoktu. Ama gelelim 70
sene yönettik ve kapitalistlerden bu işleri daha
iyi yaptığımızı dair işi çok detayında incele-
diniz zaman, bu iddia ya da karıtlayabiliriz
ama insanın çıplak gözüne görünür deliller
ortaya koyabilmemiz zordur. Eğer çıplak
göz ile görünenlere bakar isek ABD ile
Sovyetler Birliğini karşılaştırırız. ABD'nin
daha üstün olduğunu ve bütün devirler
boyunca daha üstün olmuş olduğunu görmek
zorunda kalırız. Gördüğümüzde de o zaman
bu işi etkin testini etmek gerekir.

değer veriyoruz. Eğer bizim içinde zaten teknik üretici güçlerin gelişmesi bu işin çözümleri olacaktır. -
Buraya şu noktadan geldim ben: otomasyonun yarattığı gelişme, yönetenlerle yönetilenler yahut kafa emeği ile kol emeği arasındaki farklılıklar...

Türkiye'de sosyalizm konusunda bir kaç bir şey söylemek istiyorum. Türkiye'de sosyalizm dediğimiz kesintimiz derin kavramı içerisine görmek gerekiyor ~~tedbir~~. Bugün Türkiye'de proletarya, toplumun azınlığını oluşturmaktadır. Bu sınıf kendi başına bir diktatörlük kurmaya kalkışması, bu sınıfın toplumunda var olan başka sınıf ve tabakaların çıkarlarına gözetmeksizin; her şeyi kendi etrafında örgütlemeye kalkışması, kendi yekimine hazırlaması demektir. Kendi amaçlarına karşı bir takım ~~tedbir~~ tedbirleri geliştirmesi demektir. Toplumda bölünme, bizim toplumumuzdaki gibi bir azınlık oluşturan proletaryanın her şeyi bu toplumda kendi çıkarlarına göre düzenleyebilmesi için, bu demin bahsettiğimiz türden bir sosyalizme karşı olması gerekir. Ancak bu türden bir sosyalizme karşı olması demek kendisinin üzerinde yükselen bir takım başka örgütlerinin inatlaşmasına icazet vermesi demektir. Başkalarının bastırılmasına, başka sınıf ve sınıfların bastırılmasına karşı, bu başka örgütleri bizzat proletarya kendisinin de bastırılmasına neden olur ve kendi amaçlarının karşılarına başka şeyler dikmiş olur. Biraz daha uzun bir yoldan gidilecektir gibi ~~görmeyecek~~ ^{görülmeyecek} olsada ^{dahi} proletarya toplumunda var olan diğer sınıflarla antagonist olarak bir arada olmayacağı, bir birlikle önemi tatbiklerine düşmeden yaşayabileceği diğer sınıflarla bir arada olmayıp, onların çıkarları ile kendi çıkarlarını uzlaşdırabilecek bir program etrafında bir araya gelmeyi kabül edebilecek bir bakış ^{icrisinde} ~~deği~~ ^{deği}şimi olmayabilir diye

üstünüyorum. Küçük burjuvazi veya küçük
meta üretiminin, sosyalist üretim ilişkileri
ile yanyana yaşayabilme kabiliyeti olduğu kanı-
sındayım. Bu Proleterlerle küçük burjuvazi
arasında uzun vadeli bir ittifakın gerçekleş-
tirilebilmesinde ~~olmadığını~~ olacağını sağlar.
Küçük meta üretimi kendisini yeniden üretebilen
bir üretim ilişkisi değildir. Bu üretim iliş-
kisi tarihin eski zamanında var olduğu gün-
den beri hep kendisini egemen üretim ilişkisine
eğlenlenerek var olmuştur. Bu üretim ilişkisi
kendisini belli çelişkiler içerisinde, kapitalizmi,
üretmesi çelişkisi içerisinde, sosyalist üretim
ilişkisi içerisinde ~~olabilir~~ eklemlenebilir. Planla-
manın dışında olarak, dolayısıyla belli bir
~~para~~ pazarı muhafaza etmeye devam ederek
kendisini büyük bir çaplı üretimin yuttuğu
noktaya kadar proleterlerle birlikte yümeye-
bilir. Bu toplanda oldukça ~~bir~~ rahat bir uzlaşma
zeminini ve daha güçlü bir sosyalistlerin oluşabil-
mesinin olanaklarından yararlanır. Böyle bir zeminde
işlerinde yükselerek ~~olan~~ olan sosyalist iktidarda
~~elbetteki~~ bunları göz önünde bulunduran iktidar
olmalıdır. Karşıdığım sosyalizm felsefesinde, zaten
öğütlenme özgürlüğü var olmalıdır. Burada Ahme-
tin söylediğin den farklı olarak, herkesin öğüt-
lenme özgürlüğü olmamalıdır. O ~~sınır~~ sınır
yaratmaya çalışıyordu. Bazı insanlık suçları vardır.
İrkçilik, faşizm gibi, sarmiermekte insanlık suçun-
dur. Bunun da yasak olması gerekiyor. Bu bizim için
bildiğimiz sosyalizm uygulamalarından tabiki bir
tabiki farklılıklara neden olur. Her şeyi plan-
layamazsın, her şeyi planlamadığın zaman daha
da bir gerçekte davranmak zorunda kalırsın.
Başkalarının iradelerini benim semek zorunda kalırsın
hatta iktidarı onlara kapatabilirsin. Hatta onlar
gizli kapitalistler olarak, kapitalizmi geri getirebilir-
ler. Evet böyle bir riskleri vardır. Bu riskleri

de kabul ederiz. Belirttim, yasak çerçevesinde. Şimdi böyle bir yaplanmanın Türkiye'deki somut şekillenmesi şöyle olur diye düşünüyorum. Türkiye'deki, sosyalist komünist felan demeye gerek yok. Belediyeye diye bir kavramımız var. Belediyeler gerçekten güç sahibi ~~olma~~ olabilirlerse, yani tepelerindeki devlet baskısı ortadan kalkarsa, mali güç gerçekten kavuşurlarsa, mali güç kavuşmak şu demek değil: "Sınıtçılardan felan ceza keserdi, bir iki de vergi çıkararak, mali güç kavuşmak değil. Doğrudan, doğrudan orada üretilen değerlerden, toplanan ~~sal~~ fon ayrılabilsen ayrılacaksa bu fonların doğrudan doğruya belediyelerin eline geçmesi ve bunların ancak merkezi otoriteye bir pay vermesinin söz konusu olması. Tabiki bunda da zengin belediyenin daha çok, fakara belediyenin daha az vermesi prensipleri gibi başka düzenleyici prensipler söz konusu olabilir. Kuşkusuz sadece mali güç değil demiyim. Ordunun dağıtılması, Polis'in dağıtılması ve bütün bunların amatör görevler haline getirilmesi gerekir. Askerlik bitiminin geliştirilmesi için bir şeylere ihtiyacımız vardır? vardır. Onları da asker prof. ler geliştirirler. O kadar rütbesi olmayan, uzman yetut prof. öğretmen, subay olursa bir şey olmaz. Onları bir başka unsur olarak, başka örgütlenmesi olarak toplumun üzerinde süsleme kabiliyetini gösteremezler. Askerlik herkes için yan bir meslek haline gelince Buda gene genel yapılanmaların elinde olup, ve biz zatiyi üreticilerin içinde ~~olduğu~~ olur. Şu hayalimizin peşinde koşalım, bu hayalimizi unutmayalım, herkesin buna katkısı çok itirazu var. Yahu millete tüfek verirsek herkesin bir birini vurur kardesim. Eğer veracedsa bu iş olmaz demektir. Olmaz diyelim. Bence eğer biz millete tüfek veriyorsanız ve bunun sonucu olarak da oadamlar,

Birbirlerine vuruyorlarsa, vursunlar. Ve bu işin olmayacağını göstersinler veya tüfek ver-meyecek - sek bu insanların bu işi yapacağına inanıyoruz demektir. Birikelim örtalığı fark karıştırmayalım, kurcalamayalım. Nasıl olsa birilerinin yaptırmasıyla onlara, birileri yaptırıyor. Burjuvazi yaptırıyor. Burjuvazide sömürdüğüne, biz sömürdük deniyor, yeniden yatırım yapmak için para ayırıyoruz diyor. Yaptığının karşılığı olarak bir kısma alıyor.

İşin bir sosyal gereksesi deha var, sosyal alanda nasıl bir konumlanmanın olması gerektiği diye, ama çok uzun süreç onun için orasını tartışmaya bırakıyorum.

TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜRKİYE SOSYAL

olduğunda çok daha başka bir durumda olacaktı. Ama coğrafi bir konum olduğu için ve sosyalizm kapitalizm diyalimki mücaddelesinde dünya çapında belirli bir süre belirli bir varlık tuttuğu için başka türlü olmak zorunda bulundukları ve kendisini de buna göre ayarlanmaya çalışıyor. Böyle bir deformasyon oluyor. Yoksa mesela Sardinistler belki çok daha kısa sürede ekonomiyi rayna oturtacaklardı. Çünkü konuma bir kana ma bu. ~~Di~~ Diyalimki sosyal hayatta kültürel alandaki başarıları çok daha hızlı geliştirecekti vs. Ama olmadı olmuyor. ~~Be~~

Ama olmasa...

Türkiye'nin de yakın gelecekte ^{sürerinden} ~~seger sosyal anlamda~~
devrinden ~~devrine~~ ~~geçer~~ ~~ve~~
ve böyle bir devrinden bahsediyorsak ona.

bu konularda şimdiye kadar sabırlı dizebileceğiz
ki genel geçer kabul gördü. Bunun alternatif
anlamda anlaşılacak için söylemiyorum. Dışında
olay düşünmek zorundayız, ~~benim~~ Benim genel
kanaatim o ki, proletaryaya dediğimiz şey
Sosyalist demokrasidir ve Sosyalist demokrasisi
ancak çayırıcılığı ile proletaryaya diktatörlüğü
olarak tecrübe eder, ~~et~~ etmelidir kanısın-
dayım. Ve bu anlamda siyasal hakların öngördüğü
genişlik ve rahatlık ne bileyim ben mesela!
dini haklar, kültürel haklar her şey için
geçerli olmalıdır. ~~çok daha~~ Kağıt üzerinde de
çok daha burjuva demokrasilerden gelişkin
ve tolerant olmalıdır. Bu özgül durumlarda
işlemi? İlemezse bilir. Zaten şimdiye kadar
olanların hepsi özgül durumlar, ve özgül durum-
da da işlemeyi burlar. Deforme oldu. Kiri
ilk derejelerden ~~çok~~ ötürü,
ilk tecrübe olmasından ötürü, insanların neyi
nasıl yapacaklarını, yani kara kâğıt kitaplarımız
de ama kara kâğıt kitaplar her o kadar çok
bitirmeyenler dünyasında her bitirmeyene göre
bir formül vermiş değildir. Denemeler onlar
üzerine oldu. Bundan ders çıkaracağız v.s.
Kıssak hatalara düşmeyeceğiz ama genede kesintile
bileceğiz ki bu kadar, söyledim sekile nazari
olan deformasyonlara uğrayabilir. Çünkü, bu
sınıf mücadelesi, sınıf mücadelesi bir yede
o deformasyonları dayatabilir. Yapa morsa daye-
tabilir. Ya sen üstesinden gelirsün yahtta gele-
mersin. Daha iyi öğrenemez durum, mesela
Nikaragua örneğini. Nikaragua soyutlamı? İzole
edilmiş bir ülke ~~olacak~~ olsaydı, her halde bugünkü
~~olduğundan~~ ~~çok~~ daha iyi durumda ~~olabilirdi~~.

Ama esas olarak herkesin siyasi örgütlerine hakkının sürmesi gerekli. Şimdi siyasi örgütlenmek hakkının sürmesi gerekir ama, siyasi örgütlenme hakkı illa var olacak anlamında gelmeye bilinir. O nasıl olur, onu daha bütünüyle kestiremiyorum. Ama ^{de dışım gibi} eğer sosyalizme ilerleyen süreçte yığınların mali ve sosyalizme çoğunluğu katkısıyla, yapıcı emeği ile doğru gidiyorsa, zaten ~~bu~~ düzenin belli başlı garantisidir, güvencesidir bu. Dışındaki adam orta burjuvazi, kapitalizmi savunan bir siyasal örgütlenmeye gitti. Ve burunda faaliyet gösterdi ne bileyim ben v.s. Seçimler olacak tabii, yapıldı-ozaldı vs. Eğer gerçekten buraya oturmuşsek işte o sosyalizme doğru ilerleyiş o ötekisinin önünü kesen belki de muhtefitde bulunan, belki de güçlenişten bir faktör olarak çıkar ortaya. Hatta, hatta böylesine kararlı bir toplumsa, tabii benim söylediklerim şimdiye kadar ~~çok~~ ^{çok} olumsuz şeyler değil. Böylesini istiyoruz. Hatta öylesine bir gelişme varsa orta yerde, orta burjuvazi, vesayetle var olan burjuvazi düzenini savunacakları açısından dahı, böyle bir girişimde olmak anlamlı olmaya bilir. Olabilirde. Fransız devriminden 170-180 yıl sonrasına kadar, ben hatırlıyorum gençliğimde, siz de hatırlıyorsunuzdur. Kraker parti ~~de~~ vardı. Hala var mı bilmiyorum. ^{ya da} ~~Böyle~~ çok da etkisiz belki ama kraker parti vardı. O da olsun, ~~çünkü~~ kim sede şer yapmıyor. Ama artık toplumun ilerleştiği şeysi belli olmuş, rayına oturmuş. Şimdi ben çok kısa süre ~~et~~ içinde güzel olarak bir yokluğum, kendi görüşümü düzenim. Zaten

ileri bir aşama ve burjuvazinin getirebileceği
 vesayet getirebileceği özgürlükler. aşamasından
 asgarisinden daha ileri bir aşamada oluyor.
 Somutlarsak nedir: ~~Herkes~~ herkesin istediği türden
 parti kurma özgürlüğüne sahip olması demektir.
 Çünkü burada, bu düzende bile bu olasılığa, bu hak
~~olmadı~~ orda olmalıdır. Ha bunun istisnaları olacak
 tabii, ~~burda~~ da tartışabilir. Bunu var sayım ola-
 rak söylüyorum. İnsanlık şu anlık mahluk
 edilmiş, dünya kamuoyunda, yine konsensüs edil-
 miş bir şeyler var. Bunlar mesela faslıdır,
 inkediktir. Şimdi tam say yapamıyorum ama
 derdini anlatıyorum. Bu amaçla ~~şayet~~ herkes
 siyasal hareketler, partiler dışında herkes serbest
 olmalıdır. Öyle ise kapitalizmi savunan partilerde,
 varlığını sürdürcek mi? Sürdürebilir - Teorik olarak
 sürdürmesi, anayasal bir hak olmalıdır. İsteyen
 istediği gibi parti kurabilir. "Bu ülkede sosyalizm
 yürünüyor, ben kapitalizmi savunuyorum, kapi-
 talizmde yürüsün bu ülke" diyebilir. Burada
 örgütleye bilmelidir. Hatta Türkiye özgürlüğe gelecek
 olursa, mesela ben öyle düşünüyorum. Büyük
 üretim ve dolayısıyla araçların dışında katanların
 şu veya bu düzende üretimi için varlıklarının
 korunması. Bu sınıfa isterseniz siz orta ve küçük
 boy burjuvazi, burjuvazi diyoruz bunlara.
 Bunlar kendi çıkarlarını ~~şayet~~ özlü savunacak.
 lar demektir. Dolayısıyla onların örgütlenmesi,
 hayır sen örgütlenemersin, bu olmaz. Olmaması-
 da lazım. Peki karşı devrim tehlikesi çıkması
 bi olan şey çıkacak bundan. İşte zaten onlar
 eski toplumun sahibidirler, şöyle örgütlüdür böyle
 örgütlüdür, dış bağlantıları vardır. Emperyalizm
 vardır v.s. Bunlar anti parantez alınması
 gereken noktalar.

sovyet demokrasisi vazahutla bir sovyet dikta-
torluğı. Bir de işte proleter diktatörlüğünün
özgül bir biçimi olarak Dimitrof tarafından
~~halk~~ sonra halk demokrasisi görüldü. Bütün
bunlarda genellikle diktatörlük. ~~çiplak~~ çıplak
diktatörlük isterseviz. Çıplak diktatörlüğün sü
özgüleri ağır bastı gibi geliyor bana.

Şimdi Marksist teorinin, devlet teorisini kabul ediyoruz ve sınıflar üst üste olamayacağını kabul ediyoruz. Özgür şartları bir ~~tarafa~~ ~~kayarak~~ kenara koyarak, anarşist de değilsek Sosyalizmdeki devletle bir ~~da~~ şeyin diktatörlüğü olmak zorunda. En azında ne bileyim ben, soyguncu, hırsız felan oluyorsa orda daha kolay, kolay kellemedi çünkü para var mara var. Soğuklarda ~~iste~~ görüyorsunuz iste. Kuba'da ~~da~~ çok en fazla devlet edilmiş generali tümüne mahkum ettiler, öldürecekler biliyorsunuz. Demek ki ona karşı bir diktatörlük Kuba'daki. En azından ~~onun için~~ ~~bir~~ bir diktatörlük. Devlet varsa diktatörlük olduğunda kabul edeceğiz bunun. Şimdi ben, cıplakta olabilir bunun şeklinde, cıplakta olmaya bilir, diye düşünüyorum. Yani, eğer sosyal devrim gerçekleşmiş ve sosyal devrim sonrasında işlerin çoğunluğu, emekçilerin çoğunluğu o sosyalist düzeni yahut da sosyalizme giden düzeni, yeniden inşilmenin şüpheleri işler bunlar bunun bilinçinde ve kararında ister, bu başka hiç bir idare ve tedbire ihtiyacı göstermek için proleterya diktatörlüğüdür. yahut ~~isterken~~ ~~penne~~ halkın diktatörlüğüdür özgün bir biçim ~~da~~ olur. Ama diktatörlüktür, böyle bir diktatörlüktür. Dolayısıyla ~~bu~~ ~~söylenece~~ ~~istiyorum~~ çalışıyorum: Sosyalizm, insanın kendisini çok yönlü geliştirmesinde daha

nursa, o öteki sermayelere karşı bir kayıptır.
 Dolayısıyla bunun kesfetmiştir işçiler. Sermaye
 ne kadar... "sermaye devamlı olarak (artık değil) (mamüller)
 üretir, varlık nedeni olur. Mamüller üretmekten
 alıkoydum anda en büyük cezayı verisin". der ~~Atkins~~
 hatırladığım kadarıyla Marks. Şimdi görülmektedir ki bu
 rda böyle... Şimdi sermayenin genel teorik an-
 landa söyleneceği. Küçük sermaye ortada
 kalacak felan ama, sermayenin genel olarak
 sermaye olmaktan çıkarıldığı bir süreç, bunun
 meyvesi: ortadan kalkmış oluyor, ~~grev~~ haklı mı?
 Dolayısıyla, belki de şimdiki ~~grev~~ kadar o ~~grev~~ hak-
 kendi kendilerini karşı yapacak diye savunulmuş
 mudur belli. Kabaca. Belki de burdan geliyordu
 ama şimdi, ~~grev~~ haklı olacak mı sosyalizmde,
 olacak. Ama artık onun ancak sermayeyi caza-
 landırmak olmayacak, ~~kurulmuş~~. Ordaki o ~~toplum~~
 içindeki, tam bir ~~uygun~~ toplumuna ~~giden~~
 bir yolda. Çok daha ~~etkili~~ var, o ~~çeliş-~~
 kiler yumağı içinde, uyurcu bir ~~anlam~~ olarak
 farklı bir işleve sahip olacak. Uyurcu bir anla-
 mı olacak... v.s. Böyle bir işlev olacak. ve dola-
 yımla bugün ~~var olan~~ kapitalizmde var olan haklar
 ve özgürlükler daha da sayıları artarak ve
 toplumsal işlev ~~olarak~~ olarak, benzer nitel de-
 gışikliğe uğrayarak ve sosyalist demokrasinin ve
 burjuva demokrasinden nitel olarak ayracak bir
 şekilde, orada da sürecektir. O zaman şöyle sorun-
 lar geliyor aklı: Haklar varlığını sürdürebilecekse,
 Mesela siyaset sahnesi nasıl olacak? Prularizm
 diye tartışılıyor. Daha çok da iyi tartışıldığı
 kısmında değilim. Tartışılman da gerekir bularım.
 Nasıl bir şey, siyaset de ~~prularizm~~ prularizm,
 olacak. Gördüğümüz o ~~prularizm~~ örnekler bir

garanti altına alınsın neyhat ıssızlık sigortası
 felan dengelenmeye çalışılır bu. Bunu burada
 kendimizi bir ölçüde yasama ve ~~de~~ mücadele
 etmek için bir hak gibi çıkar orta yere bu.
 Ama öbür tarafta yani sosyalizme geçtikten
 sonra kendisini insanın asgarisinden topluma
 bir şeyler katması yeteneği kadar dedikimiz ve
 orda sosyalist toplumun kuruculuğunda, geliş-
 tirilmesinde, kendisini var etmesi~~ni~~ olarak ortaya
 çıkarıyor. Yapıcı burada diyelimki burjuvazinin yukarı
~~da~~ ona karşı olarak ortaya çıkan bir hak orda-
 nitelik değiştiriyor benim kanıma. Yapıcı bir
 hak olmaya başlıyor. Olacaktaki tabii bu böyle
 oldu bu aşında işte orda tembellik hakkını
 doğurdu. Şimdi adamlar saat 9-10'da işe
 gidiyorlar, işte ordada çalıyorlar sigara mabesi
 diyorlar, bilmen ne diyorlar. v.s. bunlar ayrı
 konular. Ayrıca tembellik hakkı da iyi bir hak-
 tır. ~~orada~~ ^{orajında} böyle olmadı diye bunu tartışma-
 yız. Ben en azından teorik olarak nazari
 olarak bunu konuşmaya çalışıyorum. Böyle
 bir farklılık. Burada var olan bir takım
 demokratik hak ve özgürlükler var. Bunlar
 sosyalizmde de varlığı daha da sayılır, arta-
 rak diyelim ki olacaklar. Yalnız burada ~~biten~~
~~edilen~~ genel anlamda edilgenken, işçiler elinde
 emekiler elinde buna etken, toplumun yapmak
 için, toplumun geleceğini üretmek için kullanan hale
 geleceklerdir. İnsanın kendisini ~~ve~~ var etmesinin
 araçları haline gelecekler. Böyle bir nitel fark-
 lılık olacak. ~~Aldığı~~ ölçüde, bence. Nazari planda,
 bütün bunlar. Yani genel hakkı, ~~ve~~ işçilerin çok zekice
 bulduğu bir hak. Öyle bir şeyki, sermaye bir an
 daha çalışmaktan geri durursa işlenmekten geri du-

Söyledik. Ama benim genel olarak burada edin-
 diğim izlenim, biz burjuva diktatörlüğünü
 değil ~~proleterya~~ proleterya diktatörlüğünü istiyoruz
 gibi idi. Bercektende, sınıfın kendisi düzenli
 müddetleri ile beraber iktidarda ise kendi iktidarı
 kendisi düzenlerdi. ve kendisi düzenleyeceği için
 de bu düzende sanki haklarımızı savunmamız
 için bize verilmiş yahutta ~~et~~ bizim edinmiş
 olduğumuz haklar orda çok önemli gibi görük-
 mezdi. Ama hiç mi fark yok, yani burjuva
 demokrasi si dediklerimiz şey kendi içinde evrimle-
 şerek sosyalist demokrasi mi olur? elbet de
 değil bunu söylemek istemiyorum. Bence bu
 toplanda burjuva toplumlarında demokratik
 hak ve özgürlükler dediklerimiz şeyler genellikle
 haklarımızı bir ölçüde savunma, gerçekleştirme
 bir ölçüde savunma araçları. yani, sömürü ve
 baskıya karşı mücadelede bunları hafifletme,
 bu doğrultuda sosyalizmi değiştirmeye imkan kila-
 cak gelişmeleri düzenleme. ve bunlara hizmet
 eden, bir fonksiyon içeriyorlar genel hatları ile.
 Söylediklerimizde eleştiriler olabilir, yanlış anlaşılmalarda-
 bilir. Genel hatları ile böyle bir görünümü var. Ama
 ne biliyorum ben, bütün bu hakların daha da
 zenginleştirilerek daha bunlara başkaları katılarak,
 mesela her fesin kesintile iş sahibi olmasına
 garanti altına alınması. buda yok böyle bir şey.
 Bu değişik bir hak, sosyalizmde olabilir. Çünkü
 bu hak burjuva olunduğu anda ~~sosyalizm~~ kapitalizm
 min sonuna gelir, bunu uzatmıyorum. Böyle gelir.
 mesela bir saatlik hafta günü kısaltılmasına karşı
 korkunç direnişler görüyoruz neden bu?
 Gayet açık uzatmak istemiyorum. Böyle bir hak
 orda elde edilebilir şimdi burada savunacağımız
 bir şey olur yani herkes işi sahibi olması-

Siyasi haklar ve özgürlükler burjuva demok-
 rasisinde feodalizmi aşarken, feodalite de de
 hiç yok değil bir takım haklar. Asiller arasında
 diyelimki ruhbana asiller ^{ilişkisi} arasında bir takım
 eşitlik hakları var, onlarda da ama burjuva
 düzeni ile ~~birlikte~~ beraber, biliyoruz. Bunları
 tekrarlamak istemiyorum. Eşitlik insanlar arası,
 soyut eşitlik fikri, soyut özgürlük fikri, soyut
 kardeşlik fikri. İşte 200. yılda geldik bu
 sene ihtilalatebiri böyle şeyler geliyor. Ve bu-
 numla bana kalırsa meta para ilişkisi üzerine
 kurulan bir toplumda en büyük eşitsizliği değil dü-
 şündüğüm, ~~ben~~ böyle de düşünüyorum. Paranın
 insan ilişkileri arasında yansıması olarak ortaya
 çıkıyor. Ve gerçekten de feodal nitelikteki meta-
 para ilişkilerinin gelişmesini engelliyor eşitsizlikleri
~~geli~~yor. Ve daha sonrada hani burjuvazi
 ile tarih sahnesine çıkar bu demokratik haklar
 daha sonrada sınıflar arası ilişkilerde, dengeletende
 ve mücadelelerde günümüz burjuva demokrasisine
 doğru bir evrim geçiriyor ve büyük ölçüde edini-
 len haklar ve hatta muhafaza edilen haklar,
 işçi kanı taşıyor emekçi kanı taşıyor onların
 alın terini taşıyor, ve onlarında kendilerini ifade
 etmeleri toplumunda var etmelerinin bir aracı
 oluyorlar. Böylece kende çıkarlarını savunabiliyor-
 lar diye ~~geliyorlar~~ ^{geliyorlar}. Doğrusuyla, genellikle
 burjuva demokratik hak ve özgürlükleri, hortardık
 bilirsiniz. Bunu söylemek istemiyorum. Hortamaz-
 dık da hortardık da ama bizim neden Sosyalist
 demokrasiyle burjuva demokrasisi arasında nasıl
 bir ayırım koyacağımızı ^{çok da} bilmeden, biz burjuva
 demokrasisi değil Sosyalist demokrasi istediğini

bilinçli işçilerin önemli bir bölümü katılıp-
geçinilebileceğini de düşünüyorum. Bu ihtimali
kavramı düşünüyorum böyle yapılmasında yerinde
olduğunu düşünüyorum. Ama dediğim şu, esas
sosyal devrimi gerçekleştirme sürecinde sınıf ve sını-
fın mücadeleleri yani emekçiler, ~~şu~~ diğer emekçiler
gerçekten bu işin içine katılmaktadırlar. Katılmadıkları
o zaman bu katılım nasıl olacak? Bence bunun
düşünmemiz gerekiyor. Bu katılımın çeşitli şekle-
ri var. Ben bu katılım içinde burada özellikle
Bürokratik hak ve özgürlükler konusuna kısaca de-
günmek istiyorum ve demokratik hak ve özgürlük
dediğimiz şeyler biliyorsunuz ilkel ve ilk konural
toplumlardan bu yana insanların tarihçelerinde hep
var olan şeyler. Şu veya bu ölçüde, yani ~~demok-~~
ratik ve... özellikle buna gösteriyorum dene-
bildi. Belli bir konsensüse vardktan sonra Demokrasi-
nin sınıf özü var. Nasıl ~~şu~~ demokrasinin varsa
nasıl Fransız demokrasinin varsa, nasıl İngilizleri
Sovyet demokrasisinin varsa. Ama ben demokratik
haklar demesi daha yerinde buluyorum. Ve hatta
insan hakları dilediği bunlara.

Günümüzde bir yanda işte ^{dünyadaki} kapitalist dünya
var genel anlamıyla, bir yanda da var olan sosyal-
izm var. Ve buradaki hakları incelediğimizde görü-
yoruz ki çeşitli benzerimler var, farklılıklar var
vs. Ama var olan sosyalizmde de bu hakların
bir bölümünü en azından ~~bu~~ de öyle olmaları
gerektiği gibi olmadıkları kendileri söylüyorlar,
onlar da görüyoruz.

Demokratik hakların, somutlamak için söylüyorum.
Belli ~~hakların~~ başlarından birisi ^{bence} siyasi haklar
ve özgürlükler.

eksejor

indirebilirseniz yani. Tabi ben eksengüle ediyorum.
Ama öyle işçilerin çoğunluğu ile olacak olursa ki,
öyle işçilerin çoğunluğu ile oldu bence. Sınıfın çoğunluğu
ile değilde öyle işçilerin çoğunluğu ile oldu devrim.
Ve parantez, parantez içi ile esas söylemek istediği
bence çelişiyor ve "Sol Komünizm" de de
esas söylemek isteği parantez içi değildir Lenin'in

Diyelimki öyle devrimler oldu, olabilirde yani.
Politik olarak aktif, ^{direktörlük ve} sınıf bilinci işçilerin çoğunluğu
ile devrim oldu. Ben gene de sosyalizmi,
emekçilerin çoğunluğunun katılımıyla, onlara
sosyalizmi ~~hatta~~ hakikaten gerekli görmeleriyle
olabilecek. Onun için Türkiye için böyle bir
projesi uygun görüyorum. E diyebilirsiniz ki,
ya işte durum orta yerde yıllar yılı giden
nokta bu, bu noktadan sonra sen diyorsunki
devrim - mevrim olmaz Türkiye'de yüzlerce yıl
daha sürer bu iş. Oramına bilemem. Ama
ben hem devrimle yani siyasi iktidarın ele geçirilmesi
anlamında devrimle, istekteki devrimle
sosyal devrimi bir süreç olarak görüyorum ve
sosyal devrimlerin oturabilmesi için de gerçekten
emekçi çoğunluğuna ihtiyac olduğunu kanaktırdığım.
Bunları olmadığında şimdiye kadarki deneylerin
göstereceği kanaktırdığım. Tabi bu hala daha
tartışılmakta olan bir şey bundan sonra söyle
miyorum: Diyelimki devrimin durumun baş,
başakları ~~oldu~~ oluştu, işte yönetimler, yönetil-
meişler kriz vs. biçimleri. A bir bakalım
işçilerin büyük çoğunluğu ölmeye hazır değil,
durulm. Zaten desen de kimse dinlemez.
0. Öyleki. Bu yarıya olan genel hatlarına çizim,
ama hayat başka türlü akabilir, akarda ve o
devrimci kriz döneminde de iktidarın ele, işçilerin

sosyalizmi düşünüyorum ve sosyalizmi/^{ancak} böyle de
olabildiği takdirde olabirlik taşıdığını düşünüyorum.
Burada ilginç de bir örneğe değinmek istiyorum.
Lenin'in biliriz, o devrimci duruma ilişkin
teorik betimlemelerini, nazari betimlemelerini. Ve
özellikle bunu devrimden sonra, üç ^{örns} ~~devrim~~ devrimin
tecrübelerine dayanarak yapar. ~~Cocukluk Hastalığında~~
"Sol Komünizmi" Bir Cocukluk Hastalığı ~~da~~ da
bunu görebiliyorsunuz. Çok incelemeye değer görün
çünkü, Sol tandaşlar çok gelişmektedir Avrupa'da
özellikle bir ölçüde polemiktedir. Şimdi orda pek çok
şey arasında ilginç bir cümlesi var. Diğer ki
işçilerin çoğunluğu devrimin gerekli olduğunu
tümünle realise ettiklerinde ve onun için ölmeye
hazır olduklarında devrim gerçekleştiriliyor.
Ben kendi hesabıma böyle bir devrim olmadı
dünyada bilmiyorum. İşçilerin çoğunluğunun
devrimin gerektiğini tümünle "bak bu gerçekler
~~dedikleri~~ dedikleri, ve bunun için ölmeye hazırız
dedikleri". Böyle bir devrim olmadı dünyada.
Olurmu olmaz mı bilmiyorum. Olmadığının
Lenin'de farkında ve bir parantez açıyor
~~gösteriyor~~ yalnız orada. Çok önemli bir şey bu.
En azından kendi deneyim ~~den~~ ^{bunun} farkında.
~~Bunun~~ orda diyor ki "İşçilerin çoğunluğu yerine
yahutta diğer sınıf bilincine sahip, düşünmesini
bilen ve politik olarak aktif işçilerin çoğunluğu
diyor. Şimdi orada çok büyük bir fark var.
Yani dışındaki Türkiye'de 5-6 milyon işçi
varsa Lenin'in söylediği gibi 100 tane de
işçi çıkabilir rahatca. Bunların çoğunluğunda
80' dir mesela. Lenin hem işçi sınıfı büyük
çoğunluğu ile yapıyor ^{devrim} devrim. Üstelikte öyle bir dev-
rim ölecek bunlar. Ama bunu. ... 70-80 kişiyede

~~şimdi~~ biz bu işi daha iyi yaparız diyoruz. Biz
derken ~~buradan~~ Marksistler ve kuşkusuz sınıfsal
ilişkiyle birlikte söylüyorum bunu. Ancak böyle
iddialı olmak zorundayız marksistler olarak. Çünkü
gerçekte, onların gerçek çıkarı sosyalizmde ise
onların kazanılabilmesini mümkün kılmak için,
Bunun tabii çeşitli bağlantıları var demokrasi midea-
delesi vs. bunlara girmiyorum. Yalnız sosyalizmin
dünya çapında geçirmiş olduğu ~~muhtemelen~~ tecrübe
lere bende, bana verdiği düzeydeki en önemli dersle-
rden ~~bettir~~ 1. si. sosyalizmin gerçekten yığınların
mesalesi olduğu. yığınların aktif katılımıyla ve onların
enerjisi seferber edilerek ancak sosyalizm yapılabileceği.
sosyalizmin ancak bu yolda insanların benimseye-
bileceği, sahip olabileceği ve yeniden üretilmesi için
çaba gösterdiği bir düzen olduğu. Dolayısıyla ben
Türkiye içinde böyle bir projeyi uygun görüyorum.
Yani diyorum ki: "Türkiye'nin büyük çoğunluğun
yaşayanların büyük çoğunluğun emekçi olduğuna göre
işçiler azınlıkta dahi olsalar. Emekçi olduğuna göre,
emecilerin çıkarında bunlar onu realize etselerde,
etmeselerde objektif olarak ~~bu~~ böyle olduğu için de
böyle bir Türkiye'de nüfusun büyük çoğunluğunun
karşılayarak katılımını sağlayacak bir toplum
düzenini olarak, bir toplumsal ^{yaşam} ~~yaşam~~ olarak ~~bu~~...
* yani senin çıkarın şurada dur böyle anlamında
demiyorum. objektif olarak

Tabii bunun nasıl yorumlanacağına bilmiyorum. Mesela: kendi bildikleri yoldan sosyal ilerleme demedi. Kendi bildikleri yoldan sosyalizme doğru gitmeleri dedi. Belki yeni bir şey dedi. Çünkü, ben mesela ~~ben~~ Macaristan'da reyhat'ta Polonya'da olup biten gelişmelerin illada daha gelişmekte olan ~~de~~ bir sosyalizmle sonuçlara bileceğini, yani illa oraya gittiği konusunda değilsin, olabilirde olmaya bilirdi bunu bilemiyorum. Neyse ilkemize dönelim.

Bir tartışmada bulunacağım: Şöyle bir eleştirel nokta-
mız var diyorsunki: Türkiye'de gerçek Türkiye'de eksik
olan alternatif gerçi bunun çeşitli ^{dişerimki} partiler, çevreler
kişiler olarak söylüyorlar ama emekçi yığınlara
işçilere gerçekten ötedenle kıyaslanabilir bir alter-
natif olarak pek dile getiremiyoruz marginalite var
işin içinde. Ama diyorsunki sosyalizm dir Türkiye'de
nin alternatifi. Marksistler olarak böyle diyoruz. Türkiye'de
bir kapitalizm var o kapitalizm ~~de~~ şöyle şöyle kapitalizm
bunlara söylemişler ~~gerçek~~ ~~get~~ burda ama bunun alternatifi
sosyalizmdir diyoruz. Emekçi alternatifidir, işçi
alternatifi budur diyoruz. Ve ötedenle işlenemediğini ama
esas ihtiyaç olan bu olduğunun yanında işte çeşitli
gerekçelerle söylüyorlar. Bu demektir ki şu andaki
halimize dahi şurada bile bize deseler ki: madem işte
alternatif bulmuş gelip yapın deseler kaçamayız, yani
yapmak zorundayız. Diyoruz şu işleniyor ancak
böyle ~~işleniyor~~ işler. Ancak bu gene bir hipotetik
bakış benimsiştir. Böyle bir şeyin de var olmayaca-
ğında biliyoruz. Dire böyle demeyebiliriz ama ^{iddia ediyorunki}
mücadelesi var ~~var~~ vs. Ama biz ^{şu anda bile}

üstelik de şu sıralarda bir hayli tartışma
olan durumlarda göz önünde tutacağım sanı-
yorum. Burada, bir ölçüde sesli düşünmüş olaca-
ğım, yoksa eskiden beri çok yaptığımız klasik bir
şey var biliyorsunuz. Program. O programla
klasik bir tekim bölümleriçerin - ~~sporda~~ ^{iste}
Tekellere ~~almaya~~ karşı alınacak tedbirlerin tutunda,
Siyaset de yapılacak düzenlemelere vs. Bütün
bunlarda ^{bir ölçüde} veri olarak kabul edilen diyelim ki
"halk demokrasisi" düşünüyor. O halk demok-
rasisini kitap üzerinde tasfiye eden maddelerde bun-
ların burada tartışılmasının özellikle mesela
benim partim südür, onunda programı budur
konması şeklinde konmasının bir yarar getireceği
konusunda değilim. Kısacası son yılların sosyalist
dünyada getirmiş olduğu etkiler çok düşündür-
ücü oldu. Bizimde ülkemizde nasıl bir sosyalizm
öngördüğümüzün imajını edinmesinde yararlı
oluyor. Ancak ben dünyanın kapitalizmden sosya-
lizme geçiş dönemini yaşadığı şu yıllarda 10 yıllar-
da belki de daha uzun dönemlerde nasıl bir sosyalizm
konusuna teorik olarak soru ararken dahi pek çok
var saygılarla hareket edeceğiz konusundayım.
Çünkü var olan sosyalizmler, sosyalizm - kapitalizm
ilişkisi çerçevesinde ~~da~~ dünyada çok değişiklikler
gösteriyor. Mesela şu ~~anda~~ sırada Bükres'te
yapılmakta olan Varşova paktı zirve toplantısında
Gorbacov, Varşova paktı üyelerinin her birinin
kendi bildikleri yoldan sosyalizme doğru gidebilecek-
lerini ve dolayısıyla da tek bir yol olmadığı
söyledi.

File: DUS807 İlk: Rutije Yeniy • konusmacı

Düsseldorf: Ülkemizde Nasıl Bir Sosyalizm?

dişletke: Rutije yeniler

Tebliğlerin sunulması

Ahmet Kacmaz: Arkadaşlar merhaba. Şimdi bu tebliğ sözün iddiaı bir söz. Hele öyle nasıl bir sosyalizm konusunda, ben ayrıca çalışarak da tebliğ verilebilecek konusunda da değilim. Ama görüş aksetdirilebilir kuşkusuz. Eleştiri olarak söyleyeyorum ama, böylece genel ve geniş konular alındığında daha önceden ~~ön~~ çalışmalar yaparak bu konuya ilişkin altbaşlıklar tesbit etmek ve ~~ba~~ o altbaşlıklarda daha köşelendirilmiş daha somut konular ayrı ayrı tartışmak daha yerinde olurdu. Mesela: "Ülkemizde Nasıl Bir Sosyalizm", diğelinki ekonomik temeli var. O sosyalizmin ekonomisinin nasıl olmalıdır? dersek insanlar daha deli topla bir şey ~~de~~ söyleyebilir sanıyorum. Hem sunacak olan ~~da~~ daha iyi sunabilirdi.

~~Nasıl~~ Nasıl bir siyaset sahnesi?

- " " diğelinki kadın meselesinin çözümünü

" " Sosyal meseleler, kültürel v.s. ...

bunları alt başlık halinde kuşkusuz sizde getirebilirsiniz.

Sanıyorum bu tür toplantılar devam edecek ilerde ve ön çalışmaları geliştirmekte biraz yarar vardır. "Ülkemizde Nasıl Bir sosyalizm vardır?" bunu yarın saate sigdırabileceğimi sanıyorum

Söz alanlar : 1 - 1.

DUS 8073'

üniversitesi

İlhan Demir: Arkadaşlar, buradaki tartışmalar yavaş yavaş gösteriyor. Eğer herhangi bir toplumsal kesim bir tartışmanın içinde aktif ve öğretici bir güç olarak yoksa, onun sorunları kolay kolay dile gelmiyor. Örneğin kadın sorunu, kadın sorunu sosyalizmde nasıl ele alınacak? Gündemimize gelmiyor. Çünkü bu toplantıda öğretici aktif bir güç olarak kadın sorununun getiren arkadaşlar yok. Örneğin milli mesele soruyorduk birliği milli calkantılar içinde ~~diye~~ Diğer sosyalist ülkelere bakıyordunuz her yerde bir şeyler çıkıyor. Milli mesele bugünkü sosyalist dünyasında çok önemli bir etmen ve bizim Türkiye'de de milli mesele diye bir his birimizin görünüşü kapatamayacağımız bir olay yaşanıyor. Ama sosyalizmde milli meselelere nasıl yaklaşacağız konusunda burada yeterince tartışmıyoruz. Çünkü burada bu meseleyle öncelikle ağırlık veren öğretici aktif bir güç yok. Hepimiz için önemli bir mesele olduğunu kabul ediyoruz, doğru. Fakat bu meseleyi her şeyin birer ötesinde ağırlık veren bir güç yok. Kadın meselesinde içinde öyle. Ben bile ihmâl edebiliyorum. Hatırladığım bir konuşma içinde yok, kadın konusu. Bir buharı saptamak istedin. Bu çok önemli bir saptama kanunu. Her yerde böyle oluyor, sosyalizmde de böyle oluyor, hep böyle olacak. Öğretici-aktif bir katılım olmadan bir takdirde, kimse kimsenin hakkını savunmuyor. Bu yavaş çoğulculuğuna bakın, doğrudan uygulanmasına kadar aynı olayı görüyoruz. Bu yavaş bilemediği bileği öpe, öpe çoğulculuğu - "Gülen adı" diye bir roman vardır. Orda çok net bir şekilde ortaya çıkıyor, nasıl ortacağdan kapitalizme doğru çoğulculuqlar. Görmek istediğim birinci saptama bu.

ikincisi de: Zaman zaman beri rahat siz eden
bir ton oldu. Sanki biz geleceğin yöneticileri de
gibide konuşabiliyoruz. Böyle bir alışkanlığımız
ne gerek ki var. Kendimize böyle bir rol de
bölüyoruz. Ömrümüzü vermeye bu mücadelede
hiç bir şey beklemiyoruz. Bir yandan ölümlüde
göze alabiliyoruz günü geldiğinde. Ama bir yan-
danda sanki geleceğin yöneticileri gibi konuş-
uyoruz. Oysa hiç belli değil, ayrıca belli ol-
mamalı gerekir. Yani bizler yapamamalıyız
bir takım şeyleri. Doğrusu herheni
bir konuda böyle bir çözümümü olacak, burada
belirleyici olan bizim dışımızdaki etmenler
ve geniş çoğunluk olacağını hep tartışma
yöntemimizle dile getirmeliyiz. Yapabildiğimi
bende söylemıyorum. Denir konuşan Engin
arkadaşın konuşması ismini koşturdu.
Bende ordan çıkmak istiyordum. Tanım nedir?
Sosyalizmin tanımı nedir? Sosyalizm hangi
temel çelişme üzerine oturur. Burda tekran-
lamayacağım, burjuvazi ile proleterya arası-
nda felen filan demiyorum. Doğrudan
doğruya tanıma geliyorum. Tanım şudur: Üreti-
min toplumlaşması ile üretim araçlarının
özel mülkiyet arasındaki çelişme. Hatta bu
deha sonraki anonim şirketler v.s. dönemi
rın kapitalde üçüncü cilt de deha da ileri
bir tanım vardır. Ve bu tanımın yanında
bir de doğrudan üreticinin emeğinin ürününe
ya baneleşmesi vardır. Bunlar hepimiz bili-
yoruz. Baş aşağı durum. Kapitalizm
üretimi toplumlaştırma baş aşağı
duruyordu, çünkü üretim toplumlaşmış
iken üretim araçları ufak bir azınlığın
elindedir. Oysa kapitalizm öncesinde, üretim
henüz toplumlaşmamıştır ve doğrudan üretici
de emeğinin ürününden kopmamıştır. Buna
karşılık kapitalizm üretimi toplumlaştırma
burjuvazi yanında üreticiyi doğrudan ~~üretimde~~
emeğinin

ürününden koparır; ³⁻ ~~Be~~ Sermaye ve ürünler
üzünde upak bir azuluk bir hakimiyet kuvv.
Temellik eder, scliplerin ne dersek. ...
şimdi çelişme budur. Bu gerçekleşti mi?
Dünyada sosyalizm deneyleri yaşandı, bu
gerçekleşti mi? Butün arkadaşların söylediklerinden
çıkıyor. Yaşanan olay bu değildi, yani toplum-
sallaşma üretiminin baş aşığı durması, tesbiti
temelinde onu ayakları üzerine cermen bir
sosyalizm deneyi yaşanmadı. Başka bir şey
gerçekleşti. Gerçeklesen, bir başka şekilde ben
bu tanımları tekrarlannak istiyorum. Sosyalizm
bir yerde zorunluluklar dünyasından, özgürlük
ler dünyasına bir geçiştir. Gerçeklesen ise bunun
bir alt aşamasında bir şey olur. Yani
Engin arkadaşında söylediği gibi, diğer arkadaş-
larında söylediği gibi üretimin toplum sallaşması,
görevini sosyalizm yükledi. Bunun yüklenirken
özgürlükler dünyasına büyük bir atılımla yük-
lendi. Yani henüz üretim toplum sallaşması
olsada gerek Ekin Devriminin Rusyasında
gerekse cinde gerekse diğer ülkelerde özgürlük-
ler dünyasına utopyaya doğru büyük bir top-
lumsal atılım yapıldı. Büyük devrimler yaşan-
dı. Ana özgürlükler dünyasına doğru bu
büyük atılımlar zorunluluklar dünyasının
süzgeçinden geçerken temelden de deforme
oldu. Şimdi bu deformeasyonu bir oldu
bitti olarak da kabul edebiliriz. Evet öyledir,
gerçekten üretimin toplum sallaşmadığı bir ülkede
toplumsallaşma, üretimin, ilk önce toplumsal-
laşma diye bir olay vardır. Bu temel
gelişmeyi sözne yönünde adım atılınca ilk
önce bunun toplumsallaşması diye bir sorun
vardır. Ve bu sorunu, kapitalizm dünyasının
dışına çıkararak çözmeye çalıştı bu ülkeler. Evet
bunu hakkı gösterebiliriz, anlayabiliriz, bende
anlıyorum. Bir sapta ma yapıyorum.

Sosyetler Birtlığı için : İki dönem yasada sorget
devrimi diyorum. 1- Lenin dönemi diyorum
buna kabaca. Bu dönemde özgürlükler dıngasına
doğru büyük atılan zorunluluklar dıngasının
süzgecinden geçerken temelden deforme ol-
maya başladı. Ve Lenin'in tesbit ettiği söy-
lediğimizde budur. Lenin bunu tesbit etti.
Bunu tesbit ederken de sadece bunu tesbit
etmekle yetinmedi, o dönemde atılan her
adımın adıda kondı. NEP' se bunun kapita-
lizm olduğunu söyledi. Bir başka adınsa
bunun bürokratik kapitalizm olduğunu söyledi.
Adu kondı. 2. aşama ise, sonra bu
zorunluluklar dıngasının süzgecinden geçerken
meydana gelen deformasyon kendi uygun bir
ekonomik örgütlenme ve kendine uygun bir
siyasal üst yapı yarattı. Ama bu ekonomik
örgütlenmesi ve siyasal üst yapı yarattı. Kende,
2. dönemde Stalin dönemi diye adlandırılacağı
ben bu dönemi. Stalin'in kişiliği önemli değil.
Muazzam bir teorik carpitmayla beraber
gitti. Deformasyon sadece uygulamada olmadı,
ayrı zamanda da teoride de muazzam bir
deformasyon gerçekleşti. Ve efsaneler dönemi
başladı. Yasa nın gerçeklik zorunlulukları
doğrudan bir gerçektide olsa, o teoride
bir takım efsanelerle sosyalizm hatta
komünizm olarak sunuldu. İmdi yasanın
ben böyle nüteliyorum. Ve bunu anlıyorum.
Gerçekleşen olay anlıyorum, fakat bunun
özellikle Stalin döneminde, muazzam bir
teorik carpitma ile de beraber gittiğini
saptamamızın zorunu olduğunu söylüyorum.
Bunun yanında bir soruyorum. Nıçin dıngada
sosyalizmin düzeyi, sosyalist devrimler o iktidarın
toplum salıyışı ülkelerde gerçekleşmedide, henüz

yeterince tohum salıymadığı ülkelerde gerçekleşti. Şimdi biz hepimiz tartışırken, bu sosyalizm deneylerinin zaaflarına anlatıyoruz, ama o ülkelerde geriydi diyoruz. Onlarda henüz bu iş olmamıştır.

Şimdi soruyor daha soruyoruz: Nüfus üretiminin tohum salıymadığı ülkelerde bu deney henüz yaşanmadı? Nüfus daha geri ülkelerde, tohum salıymaması özellikle bu teorik deformasyon döneminde işte kaynaktan kopularak geliştirilen bir hatamıza ortaya çıkıyor. O da zorunluluk, sosyalizmin kaçınılmazlığı abartılarak bunun bir seçim, bir alternatif, bir seçenek olduğunu anlatılması yanlış anlayış. Biliriz ki Stalin döneminde bunlar çok yapıldı, işte kapitalizm ölecektir, kaçınılmazdır, sosyalizme geçiş zorunludur ve bu zorunluluklar teorileri arkasında yapıları bütün işlerde meşru gösterildi. Oysa gerçekte yaşanan neydi? Bu zorunluluğun henüz olmadığı, ~~bu~~ şartlarının gerçekleşmediği ülkelerde sosyalist devrim yaşanmıyordu. O şartları gerçekleştirebilecek belki, bir sosyalist devrim yaşanmıyordu. Şartların geliştiği ülkelerde ise yaşanmıyordu. Şimdi hemen burdan girebiliriz zaten Saygı tartışmasına, Garip halka tartışmasına. O ayrı bir yönü, siyasal bir mevzu, siyasal bir tartışma dizlemi. Ama teorik dizlemde tartıştığımız zaman taktik ve nicin gerçekleştirmede, biliriz ki sindirilecek bu tartışılıyor. Ve çok ilginç renkli görüşler ortaya çıkıyor. Karınca bu bitimsellik tartışmasında uzun boylu bir tartışma ben uzun boylu görmeyeceğim. Çok uzun vadede baktığımızda, insanlığın komünizme geçişini ben kaçınılmaz görüyorum.

Belki yanlıyım, ama ben kaçınılmaz gö-
rüyorum. Kapitalizmin ölümlü kaçınılmaz
görüyorum. Ama çağımızda yaşanan gerçeklik
göstermek, henüz sosyalizm bir seçenektir,
bir kaçınılmazlık değildir bugün için. Kitekin
bugün sosyalist ülkelerde de, üretim toplumsallaşma-
sı ile birlikte, bu sorun gündeme gelmektedir.
Sosyalizm, sosyalist ülkelerde bir seçenek haline
gelmektedir artık. Kapitalizmi daha üstün
sosyalizm mi. daha üstün tartışması, gerçek bir
seçenek tartışması olarak bugün gündeme gelmekte-
dir. İşte ben bu teorik temelde, bu sorunları
kendime sorarak Türkiye'ye baktığımda, Türkiye
de bugüne, bugünün Türkiye'de her iki yö-
lünde mümkün olduğunu tesbit ediyorum.
yani bugünün Türkiye'sinde kapitalizmde
istikrarlı bir kendine gelecek kurabilir. Geçmişte
bunu hep reddettik, ben bugün bunu artık
reddedemeyceğimi, reddedemememiz gerektiğini düşün-
üyorum. Bu bir olgudur. Türkiye'de kapitalist
insan, üretimin toplumsallaşmasında bir yere
varmıştır. Buna karşılık Türkiye'de bu özgür-
lükler dünyasına doğru büyük atılımın yapılma-
sında maddi şartlar vardır. Yani Türkiye'de her
iki seçenekte gerçekleştirilebilir, seçeneklerdir karşıla-
şımda. Türkiye için bir avantaj olarak görüyorum
bu anlamda bir avantaj sadece gerçekleştirilebilir
olduğu için değil, bir seçenek olduğu için bir
avantaj olduğunu görüyorum. Yani Türkiye'de
sosyalizmin büyük çoğunluğun istemediği bir
sosyalizm olmaz. O takdirde iktidara gelmez,
kitleler tarafından benimsenmez, uygulamada
geçmez, geçerse de yıkılır diye düşünüyorum.
Bu anlamda da bir avantaj olduğunu düşün-
üyorum. Bizim hala yapma olanağımız, çinden

1917 Sovyetler Birliğinden daha az. Çünkü toplumculuğa yönünden daha büyük adımlar atılmış durumda. Böyle bir Türkiye'de hangi noktalara dikkat etmemiz gerektiğini ben söylemek istiyorum. ~~Böylece~~ sosyalist programda ütopyaya ağırlık vermemiz gerektiğini düşünüyorum. Zorunluluklar dünyasının biri zorlayacağı şeylere değil, ütopyalara. Ben, ütopyalara ağırlık verelim derken, zorunluluklar dünyasının süzgecinden geçmezi reddedebiliriz, deformasyondan kaçınabiliriz demiyorum. Elbette kaçınamayacağız, elbette gerçek dünya bizim bugünkü teorilerimiz arasında bir farklılık olacak. Zaten teori her zaman söyütlanadır. Hiç bir zaman gerçeğe tetabül etmez. Ama biz eğer bu deformasyonların etkisinde ütopyaları ikinci plana atan buna karşılık zorunlulukları ön plana getiren bir arbeits sürdürürsek geçmişte vardı böyle bir anlayışımız. Elki yapılmış hatalar. Tekrar etme olanağımız çok daha fazla. Oysa ütopyalara ağırlık vermek bizim isimizi kolaylaştıracaktır kanımca. ~~2. Öne~~ ikinci önemli nokta, sosyalizmin, kapitalizmden - komünizme bir geçiş dönemi olduğunu unutmamak teoride bu konudaki deformasyonla hesaplamak. Zorunluktur. Bilirsiniz, Marks'da Engels'de ve Lenin'de sosyalizm dönemi bir geçiş dönemidir. Buna karşılık Stalin dönemi Sovyetler Birliği'nde diyalim insa döneminde sosyalizm bir üretim biçimi olarak bir geçiş dönemi olmaktan çıkarılmış ve mutlaklaştırılmıştır. Teoride bu noktada reel sosyalizm hesaplamak belirleyici önemde. Sosyalist geçiş döneminde, geçiş döneminin, kapitalizmden

komünizme geçiş döneminin doğal zorunluluğu olarak bir çok çalışma var olacaktır. Kapitalizm ve sosyalizm alternatifleri birer alternatif olarak devam edecektir. ~~Burada~~ Burada tanımak zorundayız. Genel olarak sosyalist geçiş döneminde bütün çalışmaları tanımak zorundayız. Bilgi-sunuz her zaman vurguladığımız belli çalışmalar vardır. Kafa emeği ile kol emeği arasında ki ~~çalışma~~ çalışma koca - kent arasında çalışma başka vardır. 3. su hatırlayamıyorum şimdi. Tabi günümüzde hayat önümüze başka ^{bir çok} çalışmalar ~~çıkardı~~ çıkardı. İşte kadın sorunu, milli mesele daha bir çok sorun, çare insan ilişkisi bunlar bugün geldi ve kendini ~~çok~~ çalışmalar çok önemli çalışmalar olarak bize kabul ettirdi. Bu çalışmalar aynı zamanda birer ütopyayla reel sosyalizm arasındaki çalışmalardır. bu çalışmalar aynı zamanda, özgürlük dünyasına geçiş çabasıyla zorunluluklar dünyasında zorunluluklar arasındaki çalışmalardır. Kafa emeği ile kol emeği arasındaki ~~çalışma~~ çalışmalar, kafa emeği ile kol emeği arasındaki çalışmanın kalkmasından yana olmak ütopyadır. Özgürlük dünyasına geçiş yönünde bir çabadır. Buna karşılık, hayatda gösteriyor, kafa emeği ile kol emeği arasındaki çalışmanın bir den ortadan kalkması bir yana sosyalist ülkelerde bu çalışma daha da şiddetleniyor. Şimdi buda işin zorunluluk yönü, zorunlulukları görmek kabul etmek başka, ütopyaya tek barına vurgulamakta başka benim söylemek istediğim ~~sosyalizmden~~ Kapitalizmden komünizme geçiş dönemi boyunca bu çalışmaların adını koymak. ve her aşamada kafa emeği ile kol emeği arasındaki ayrımı güçlendiren bir adımı atılıyor. Bunun adını koymak, en azından teoride de deformasyondan kaçınmak. Bunun yanında da çeşitli yönler arasındaki mücadeleyi, farklılıkları tanımak bunların mücadelesini kabul etmek ve olumlu bir

unsur olarak, ilerletici bir unsur olarak kabul etmek. Hatta, hatta işçi sınıfı içerisindeki çelişkileri tanımak. Sayın arkadaşın, bilirsiniz sosyalizmde bir sınıf çelişmesi var. Bu çelişmeleri tanımak, adını koymak ve bunları ütopyaya dökmek çözümlerde bir itici güç olarak kabul etmek. Çelişmeleri tanımak dediğim zamanda, çelişmeler yanında bir şey daha var, 1. Belirsizlikleri tanımak 2. de yerel yolda toplumsal inişiyatifleri onları ~~ve~~ kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemindeki arkadaş söyledi. Toplumsal inişiyatifler yerel inişiyatifleri üstüne aygırlı olarak görmeceğim, ama belirleyici bir noktadan bakınca bu. Her iki amacında ulaşabilmemizin yolu biriktirme kadarki tecrübeler gösterdi sosyalist demokrasi. Sosyalist demokrasi arahtarını kullanmadan, ne sosyalist toplumdaki çelişmeleri kabul etmek mümkün ne yerel inişiyatiflere, toplumsal inişiyatiflere yer vermek mümkün sosyalist demokrasisi arahtarını somuna kadar kullanmaya kabul etmedikçe özgürlükler dünyasına doğru gidiş sürekli deforme olmaya mahkûm.

Sosyalist demokrasiyi ben mutlaklaştırmıyorum. İnsanlar özgür olmalıdır. Arkadaşlar eskiden insanlar bir birini yiyordu, yani yamyamlık vardı. İnsanlık ilerliyor, gelecekte, burada 2-3 sene sonra bize bakacaklar bizi barbarlar olarak görecektir. İnsanlık devam ediyor ve bizim kavramlarımızda belli bir tarihi dönemdeki kavramlar. Basın özgürlüğü belli bir dönem, gelecekteki insanlara bizim bu konuda yaptığımız tartışmalar. Bu anlamda nisbidir. Özgürlükler nisbidir. Ama içinde bulunduğumuz aşamamız mümkün olduğu belli özgürlükler vardır, ~~hatta~~ hak ve özgürlükler vardır, belli demokratik kurallar vardır. Bu kurallar burjuva demokrasisinde ve sosyalist demokraside bir birinden birinde ayırda olsa da öünde farklı olacaklardır.

Ahmet Kacmaz bunu çok iyi koydu. Biz farklı olduğu için o kuralları kendisine reddedik. Oysa niteliğinin farklı olduğuna tesbit edip onu daha da geliştirmek durumundayız. Ama bunun yanında bu kurallar, bu sosyalist demokrasi öğütükleri toplumuna dışı da kanıma doğrudan üreticinin en ~~et~~ önemli silahıdır ve esas bunun için savunulmalıdır. ~~Demokratik~~ Sosyalizmde demokrasinin olmadığı takdirde, geçiş toplumunda doğrudan üreticinin yönetiminde, yönetimde siyasette ağırlık kazanması yönünde gelişmek mümkün değildir. Bu beraberinde tabii çoğulculuk tartışmasına getiriyor. Ben metlak çoğulculuktan yana değilim. Nedenlerine girmiyorum. Çünkü çok kullandık bu burjuva dediği hiç bir sosyalist adam sosyalist diye yasaklanmadı. Çünkü çok Her burjuva diye yasaklandı gene işçi sınıfının doğrudan üreticinin tepesine binerdi bu yasaklar. Çerçuk burjuvazinin değil. Ben burjuvaziyi ucu bize döndüğü için ~~gerek~~ burjuvaziye serbest bırakılmak istiyordum. Birde şeytanın avukatlığına yapacağı ~~diye~~ için işimize yarar diyordum. Yani biz bir takım efsaneler yaratıp deformasyonlar, mize ütopya diye uydurmaya kalktığımızda bu sadece kitleler tehlikeli etmeyecektir. Burjuvazide ~~bu~~ bizim zaaf larımıza doğru tesbit edilecek ve istismare edilecektir. Şeytanın avukatlığını yapacaktır. Bu anlamda çoğulculuğunda sınırsız bir çoğulculuk olması gerektiğini düşünüyorum. Ama dediğim gibi zorunluluklar dünyası, ayrı bir konu. Son iki nokta, neyi yapacağımıza değil birarada nasıl yapacağımıza ağırlık vermek. Bir arkadaş buna belli ölçüde girdi, daha da geliştirilebilir. Ama üzerinde tartışmak gereken bir şey.

Nasıl yapacağız, hangi silah temizdir, hangi silah
 pistir meselesi değil. Herhangi bir yöntemi uyguladığı-
 mız takdirde nasıl bir sonuç alacağımızı tartışmak.
 Yani yöntemlerinden ~~nit~~ ^{nötr} (neutral) olmadığını kabul
 etmek. ~~Nötr~~ yöntemlerin sonucu değiştirdiğini
 kabul etmek. Bir son nokta, son zamanlarda,
 özellikle batıda bu '68' in de biraz genişlemesiyle
 yahut mas edilmesiyle birlikte mutlak bir insan
 hakları anlayışı hakim oldu. Bu sosyalist ülkelerde
 sosyalist demokrasi konusundaki muazzam zaaf lar
 ın tesbit edilmesi ile de eş düştü. Bugün
 dünyada soyut insan hakları cereyanı esir.
 Bunu tehlikeli görüyorum. Ama şapta memur
 gerektiğini görüyorum bu konuda da bir şapta-
 ma yapmazsak ^{başka} bir deformasyona bizi
 içine alacağımızı düşünüyorum. Tarihsel perspektif-
 ten kaçınmak gerekir, uzatılmamak gerekir.
 Herhangi bir proje sosyalist projesi inşa eder-
 ken köyde üzerinde, bu kağıt üzerinde inşa
 ettiğimiz projenin belli bir tarihi dönemde
 somut veriler çerçevesinde ortaya konan bir proje
 olduğunu o tarihi dönemden ve somut ^{verilerden} ~~verilerden~~
 etkilenen hatta onlara ~~beli~~ belirlenen bir proje
 olduğunu gözden kaçırmadan meselelerin bu yönünü
 de tartışarak dile getirmemiz gerekir diyorum.
Tesekkür ederim.

DUS 8073

Ali Mahir :

Değerli arkadaşlar "Nasıl bir sosyalizm?" sorusunun
yanıtını alabilmek için, her şeyden önce nasıl bir
dünyada yaşıyoruz? Bu dünyanın önümüze çıkardığı,
getirdiği sorunlar nelerdir? Bunların köklü bir
analizi son derece gerekli.

İki yanıt iç içe düşünüyorum. Ve Sosyaliz-
min yarın yüz yıl aşan pratiğinden sonra
da bugün köklü bir sosyalizmin sorgulanması,
sorgulanması, sosyalizmin pratiğinin yeniden fabrika-
ci ve, masa üzerine yatırılıp, "ameliyat"
edilmesi anlamını büyük bir ölçüde "Glasnost"
ve "Perestroika" terimlerinde "açıklık ve yeniden
yapılma" kavramında buluyor. Dünyadaki,
devrimci sosyalizmin ilk günü 1917 Ekim
Devrimi ile birlikte Charles Rusyan'ın
kalemlerinde ~~birlikte~~ kapama imiydi. Ve insanlık
dünyanın sahiplenilmesi doğrultusunda ilk kez
insana bir kapı, bağlarına anlamı bir biçimde
aramıştı. Bu devrimci çöküş salt kurban bir inan-
gücüne değil, tersine dünya kendi eksenini
etrafında çevirebilecek maddi bir güce dönüş-
tü. Oysa sosyalizmin maddi bir güç olarak
"ayaklarını yere basıp, yürürken ilk defa doğrudan
koşullarda dünya yıldıza üzerinde like bir sosyalizm
vitrini yaratamaması, için başka bir yüzyıl nedenler-
vardı. Kuşkusuz demirli arkadaşında söz ettiği, yalnız
nesnel koşullar böyle emretmişti sosyalizm onun
"barışta" olamadı, demokrasisini geliştiremedi
çok sesliliğini seflayamadı deşip işin içine çıkma-
nın elnağı yok. Ama unutmamak gerek ki dünyaya
çıkış bir çocuk gibi banyo etmiş sosyalizm,
onun çevreleyen güçlü kapitalist ülkelerle daha

sonra ise uluslar arası tekel ve holdingler
braziminde emperyalizme dönüştürs büyük bir
güçle yarışmak diye bir sorunla karşı karşıyaydı.
Der silah tekellerinin dünya insanlığının ka-
nın enen koşullarında sosyalizm kendisini
savurmasında önlemlerini almakla karşı karşı-
yaydı. Elbette kendi ekonomisine bir kanbir
teskil eden bu yükü, böyle basitine amuz-
lanmış değildir. sosyalizm. Bu anlamda yarış-
mada yitirdiği ~~para~~ ekonomik eforanın
önüne geçebilmenin koşullarını nasıl yaratabilirdi.
diye bir sorun sormak istiyorum. Bu sorunun
yanıtında böyle sanıyorum ki bir seminer komite
değil, enstitülerin etütlerinden geçebilecek ve
alınabilecek bir yanıt olsa serektir. Sosyalizmin,
tüm ~~bu~~ gelişmeleri çözecek etinde sihirdi değneği
yoktu, olmayacaktı. Herşeyden önce komünist
toplumda olmaması gereken ve olmayacak olan
bir takım kategorilerin toplumsal ilişkilerin
sosyalizmde asılmağa çalışıyor olmaları.
sosyalizmin bir ilişkisidir. sosyalizmde bilin-
diği gibi, herkese emeğine göre diye tabir edilem
bir bütünsel ilkesi vardır. Oysa komünizm ~~em~~
emeğin üretkenliğini artırmak için üretimi ön
görmez. Bu sosyalizmin asacağı ama yasa-
madan aşamayacağı zorunlu bir ilişkisidir.
Yine bilindiği gibi, sosyalizmde 'teimbelliğin
büyük boyutlar elde etmesi olayı, büyük ölçüde
işsizlik güvencesine dayalı olarak gelişmektedir.
insanlar işsiz kalmayacaklar ve rahatlıkla teimbelli
ge sınıklara bitirler. Bunu önlemenin biricik yolu ise
sosyalizmin ilkesinin bütün toplumsal ilişkileri ile,
boyutları ile insana sunuluyor olabilmesinde
yatar. Yani sosyalizmin insan tarafından kabul-
lenmesinde yatar. Yığınların sahiplenmediği bir
sosyalizm ancak tedbirlerle yasalarla, yasaklarla yü-

matülmeğe kalkılırsa, 3- gerçeğe bugünkü sosyalizm
min sorunları türemiş olur. Kendi emeğine yaban-
cılama sorununun bir türlü çözümünü bulma-
yan sosyalizm, bence en büyük hatalarından biri-
ni şu biçimde yapıyor: İnsanlar yığınal bir biçim-
de sosyalizmi kabullenmiyorlar. Sosyalizme bakın-
yorlar, sosyalizme ~~sevinmektedirler~~ sahipleniyorlar,
böylece sosyalizmi sadece elit insanlar yani
son tahlilde partililer üstleniyorlar. Yalnız parti-
lilerin ilişkileri ilk sırada bir sosyalizmin ~~baş~~ başka
ayrıcılıklar getiriyor, bilindiği gibi. Ve arka-
sından insanların emeğinden elde ettiklerine ba-
kıldığında da ortaya haksız bakişimlere uğra-
tılan gruplar çıkıyor. Bir yanda yönetici duru-
munda olan partililer, diğer yanda çalışan emekçi-
ler, emekçilerin kazançlarının bir kısmını
yöneticiler almaya başladıkça burası tath bir
organ durumuna geliyor ve insanlar sadece
yönetici olma serüvenine kapılarak bürokratinin
maddi temeline barınıyorlar. Böyle bir
istatü körikliyorlar. Bütün bu sorunları ortadan
kaldırarak nasıl kaldıracağız? Bu konuda karatı-
ma göre çok derin boyutlu tartışmaların yapılması
gerekir. Eğer sosyalizm böylece malit, böy-
lesime ekvillerle iktidar olursa, arkaından bu
kötüye gidisin önüne geçmek mümkün olmayan
çak. Ve bir kan akıttık, sosyalizme kurduk,
insanlar öldü, yönetime geldik, sosyalist devlet
ortaya çıktı, bu devleti korumak adına yasalar
marzımsı, yasaklamalar sin silesi ortaya çıkıyor.
Ve insanlara ~~bu~~ bu sosyalizme aykırıdır.
Bu insanlığın gelişimine aykırıdır. Bu aykırıdır,
bu eğridir diye önü arkası gelmeyen ve herkesin
kendi anlayışında ~~de~~ de artırabileceğimiz bir
marzımsa çıkıyor. Ta baştan toplumsal inisiyatif
Zaptürap altına alınıyor. Toplumsal bakişimlerin
kendilerini belirleme kendilerini ortaya koyma hürri-
yetleri ellerinden alınıyor. Böylece belki 40 yıl önce

şinde alınmamış tedbirler, bugün Polonya'da gerek başka sosyalist ülkelerde Macaristan'da hatta Sovyetler Birliğinde daha belirgin hastalıklar düzeyinde ortaya çıkıyor. Ve biz eğer 40 yıl önce yasakladığımız ve ~~siyaset~~ siyaset sahnesine ~~çıkarmasın~~ çıkarmasına mücadele etmediğimiz grupları, siyasetleri, anlayışları 40 yıl sonra der beğenileri ile ~~karşı~~ karşılaştığımızda gözünde şaşır kalıyoruz. İşte Polonya'da olan bu. "Lech Wałęsa"yı bir zamanlar buradan belki 8-10 sene öncesine "Lech Wałęsa" diye niteledirliktiriz unutmayalım. Ve o "Lech Wałęsa" bugün iktidar ortamı durumundadır, iktidarı kötülemektedir. Ama ~~ayrı~~ eğri ama doğru, nereye varacağını bilmediğimiz bir macraya Polonya sürüklenmektedir. İşte 40 yıl öncesinin ~~hata~~ hatalarının bugün ağır bedeller biçiminde ödüyor insanlık.

Ali Söylemez öşü ; 1. 4- söz alan

3 noktaya değinmek istiyorum. Bir kez günün saptamamız lazım. Söz konuşmacı öyle bitirdi bende oradan başlayayım. Biz sosyalizmi tartışırken mutlaka tartışmamız gereken bir konu Stalin meselesidir. Ben bugün burada yapamayacağım ama, bu defa ben de kaygıdan bir köşeye ve bu konudada böyle bir dizi tartışma yapmanın zorunlu ve kaçınılmaz olduğuna inanıyorum. Çoğu zaman bende bu sözü söylediğim için şimdi ilkeyi denin konuşurken dikkatini çekti ama bende aynı şeyi söylüyorum. Sonradan düşününce. Yani Stalinin kişiliği önemli değil diyorum. Halbuki çok önemli. Nasıl ki eğer biz bir Lenin'in bir Marks'ın önemini kabul ediyorsak, kişilik olarak insan olarak, bu hareketin içinde Stalin'in içinde önemini kabul etmek zorundayız. Nasıl yani negatiften, tersinden. Birisinin bir çok önemli katkılarına kabul ediyoruz Marks'ın Lenin'in o zaman Stalin'in içinde çok büyük zararını görmek zorundayız. Yani kişinin önemi yoktur gibi şeyi bende çoğu zaman söylüyorum, fakat bu yanlış doğru değil. O zaman hiç Lenin'i - Marks'ı da anmayalım. Bu çok önemli bir konu. ~~astında~~ Şu komünizmin bütün meredeler altında 40 yıl öncesi meselesi ~~deği~~ dedi arkadaş. ~~Den~~ denin komünist adasım. Bu işte hakikaten bence bu konu çok çok önemli bu bir geçiyorum fazla üzerinde durmaktan. Fakat tabii büyük zar verdiğini ben iddia edenlere katılıyorum.

Dünyada demokrasiyi nasıl tanımlıyoruz ve sınırlar diye burada ciddi şeyler var. İnsanlığın olduğu noktalar var biz bunun çok gerisindeyiz, bizzat bunun farkında bile değiliz aslında, bir çağın zaman. Dikkatinizi çekmiştin ^{Amerikan birleşik devletlerinden} ~~felan~~ bir örnek veriyim.

^{aslında yukarı 1 hafta 10 gün önce} Cuccinlede ~~Amerikan Birleşik devletlerinin~~ yüksek mahkemesini - çok önemli bir karar var. Bu fikir özgürlüğü hakkında. Dediki Amerikan yüksek mahkemesi, ki çoğunluğu tutuculardan oluşmaktadır. Reagan'ın oluşturduğu bir çoğunlukta bir karar aldı. Dediki, Amerikan bayrağını yakmak, Amerika birleşik devletlerinde serbesttir. Çünkü fikir özgürlüğü var. Fikir özgürlüğü bunun serbest olması gerektirir. Birisi Amerikan bayrağını yakmış, mahkemeğe vermişler. v.s. v.s. Ta arabaya mahkemesine kadar gitti. Ve dedi ki mahkeme: "Bizim memleketimizde fikir özgürlüğü var. Bu çok ciddi bir şey üzerinde durulması gereken bir şey."

^{Hangimiz bura eret diyebilir.} Ben düşünüyorumda ^{benim sosyalistler de} ~~Sovyet~~ bayrağını yakmışlar, ^{benim sosyalistler de} benim teptimi düşünüyorum. Bu hakketen doğru düşünmek lazım. Şimdi bu bir örnek, harika bir örnek olduğu için söylüyorum. Ama insan hakları dediği zaman bu böyle bir kültür. Ve bunun bu problemide sanki biz ilk bulmuyoruz, ilk araştırıyoruz, yani şunu ne olacak bunun, bu ne ortaya ilk atan biz değiliz, bu ortaya atılmıştır ve tartışılmıştır. ve bu konuda insanların aldığı mesafeler var bunun dikkate alalım, ikinci konuda bu.

3. şun da şu. Gene arkadaşlarımı biri söyledi, biz şu anda "Nasıl bir sosyalizm" tartışırken, bence şimdiye kadar ki noktada önemli bir eksiklik vardır, gördüğüm kadarıyla. Biz malesef 40 yıl öncesinin dünyasında yaşıyormuş gibi, sosyalizmi tartışıyoruz. Bu bir yerde kaçınılmaz çünkü 40 yıl öncesinde çok ciddi hatalar

yaptık ve iş bir tarafa gitti. Biz şimdi 40 yıl önce-
sindeki o dünya koşulları içerisinde orda yaptığımız
yanlışlardan, şimdi onların bir muhasebesini yapıyor-
ruz. Bu doğru kaçınılmaz. ~~Ama~~ bizim ~~ise~~ açımızdan
zorunlu ama biz birde bunun bugünün dünyasında
yapalım. Biz malumet bugünün dünyası konusunda
yeterince dikkatli değiliz etrafımıza yeterince bakmıyo-
ruz. Bir örnek vermek istiyorum. Bakın gene
önemli bir karar alma yada makeme kararı. Bir
ADD firması FAC'ne başvurdu bir farenin
patentini almak için. Fareyi patentlemek için.
Alman makinesi dedi ki "fareye patent vermem,
fare patentlenmez". Şimdi bunun altında önemli bir
şey yatıyor. Bugün biz artık üretim güçleri diyoruz
Peki üretim güçleri dediğimiz zaman bizim aklı-
mıza gelen bizim fabrikalar. Halbuki artık esas
üretim gücü bu değil. Şimdi ben size söyleyeyim
IBM'i nasıl millileştirecektiniz siz. 10 evvel
Stuttgart'ta IBM Fabrikasında Avrupa'da ilk
defa olarak 4 ~~baş~~ mgb'lik cips yapılmağa
başlandı ve bunun ~~alt~~ Alman başbakan Kohl
gitti aklı. Alman başbakanının fabrikada bir
seyi açması hiç şimdiye kadar pek sık rastlanan
bir şey değil. Bu 10-15-20-30 senede bir
olur. Ama bir de sık olur başbakanın fabrikaya
acilen yepmese ~~ama~~ FAC'da çok ender rastlanan
bir olay. Şimdi siz Bu IBM'i nasıl millileştirecek-
siniz, yapamazsınız. IBM'i millileştiremezsiniz. Çünkü
orda ~~mühim~~ olan fabrika makinelerini almak değil ki
Makinalar ^{istatistik} ~~at~~ hiç bir şey yapamazsınız. Dünya yeni
bir noktada. Bu esas şimdi bilgi üretim gücü. Bu
bilgiye insanlarda, esas itibarıyla, fabrikada değil.
Kitaplarda değil. Yani kitaplarda, kitaplarda olman bir
işe yaramıyor, kitaplar ortada. Türkiye'de de bu ~~elbette~~
~~elbette~~ elbette gündeme gelecektir. Yarı bir gün olan

Şimdi şu demek yani çok somut. Bunun demokrasiyle çok önemli bağı var. Tek bir insan şimdi bütün toplumün altüst eden şeyler yapabiliyor. Ve böyle bir noktaya geldik. ~~Emel~~ Bu boyutunu tartışmamız lazım. ben size şimdi hemen bundan bir ~~program~~ program çıkartmam. Böyle bir iddianda yok. Ama bu boyutu - dikkate alınması gerek-
liğini iddia ediyorum. Belki onu tartışalım, sonra
dan, bu boyutunu tartıştıktan ne çıkacak ortaya,
Bunun belki hep beraber yapmamız lazım herkesin
kendine göre fikri olabilir bu konuda o da ayrı
sorun. ~~•~~ Kısaca söylesek derseniz, şu anda
dünyanın ve insanlığın gittiği bir bilimsel teknik
devrim dışı adlandırdığımız çok temel mesele
var. Bu toplumun temelden değiştiği. Biz bunun
dikkate alarak sosyalizmi tartışmalıyız.

Salih Yiğit

1. 5. söz alan

Ben dünkü sohbetlerde olarak bir şeyler söylemek istiyordum. Benim söylemek istediğim de daha çok karışık ve sesti düşünceler olarak kabul edilebilir. Kendi farkında somutlanmış düşünceler değil. Böyle sohbetler yaparken ben konuları daha işte yoldaşlar hep diyor: "Ya ben şeyler çok utopik geliyor". felan diye. Dünde ~~da~~ galiba ilk kez yoldaş ~~da~~ söylemişti. Biraz utopik olmak üzerin de durmadık diye. Ben düşünüyorum, keldiki biz böyle çok rasyonel düşünüyoruz. Türkiye için sosyalizmde bugünkü koşullarda bir ütopya diye bakıyoruz. Yani böyle e ağırdan söyleyen olaylara ben "ya bu dediği gelecektir, bu olay gerçekleşimi gibi değil biraz da başka şeyler düşünmenin önümü açar mantık lar olarak kabul etmek lazım. ~~da~~

Sosyalizm nasıl olmalı? Türkiye'de nasıl olmalı? diğince tabi ben nasıl olmalı konusunda bir şey söylemiyorum, nasıl olmalı konusunda bugün daha çok kendin kafanda netleşen süreç nasıl olmalı konusunda. Nasıl olmalı işte bu nasıl olmalı temlinde belki omuda aşar da tartışmada ararak ortak bir tartışma sürecinde ortaya çıkabilir. Ama böyle baktığımız zaman, dünkü konuşmalarda söyledi işte. Dünkü bugün ~~kapitalizm~~ ~~kapitalizm~~ kapitalizmden sosyalizme geçme çağı temel çelişki proleterya ile burjuvazi arasında v.s teminler yapıldı. Mesela ben bunların böyle olmadığını düşünüyorum. Dizekisinizki şimdi bu çağ değilse, hangi çağ o çağın adını

verecek bir komünist deşilim. Ama dünyadaki gelişmelere baktığında yani bir Romanya'ya, Bulgaristan'a felan çağ taş devrine geçiş çaşıda olabilir diğorum. Gidiş o aralıanda böyle bir yapı deşil. İnsanlığın önünde kimi sorunlar var tabi bunun suçu çıktı. Global sorunlar felandığı insan söyleğinde ~~felan~~ bir tepki geliyor "ya nedir felan diğ?" ama hakikaten insanlığın kendinde yaşadığı yer küreye de yeniden bakması gerektiğini düşünüyorum ve bu yeniden bakış sadece işte sosyalizma, burjuvazi işte kapitalizm, ~~bur~~ sosyalizm gibi. hiç küçümsemeyerek insan. Her birisi kendi başına bir nedeniyet. Her birisi kendi başına bir birikim olan olayları yapıyarak küçümseyerek deşil ama sadece bu konularda bakmanın çözümler getiremeyeceği konusunda düşünüyorum.

Kimi zaman. addediğimiz kimi zaman gülmeye bile değirmiz işte genel dediyiz bu global sorunlar vs. hepsini tartıştığımızda gerçek cevaplar ararken sadece su ana kadar alırsa geldiğimiz kalyan ötesinde de sorunlar sorabilmeliyiz. Hangi sorunlar vs ~~gülmeye~~ ama en azından sorabilmeliyiz diye düşünüyorum. Yoksa dünyaya bu güne kadar tanımladığımız birinde karşı karşıya kaldığımız çağın soruna cevap veremeyeceğimizi düşünce sindeniz. Bu kapsamda dün de çok sık sık edilen, sosyalizm insan demokrasi ~~alanında~~ olayında burdada demokrasinin sınıf öü gibi, benimde çok sık kullandığım belimler düşünce taranı. Bugün aynı şekilde düşünüyorum. Onun insan öüne, insan omurgalığının düşünülmesi gibi düşüncelerini yapıyorum. Bastan söyledim nasıl bir sosyalizme cevap veremiyorum, ama nasıl olmaması gerektiğinde, işte yaşadığımız sosyalizmde insanların düşünce hayat inançlarından dolayı kaldıkları bu düşünceler sosyalizme karşı düşünce de olsun başka altında oldukları onların görüşlerinin

3
yasadık oluğu bir ortamda. 3 yasanın benim
sosyalizmde / yasanın düşünce' ile bağdaşmıyor
bu açıdan. Sosyalist demokrasi dediğim zamanda
benim her yanıyla burjuva demokrasi diye
bildiğimiz tanımladığımız ve hiç küçümsemeyerek,
böyle bir kenara atılmayacak. Çünkü en azından benim
yasadığım siyasi çerçevede daha ondan örnek alacağımız
çok şey var. Ondan ileri değildir. Türkiye solu
benim daha ondan ileri görebilmi? değil kendi iç
yosamında. Her yanıyla ondan ileri olabilmeli. Bu sos-
yalizm isteyen insanların bu yolda kurdukları, aralarında
yani kendi partilerinde kendi örgütlerinde kendi 10-15-
birliklerinde böyle olabilmeli. Onların ölümlü burjuva
demokratik partilerinde var olan, ölümlü ötesinde
olabilmeli. Bu ne demek diyecektir. Ben önemli
buluyorum bu tartışmayı. Örneğin Almanya'da bu
tip partiler var bu tip partilerde iste insan
atıyorlar. Bizim partilerimizde insan atıyorlar.
Bu tip partilerinde belli yapıları var. Bizim yapılarımızdan bunlar-
dan hiç farklı değil. Ben, aslında beş yukarı, farklı olan
ideolojimiz farklıdır, düşüncemiz farklı, Programlarımız
farklıdır. Ama bir bakıldığında zaman bugünkü
Marksist partilere var olan diğer partilerden parti yapısı,
parti anlayışı, parti içindeki yönetin taban ilişkilerinde pek
kendilerini ayırmıyorlar. Yani parti içindeki politik
kültürleri insanların çok benzer. Yani bürokratik merkezi-
yetlilik burdaki burjuva demokrat partilerinde olduğu
kadar komünist partilerinde de var. Ben bunları şu an-
lamda önemli görmüyorum. Bu söylendi aşkında, yaşamak
istediğimiz güzel bir geleceğe, gideceğimiz aradılar çok
belirleyici olur. Yani bugünkü aradılarla kurabileceğimiz
mutlu bir geleceğin doğuşu konusunda benim epey şüp-
helerim var. Bu ülkede yani kurmak istediğimiz işte
Türkiyemiz için bir sosyalizm nasıl olur diyecekte
bu ülkedeki demokrasi içinde geçerli. Çünkü tartışmalarda
ben bir tane şeyi ilgilene gördüm özellikle Mahir
yoldaşın konuşmasında en azından biraz daha açılabilir.

di iyi olurdu. Gerçekten biz bir demokrasi kuraca-
ğız diyoruz. ama işte bu demokrasininde Polisi var
Zaten genel olarak sosyalist ülkelerde de bu var,
önünde gizli servisi var ordusu var bir bürokratik
devleti var hatta kapitalist devletten çok daha
bürokratik bir devlet. Çünkü o devlette lokantalar
bile devletleştirilmiş tabii ona göre de onun bürokrasi-
side genişlemiş. Bu tartışmalarda bence soruları
işte ordu mekanizması olsun yoksa halkı mı silahlandıralım,
bunun ötesinde gidebilmek lazım. Diyorum ki ben
silahlı insanlar kendi psikolojilerini kendileri geliştiriyor-
lar. Tabii bunlar slogan gibi geliyor insana sivil
toplum, toplumdaki kimi sorunların toplumun
sivil düzeyi ile çözülmesi gibi diğer mekanizmaların
da olabileceği mümkün. O açıdan bence tartışmalarda
hakikaten bir düzen kuracağımız zaman bu düzendeki
mekanizmaların nasıl işleyeceği konusunda daha bu düzeni
kurmadan sosyalizmi kurmadan bugünden kimi mekanizma-
ları olup olmayacağı konusunda tartışabiliyoruz diye
düşünüyorum. Sosyalist düşüncenin en büyük eksikliği
olarak, dün bir kaç kere söylendi. kapitalizmin eleştiri-
si üzerinde, tepkisi üzerinde kuruldu diye böyle
çikti, yapılanmada böyle çıktı o açıdan ben son derece
bugüne kadar gelmiş mücadele biçimlerini kapitalizme
bağımlı mücadele biçimleri olarak görüyorum. Marksist
hareket yeni biçimler koymalı, siyasi partisiyle
yeni bir siyasi parti koymalı. Ve kurduğu ordusu-
lada, polisiyle, gizli servisiyle yeni bir yaşam
biçimi kurmalı. O anlamda da belirttiğine kadının
karşı çıktığı düzene bağımlı bir düşünce ve düzen
sistemi kurdu. O açıdan özellikle hakikaten böyle
bir sosyalizmde toplumdaki yaşam nasıl sağlana bilir
konusunda daha derin sorular atabilmek lazım.
Ama ben şöyle olmamalı konusunda silahlı insanların
toplumdaki güvencesi dışı veya iç karşı hangi
güvencesi çok açık olduğu bir toplumda en büyük

güvensizliğin bu silahlı insanlar ekibi olduğunu da düşünüyorum. Cinde olan bir olay bence dünyanın her ülkesinde olabilir bu bir emir meselesidir ordunun olduğu, gidi servisin olduğu örneği bir soruyetler de bir moment meselesidir diye düşünüyorum. Bir an meselesidir. Böyle bir kararın verilmesi ve insanların öldürülmesi o toplum içinde reel bir olaydır. Türkiye toplumunda bu böyledir. Bu ordu zamanında kurulus savaşı yapmış olabilir, ama üç keede Türkiye'nin kendisine savaş açmış bir ordudur diye düşünüyorum. Hatta daha da fazla sadece üç keede değil. Bu anlamda yapılmalar, ordu, devlet, polis gibi olayları baştan bir sorgulamak otomatikmen kapitalizmde var olan her şeyi devralmamak gibi düşünceleri geliştirmek lazım.

2. tartışma sosyalist demokraside, bence hep birlikte bir adım attık diye düşünüyorum. Söyleki ^{coşkun} biz dedik ki doğru olan bir şey azınlık olarak savunsak ve bunun kabul ettiririz yaparsa bir bir düşünce vardı. Şimdi bir adım attık dedik ki biz çoğun olan halkın coşkunluğunun götüne kazandık. Ama ben gerçekten sosyalist demokrasiye % 51'lik demokrasi olarak görüyorum. Bu hem partilerin içinde hem ülkem için ^{böyle} düşünüyorum. Sosyalist demokrasiden benim anladığım o ülkedeki yekut o yapılmadaki % 1'lik bir azınlığın bile sadece yaşam hakkı değil yönetimde kendini ifade etmesinin garantisi altına alındığı bir düzen diye düşünüyorum. Sosyalizmde böyle düşünüyorum. Bu % 1'lik azınlık o düzenin kendisi de karşı olabilmeli o ayardır diir bir örnekte söylendi. Elbette anayasal partiler Serbest olarak diye. Bu sınır insanların yaptığı yasa ya her kesin bağımlı olma sınırı bir ölçü değil. Bence anayasaya karşı olan, hangi anayasa olursa olsun gruplarda kendilerini ifade edebilmeli. Başka sınırlar koyabilmeli o ayardan geleceğin toplumun uyum toplumda

olarak göremiyorum. Çünkü uyum toplumu normların
ağır bastığı bir toplum diye düşünüyorum. Özgür insanların
toplumunu diye düşünemiyorum. Eğer bastan insanlara uyulması
gerçek normlar bu kadar açık ortaya konursa. Bu anlamda
da yasaklar toplumu olarak dâda düşünemiyorum. O yüzden
da hangi yasak ^{görüştür} gibi - bir soruya hakketen. İşte faşist
görsü işte yasak olmasın filan, faşist görsü özgür
olsun sorusuyla bana yanıtlamıyor; Prensip olarak ^{hiç}
bir görsün, ^{kesin olarak} hiç bir görsün altına ^{yasak} düşünmüyorum.
olmaması. Hiç bir görsü çerresinde özetlenmenin bir
yasakla konulmaması olan bir toplum olması gerekir
diye düşünüyorum. Bence sınır görsülerin içeriğinde
değil, o görsülerin yasama geçirilmesinde diğer insanların
yaptırımının zorun uygulanıp uygulanmaması konusunda.
sınırlar çizilebilirdi. Butaki diyebilirsiniz ki bugünkü koşullarda
mümkün değil dir. Bugünkü toplum içerisinde öylesine görsü-
ler var ki bu görsülerin geçtikten bir - düşünürüz
bir toplumda vadiş mümkün değildir. diyebilirsiniz elbette
böyle haklı. Bende zaten şöyle demiyorum. Bugünkü
çalışıyoruz yani yarın sosyalar mı kuramıyoruz ne
Almanya'da ne Türkiye'de o yüzden öyle bir süreç
yasamamız lazım ki toplumsal fikir olarak anti
İnkılık, yasaklar olarak değil. o toplumdaki yasaklar
olarak değil. toplum içindeki mekanizmalarla anti
İnkı, anti soven. duygular anti savaşçı anti
seksis duyguların o toplumda egemen düşünce tarz-
ları insanların kafasında egemen düşünce tarzlarının
olabildiği bir toplum olmalı. yani yeni bir kültürün
egemen olduğu bir toplum. Elbette ben bundan çok
uzak olduğumumu düşünüyorum. Çok küçük bir örnek
vermek istiyorum. Mesela barış kültürü diye bir terim
kullanılıyor bugün, ne diyoruz yani hepiz bes asos
bes yukarı barışı savunuyoruz. Ama bugünkü tarımba-
nan barış kültürü, kendisi aslında bir savaş kültürü.
hale. Çünkü o barış kültürünün anlatımında insanlar
tehditlerle harekete geçiriliyor. Deniyorki ^{ne yapacak} kafana bom-
ba düşer barıydan yana ol". Bugünkü var olan bütün

yapılmamış toplum içindeki buşu ne kadar oluşturu-
muş zor mekanizmalarıyla, tehdit mekanizmalarıyla
yani çocuğun "yemeyi ye döverim" dersen şimdi
insanlara barıştan yana ol, savaşa karşı çık ötürsün
işte "doğayı koru çünkü oron tabakası deliniyor".
Dünya genel bir politik kültür savunma insanları olarada
kominolojimiz ve insanlarla olan ilişkiler zor temelde.
Bence bunları değiştirmenin yollarını bulmak lazım.
Bunları değiştiremediğimiz müddetde elbet çalısız bir
toplumu düşünmek çok zor. yasaksız bir toplumu
düşünmek çok zor, mekber devletler bir toplumu
düşünmek çok zor. Çünkü bugünkü düşünce yapısının
insan ilişkilerini başka türlü ayarlamak imkanda yok.
Hep zor-ürerine kuruldun. Çocuğun daydığı
günden politik yaşamımıza kadar. O acıdan başka
alternatifler arayabilmek bir tehdit kültüründen hata-
katen insanlığın daha başka ilişkiler yaptırınca
kültüründen daha başka ilişkiler kurabileceğini en azun-
dan ütopyanın kafamızda taşıyabilmek bunu nasıl
olabileceği bir tartışmayı sürdürebilmek lazım diye
düşünüyorum. O acıdan geleceğin düzeni insanlığa rağmen
bir düzen olmalı. Çünkü şöyle bir aceliyetle olmamak.
ya, biz bu dediğin mantık çok uzun sürer. Elbette, bir
insanın yaşamı çok kısa insanlığın yaşamına nazaran
çok kısa o acıdan tümit ettiklerimiz düzeni illa
kendi yaşamımız çerçevesinde gerçekleştireceğiz diye iddia
bir yaşamın olmaktan daha çok, bence belli yapı-
lanmaları daha sosyalizm kuruluştan sağlama nasale.
insanlar düşüncesinde, insan düşünce çerçesinde insan
ilişkileri kuruntaları kuramazsak sanıyorum böyle bir sos-
yalizm kurulduktan sonra biz de buna ancak kızıl ordu-
larla KGB'lerle bu tip olmaması gereken, sosyalizmle
ostunda bağdaşmaması gereken çağ dışı, korkunç yaptırma
korkunç yapılarla, mafyoz yapılarla korumak için uğraş-
mak için karşı karşıya kalırız. Kendi kendimizi keseriz,
soru anlarında. O acıdan Türkiye'deki sosyalizm benim
kişisel görüşüm sadece sosyal bir devrimin, sosyal

bir değişimin değil aynı zamanda kültürel bir değişimin sonucu olabilir. Ve bu kültürel değişimde işte bir devrimin yaptığı bir kültür devrimi değil, bu devrim için verilen, ^{veyahut} sosyalizm için verilen mücadeleden daha bugünden başlayan daha kapitalizm içinde insan düşüncesini ve onun yapılandırılması ve davranışını değiştirme hedefinde bir mücadele olabilir diye düşünüyorum.

Bunun önemini şöyle değerlendiriyorum: Artık olduğu insanlığın ekonomik sorunlarının olduğu Türkiye gibi bir ülkelerde, Avrupada haydi, haydi. İnsanların temel ihtiyaç diye tanımladığımız ihtiyaçların sadece ekmele iş ve kapasinde bir sata olmadığı düşüncesindeyim. Türkiye insanının da tercihleri, politik tercihleri ve sadece bunların belirlemediği düşüncesindeyim. Yani sadece bir ekmele için, sadece bir er için, sadece iş yeri için insanların yaşamlarını ayarlamadığı düşüncesindeyim. Bunların sorun olmada anlamında söylemiyorum, bunlar çözümlenmesi gereken insanlığın en temel sorunları ama insanların hakikaten kültür, dilsel örgütlülük gibi daha başka ihtiyaçları da var. İnsan hakkı olmakta öteye ekmele gibi ihtiyaçları var. Bunlarında var olabilmesi koşulların düşünmek lazım.

Buradan hareketle, o yüzden Mahir Gökdağın seçimi çok ilginç buluyordum. Belki bugün olabilir. Devlet, bürokratik bir merkez devlet tek seçeneğimizdir yoksa, bir desentralize bir devlet bir sivil toplum mümkün müdür. Bunun modelleri olabilir mi? Bunları belki tartışarak bilmek iş olur. diye düşünüyorum.

Bütün bu tartışmalarda şöyle bir temel sorunda görüyorum marksistler açısından, kendi partilerimiz açısından kendi sivil toplumlarımız açısından. Mücadelede elbette mücadeleye ettiğimiz düzen ötüründe bir engel, bunun yönetimi ötüründe bir engel. Ve mücadelemiz biçimleri ve yöntemleri ve içerikleri ilk aşamada nasıl bir toplum ilişkisinden daha çok bu toplumun ötüründeki engel olan yapıyı, yönetimi, devleti nasıl düşünürüz de

Sınırlarını bir düşünce biçimi oluşturduk, yani içeriklerden çok bir iktidar mücadelesi konusuna geldik. Ben de bu komünistler için büyük bir sorun diye düşünüyorum. Bu hem onların siyasi yaşamında bir sorun, yani parti içi yaşamı dediğimiz yaşamda bir sorun. Çok salt bir yönetim mücadelesi yönetimlerin değişmesiyle partilerin içerisinde sol içerisinde bir şeylerin değişebileceği imajı ile sürdürülen yeniden yapılanmaya kapalı bir mücadele biçimi. Hemde toplumlar için böylesine sorunlu bir biçim diye düşünüyorum. O'ndan bu olayı tekrar bir düşünmek lazım. Şöyle bir mantık bizde gelişti yaptığımız her şey rasyonel olmak yaptığımız her şey işte belli insanların etrafında toplanılabilmeli, insanların hoş görüşünü alabilmeli gibi görüşlerimiz var. Öyleki sanki Karl Marks'da 'Kapital' yazarken, şu kitabı yazıyordum biraz 'İş Para bulup satarım köşesi dâverim gibi yazmış bir psikolojiyle dönüyor yaptığımız her işin sanki bir sorun olması gibi utopyalardan uzak bir yaşam biçimine geldik. Bunlarda kendi ilişkilerimizde sorun olarak görüyorum. Ben de böyle düşünce-lerimi özetlemiş oldum.

DWS 8074 "Zerkow"

Bilent Acme 2:

Ben özellikle su konuya değinmek istiyordum.
Şimdiye kadar sosyalist harekette olsun sosyalist
ülkelerde olsun, yapılan teorik ve pratik yanlış-
lıkların hep tarihsel zorunluluklardan kaynaklandığı
ve tarihsel kusatılmışlığından kaynaklandığını.
Bunun nesnel bir zorunluluk olduğu söylendi.
Ben bu görüşe katılmıyorum. Örneğin son olarak
komünar arkadaşlarımızdan biri olan Eniş
Arkadaşımız şöyle dedi: İlk olarak acil sorun sosyalist
ülkelerde üretimin arttırılması ve temel ihtiyaç-
ların giderilmesi ve bunun için önce
gerçekleşmesi tirilmesi için örneği demokrasiden
tariz verildi, Proleterya diktatörlüğünün ve
Proleterya demokrasisi değil de diktatörlük yan
Öne ~~çık~~ çıkardı, ben bu görüşe katılmıyorum.
Çünkü, belli bu hedeflere daha kısa yoldan
daha çabuk ulaşak görevlerin ortaya çıkması bu
hedefe bire bir hizmet etme ~~değ~~ görevlerin
ortaya çıkması ve gelişmesi için bile demo-
krasi birincil olarak gereklidir. Bir zamanlar bun-
dan 80 yıl öncesinde ^{üzeri} hiç daha tartışılmadan
görevlerinin ne olduğunu dahi bilmeden
efendim ~~dediğim~~ bir Buharin Gramsci
üzerinde ^{nem} kurmuş bir çizik attığımız bu sol-
yalist yazarların görevlerinin bugün ya bu
adamlar bazı konularda doğru söylemişti, diye
tartışılması hatta bugün sosyalist ülkelerde
~~ve~~ sosyalist hareket içinde gelenen noktada da
bunların zamanında savunduğu, bazı görevlerin
~~geçer~~ geçerli olabileceğinin bugün söylenmesi,
en azından bu gerçeği açıkça gösterebiliyor.
Oyun için demokrasiye ve bence bir süre kısa
yoldan ulaşmak, ^{veya} dediğim üretimin arttırılması ve

temel ihtiyacların saglanmasi gibi amaclara kisa
yoldan ulasmak bir birinin karsit. seyler degildir.
Aksine bir birini tamamlayan seylerdir. sanki
biz elimizde iktidar varmis, ve demokrasi olursa
hemen onur elimizden kaciri verecekmisiz gibi
bir his icindeyiz. Oysa Lenin "Proletarya devrim
ve devlet" kitabinda soylenebittir. "Devrimden
sonra ~~Prode~~ Proletarya, burjuvazinin gorusunu ideoloji
olarak ^{varligini} ~~silindirecektir~~. Eger senin ideolojik anlamda
bunu yenibilmenicin, herseyden once ondan daha
gelistikin bir ideoloji uretebilmen gerekmektedir. ~~Yorum~~
yani burjuvazi artik simpsal olarak belki varligin
korumayacak, belki kucuk meta uretimini var olacak.
Ama burjuvazi yasam felsefesi olarak insanlarn
ruhuna iglemis olarak kalacak. Bunun yenilmeside ar-
cak demokrasi olarak da gelistiren, guclendirilen go-
ruslerle olur. Veyahutta sen belli gorusleri kusitla-
rsin, belli goruslere olarak tanimsan hic bir zaman
bu gelistikin ideolojisi yarutamazsin. Bunun soyle-
yeyim. Ve Gorbacov'un soyledigi bir soz var
ben buna tamamiyle katiliorum. "Yapamadikmiz,
ve yaptik yaptikmiz her seyde bir nesnellik bahane-
si gosteriyoruz. Ve nesnellik boyle gektiri vordur diyo-
ruz. Acikcası burada ben dogru bir tavir olarak
gormuyorum. Aksine biz bunu yapamadik, bunun-
kis yaptik denilebilmedir, acikca bu soyluyorum.
Sonra yine ayni arkadas, ses dedi Viyetnam
icin bir örnek verdi. Dedi, Viyetnam artik
askerlesmis bir toplumdur. Burada demokrasiyi
uygulayamazsiniz dedi. Ve insanlar artik buna hazir
degildir, ruhsal olarak. Ben bu gorusede katilmiyo-
rum. Canki askerlikte bile bir yer ne zaman ne
salilde saldirilacagi konusunda degisik gorusler vardir.
Bu goruslerin dile getirilebilmesi, tartisilabilmesi bile

demokrasi anlamına gelir bu anlamda bence insanlar demokrasiye her zaman için getkındılar ve hazır dırlar. Bunun söylemek istiyordum. Mahir arkadaş, güzel bir şekilde dile getirdi tahmin ediyorum. Proletarya tek insan değildir, ~~tek~~ milyonlarca insan vardır bunun içerisinde ve birden fazla görüşlerin olmasında her zaman doğaldır.

Sonra Ahmet Kacmaz arkadaşın bir çok sesine katılmakla birlikte, sosyalizmde ilde tek parti, ilde de fazla parti anlamına gelmiyor bu söylediklerim dedi. Afanış anlamında olabilirim. Bence bu konuda hiç bir keşmek yapılmamalıdır. Hele Türkiye gibi bu kadar sınıfsal çeşitliliğin ve bu kadar çeşitliliğin olduğu bir ülkede birden fazla partiler olmaya bilir, eğer halk konsanüse varabilirse ve halk bu konuda kararlılık gösterebilirse denlerin yalnızca bir hipotez varsayın olmanın ötesinde hiç bir pratik geçerliliği yoktur. Açıkça söylemeliyim benim görüşüme göre, sosyalizmde birden fazla parti de var olacaktır. Bunun Türkiye olarak bunun Türkiye'de maddi olarak koşulları yoktur. Bu konuda en ufak itiracime maydan verilmemelidir. Ben bu anlamda Erdal arkadaşın söylediği görüşlere katılıyorum. Sosyalizmde her şey insan için ilkesi ön planda olmalıdır ve ben daha da bunun geliştirerek sunu demek istiyorum. İnsanın dünsel, kültürel, bedensel her türlü gelişiminin önündeki engelleri kaldırarak bir yönetimi olmalıdır. Sosyalizm. Ben bu görüşü savunuyorum. Ve daha öncede ittifaklar potifikasyonunda yaklaşırken 4 ten örneği verildi, bu çok güzel bir örnek. Bizim dışımızdaki sınıfsal kesimler bizimle belli bir yer kadar gidecek ondan sonra kendilerini yolda bırakabilecekler, başka bir deyişle belli bir hedefe

kadar kullanabildiğimiz enayiler olarak kabul ettik.
Bu yanlış bir yaklaşımdır. Eğer biz belli bir
çözümün yanına ~~isek~~ ^{isek} belli bir sosyal
grupla gitmek istiyorsak, ben inanıyorum ki bun-
ların çıkarlarında ~~istek~~ ^{istek}le sarmalından O rıza
kadar o istasyona kadar, bunların çıkarlarında ~~istek~~ ^{istek}le
le sarmalındadır. Son olarak bir noktaya sosyalizm
değineceğim: Sadece bu demokrasi anlayışını ~~demokrasi~~
geldikten sonra nasıl demokrasi kuracağız biçiminde
değil aksine öğütlerde, ~~her~~ ^{her} öğütünde, insan
olayına yaklaşımda, insan faktörüne yaklaşımda
bile kendini göstermesi ~~gerekli~~ ^{gerekli}: Gerekli olan ~~insan~~
Bu ~~anlamda~~ ^{anlamda} bile ~~gerçekten~~ ^{gerçekten} sosyalist hareket
insan faktörüne yaklaşımda çok büyük hatalar yap-
maktadır. Yaşanan birçok pratik örnekler bunu açıkça
da göstermektedir. Bu anlamda ben bu konuya
da özellikle işaret etmek istiyordum. Gönlüğlerim
bundan ibaret.

Doğan Gönenç ! 1. 6 söz alan

Sonradan tartışmaya katılan arkadaşların düşüncelerine atıflar yaparak başlıyorum. 1. Ben en çok rahatsız eden şeylerden bir tanesi bu tür tartışmalarda seminerlerde, dînyamızda veya çağımızda gelişen bilim ve teknolojinin başlı döndürücü hızının bunun düzeyinin ve toplumsal sınıfların emekçilerin insanların, özellikle geri kalmış veya gelişmiş dünya ülkelerindeki insanların yaşamına yapmış olduğu yansımaların abartıldığı düşüncesindeyim. Şöyle bir örnek vermek istiyorum. Ben mesela MAN'de çalışıyorum, MAN işte geçen yıl dünyanın kamyonunu seçilen bir kamyon üretti. En son teknoloji ile ve dünyada en çok satılan kamyon o ben işçi olarak orda "MAN" in her hangi bir yerinde çalışarak kendi yaşamında ileride böyle bir değişim görmedim. veya yapmış olduğum işleri hafifletici bir şey de görmedim. Tam tersine örneğin ben kontrol evinde çalıştığım için kamyonlar elimizden geçiyor. Çünkü bu kamyon çıkarıldıkça şimdi 2 kamyon çıkarılmaya başladı hatta değini yerinde ise köpekler gibi içi süpürüyorlar. yani 3. kamyonunda çıkartılmaya zorlanıyorlar. Yani bir arkadaşla oturup kahve içeniz. Tam tersine teknoloji geliştikçe bant hızlandı bu bantta biz de yaşamı sürdürmek zorundayız. yoksa sürekli düşüyoruz "ere gidebilirsin, sana ihtiyacımız yoktur, kapıda bir süm bekleyen var" deniyor. Şimdi ben anı yaşıyorum o zaman bilim ve teknoloji geliştikçe ise insanların yaşam düzeyini değiştirmek ise pekala

İşü sınıfının yaşam düzeyini hiç deyiştirmedi.

Bizim yaşam düzeyimizde ileri birsey olmadı.
Tamam Tr geliştii, bilgisayar geliştii ama, belkide

dönemimide çağımızda çalışabilmek için çalışabil-
mek için eskide oranla biraz daha fazla bilmek ge-
reliken öñeden mesleki bir insanda her hangi
bir yerde iş yap çalışıp yaşamını kazanebiliyordu
ama bugün mesleki insanlar veya bir takım ser-
leri öğrenmemiş insanlar ne yapacaklar temizlik ile-
rinde çalışmak zorunda kalıyorlar. Bu anlamda bilim
ve teknoloji geliştii insanlardan daha fazla bilgi
istiyor ama bu su arkama gelmiyor, insanların
yaşam düzeyi eskisine oranla dahada ilerledi. Bana
öyle geliyordu bu dünyanın yapılanmasındaki çelişki-
ler üzerinde gelişen bir şey ve bari dünya ilke-
lerinde bari insanların yaşam düzeylerinde ardıları-
nın, devletlerinin işyerlerinin hatta özel yaşamlarının
organizasyonunda bir takım değişiklikler yaptı, bunları
başınıla red edemeyiz. Hatta onların daha iyi
yaşamaları için de bir takım değişiklikler yaptı.
Öñeden adamın arabasında telefon yoktu, şimdi
Mercedesinde gidip telefonla iş hallediyor. Ama
siz kalkan değikine Türkiye'de Kürdistanın her hangi
bir yerinde köyünde veya şehrindeki insanda
yaşam düzeyinde bir sürü değişiklikler yaptı.
Ben geçen yıl ilk defa Kürdistan'a gittim, Urfa'ya
gittim. Vallahi korktum, insanlar orda görünce
bilim ve teknoloji öyle olduğunu veya düşünce
A. Söylemezöğü arkadaşda söyledi "Türkiye bundan
çok uzak değil" felan dedi o arkadaş bayagi fantastik
bir arkadaşdı.

Ben kendik ordaki insanların giyim kışanların
görmeye veya yazan şartlarını görüncce. Afedersiniz
ama insanların evinde ne çok doğan diyor.
Bunları görmek gerekir diye düşünüyorum.
Yine bir şey sosyalizmin 'insanlık barışa
veya coğulcu olman doğrultusunda bir takım
söğlelerde bulunuldu. Sindi sum keslikle kabul
lenmek gerekir. Sosyalizm hiç bir zaman için
anti demokratik bir düşün değildir. Elbette
kapitalizmden daha demokratik bir düşün olmak
zorunda. Veya sosyalizmin teorisyenleri veya önderleri
bunu överseler bunı savunuyorlar. Ve sosyalizm
de geçekten böyle bir düşün. Anna Sosyaliz-
min değişik ülkelerde iden eğilim. Erkiner arkadaş-
ların değindi buna, değişik ülkelerde doğuyor
büyük bir Almanya'da olacak sosyalizmle
kalbin Afrikanın herhangi bir ülkesinde mahrumiyet
bolgesinde olacak bir devrimle, ~~so~~ devrimin sunaca-
ğı sosyalizmle Batı Avrupa'da olacak bir
devrimin insanlara sunacağı şeyler farklı şey-
ler olmak zorunda veya o ülkedeki yasa-
nın ekonomik sosyal düzeyden bağımsız
olarak ele alınamaz. Bu anlamda o toplumların
sosyal olarak kurulumları olduğu düzeylerde
özellikle faktörler oluyorlar. Sosyalizmin 'insanlara
neler sunacağı açısından (Bunu görebilmek
gerekir. Diğer bir şey, barışçılık, ben yine bu
barışçılık olayında çok sosyal kavramlardan biri-
si olarak görüyorum. Barış bana göre bir içi-
ye göre değişik bir anlam taşıyor, diğer
toplumun her hangi başka bir alanında edisan/

böyle de megalimde burjuvarinin temsilcilerin-
den bir insan için, Helmut Kohl'la benim
barış anlayışım değişik şeyler. Onun savunması
olduğu barış, işçi sınıfı ile emperydir
güçler yani insanların omurunda kene olan
insanlarla onlar tarafından sömürülen insanlar
arasında bir barıştan söz ediyor o insan.
aynı şekilde uluslararası barış konusunda da
onların çok işi nizetli olduklarını sanıyorum
ben. Bunu görebilmek gerekir benim anlamış olduğum
barışta daha başka şey. İnsanın daha işi-
ye daha fazla görebilmesi için onun önünün açıl-
ma bilmesi için sosyalist insanlarda oluşacak
kültürel birikim sonucu oluşacak bir şeydir.
barış. Sistemler acı barış kastediliyorsa, ben
burda büyük bir yanlış olduğu konusunda
Sistemlerin toplumların düşünme bu şekilde
oldu. Ve kaçınılmaz olarak günümüzde belirli bir
yönüne giden yasanı da kaçınılmaz olarak bu sistem
ler arasında da sürekli bir yarış ve kıran kırana
bir mücadele olduğunda görmek gerekir. Toplumun
her alanında bu böyledir. Birde çoğulculuk
olay var yani çoğulculuğu kimse reddedemez ama
neye kadar kimseler için, neyi savunuyoruz biz -
Acaba şöyle bir soru sormak istiyorum ben size
burda. Hilton otelinde burjuva çevreler tarafın-
dan yapılan bir toplantıda sosyalistlerde
bu çoğulculuğun içerisinde girmeli midir? tartışması
yapıldığını bizim burda yaptığımız kadar. Bu tartışma
ya dahil ettiklerimiz kadar. Ben o düşünceye değilim
onlar daha başka barışlardan veya çoğulculuktan
bahsediyorlar. Ama biz burda kaliteli burjuva
güçler de kapitalist güçlerde bu soyalsiz çoğulculuğun

-5-

İçerisinde olmalıdır. Olmalıdır tartışma-
nı yapıyorum. O insanlar anti sosyalist insanlar
ve sosyalizme de ~~ettirir~~ ellerine geçirmiş oldukları
en ufak olarlarda sosyalizmin önünde ayak
bağı olmak için hep de bizzat ona karşı eylemlere
gelemek için hazır olacaktılar. Lenin ~~ve~~ işte işi
söylerken çok haklı idi. Biz devrimizi yaptıktan
sonra burjuvazi devrimini yok etmek için devimi
öldürmek için eskisinden daha çok saldıracaktır.

Trotsky.

Load

↓

Enter

↓

and a -

dediği zaman çok haklıydı "iki taktikte". Bu
anda biraz fantazilerimizi sanıyorum nesnel temel-
ler üzerinde kurmamızı gerektirir. Yoksa kurmak
istediğimiz sosyalizmde, uğruna vermiş olduğumuz niica-
delelerde çok başarı olacaklar. Bu anlamda Mahir
Sıyan arkadaşlar Ahmet Kaçmaz ve diğ. oğlunda
Erdal Talu arkadaşında bunları biraz netleştirilmesi
gerekir çoğuhalde kinder için nereye kadar. Sınır-
nı belirler. Bunları tartışmada sanırım pek bir şey
çıkaramayız ortaya. Tartışılan konulardan bir tanesi
burjuva demokrasisi, sosyalist demokrasi deniyor.
Burjuva demokrasisinin daha ilerisinde olan bir düzen
olmalıdır. Buna göre burada bir netleştirme gerekiyor.
Hangi ülkede göre, Batı Avrupada yaşanan burjuva
demokrasisi aynı şeyleri acaba o zaman ülkemiz

dedi burjuva demokrasisi ~~istemi~~ istesekce isteme-
 sektedir ^{zaten bu} böyle olacaktır sosyal yapı bu. Ülkemiz
 ye yasanın dağın yerinde ix ben burjuva
 demokrasisi olduğunda inanıyorum. Türkiye'de
 burjuva demokrasisinden daha ilerde bir şey olması
 gerekir. Gerek kalmıy, ülkelerde gerek kültürel gerek
 toplumsal, sosyal, ekonomik olarak oluşumları bu
 ülkelerdeki kurulacak sosyalist demokrasilerde de yapıyor
 büyük etkiler yapıyorlar bizzat ona belirliyor biz
 hiç bir zaman sosyalist insanlar olarak insanların
 temel hak ve istemlerine, taleplerine yaşam düzeyleri-
 nin geliştirilmesine, iyileştirilmesine karşı
 çıkmıyoruz ama toplumsal oluşumlarında gözet-
 mek zorundayız. Siz katkin bugün Batı Avrupada
 yasanın burjuva demokrasisinden hala ileri bir demokra-
 siyi Türkiye'de kurmaya çalışın bakalım kurabileceğiniz
 Ama bu görebilmek gerekir. Yıllarca Osmanlı despotizmi
 inden bugüne kadar böyle bir toplum yaşamıyız.
 Daha önce kadar ^{biz} sosyalist insanlar olarak
 bir birimize karşı bizzat planlayarak kurmuş
 oluyorduk. Biz bu toplumun bir parçasıydık değilim
 hadi bizler ^{artık} humanist olduk kendimizi değiştirdik
 geliştirdik ^{artık} buntar olmayacak ama burjuva cephe
 ve değişiklikler olduğu. ^{gizli} batı demokrasileri çok değişik
 oluyor. Gorbacov geldi İTAC'a herkes nerediye etik
 öpeceklerdi. Helmut Kohl dahil olmak üzere ~~ve~~ Almanya'nın
 en seri faşizmin örgütlenmelerine temel hazırlayan insan-
 lardan bir tanesi. Botha Spetler onu karışıklı. Ama
 Gorbacov çıktıktan bir gün sonra orda yıllardan
 beri övünmek yapan bir insana meslek yasağı ver-
 di. Şimdi yani olay sosyal olarak görüldüğümüz
 zaman herhalde büyük yanlışlara düşeriz. Ben şahsımın
 sasmadım yani soruyetler Birtliğinde de bir insan
 kalıp orda sosyalizme karşı bir takım şeyler
 yapmaya kalktığı zaman onun deraz kalmay

yanlışı olurdu. Burada görmek gerekir. Diğer
 bir şey ülkemizde devrim yapacağız diyoruz.
 Yani sosyalizm tartışmalarını öne birazcık
 konmuş olduğundan buraya getirmek gerekiyor. Çünkü
 ülkemizin nesnel koşulları, belirlemeden yapıla-
 cak devrimin en azından bir takım şeylerin
 belirlemeden önce onları şu anda hepsini belirle-
 yemeyiz. Kuracağımız sosyalizmde sosyalizmin tam
 olarak netleştirilemez. Gene her şeyi biz kafamız
 da kurduğumuz şekilde gerçekleştiremiyoruz. Biz
 kafamızda bir takım şeyler gerçekleştiriyoruz
 taktikleri ve stratejik planda ama biz onları
 uygulamaya başladığımız ~~zaman~~ bizim planlarımız
 diğer birçok faktörler tarafından etkileniyor.
 Biz devrimimizi yaptığımızda karşımadaki karşı
 devrimci güçlere ne yapacağız. Bize teslimi
 olacaklar yoksa devrimi yok etmek için başka
 şeyleri yapacağız. Veya uluslararası imperiyalizm
 ve gerici militarizmde o karşı devrimci güçler
 karşı daha önce kadar ~~Reagan~~ Reagan'ın
 ve ~~bugünde~~ bugünde Bush'un yaptığı gibi devrim
 güçlerinin karşısında engel olacakları yoksa ta-
 mar artık biz gençlik iktidar sizin bu-
 yurur bizde size destek oluruzmuş diğerk-
 ler. Bunları görebilmek gerekir. Bu anlamda
 bizim kuracağımız ~~devrim~~ sosyalizm
 yapacağımız devrim de sadece bizim kafamızda
 kurduğumuz faktörler planlarla olmuyor tam
 tersine ilkel güçler dengesine bağlı olan
 bir olay. Bu söylediğim şey özgürlükler
 içinde geçerli tabii. Sindi şeyi görmek
 istiyorum Ahmet Kacarın yoldan komu-
 nizm benim için çok teorik düzeyde kaldı.
 Ben kendisinden rica ediyorum ~~şahid~~ zaten
 2020 hokki istemi, tekrar bu tartışmaların

ve belirlemelerini Türkiye ülke nesnel
koşullarına göre yaparsa sanırım düşünceleri;
komünarda birazcık daha netleşecek kafam,
şeydedi: Ben faşizmi inkarlı insanlık
süçü olarak görüyorum dedi. Ben burada
Mahir Sayan'ın yoldan söylemiş olduğu yani
sömürüde insanlık suçudur, belirlemesine
katılıyorum. ve desediyorum. Çünkü ben
bu görüşü günümüzde faşizm artık
uluslar aras. tekelliliğin getirdiği dev boğutlan
ulaştığı dönemde faşizm kaldırılıp bu tekellilerden
sıyrık bir şekilde ele alınmaz.
faşizmin yarattığı artık tekelli kapitalizm
oldu. Kapitalizm neden tekelli kapitalizm
oldu bunu görebilmek gerekir. Bu tekeller,
kökünden, çünkü artıdan 18M'ini
ve yapacağız dediği sorusunu çok komik
buluyorum. ~~Tekelli~~ sistemin bel kınığını
damarlarını beyin oluşturan bu tekellerin
en oradan belli kılınmadan sanıyorum
sosyalizm fantazminin ayaklar havada
kaldı. Bunu görebilmek gerekir. Faşizm insanlık
süçü ise, faşizmin nesnel temeli olan kapitalizm
de insanlık süçü olabilmeli. Madem inkarlılık,
faşizm vs. türü süflerin kaynağı kapitalizm
değilmi. insanların bugün doğu ile batı,
yeni kuzey ile güney arasındaki farklılıklar
emperyalizmin, kapitalizmin gelişimindeki farklılıklar
değilmi. İnsanlık Afrikada Aşlıktan ölürse
ise, burada ise sefer sürüyor, bu emperyalizmin,
kapitalizmin çarpık gelişimindedir.
Bir ~~anda~~ zamanda Ahmet Kaçmaz'ın yoldan işte
sosyalizm tartışmasının birazcık ülke nesneline
indirilmesi ve sosyalizme gitmek için, sosyalist

düzeni kurmak için yapacağımız devrimde nehi
iurecisi en orunda böyle teorik bir düzeye
söylese ~~ette~~ ben sevineceğim. Kader yoldaş-
dan bunı rica ediyorum. Mahir sayın yoldaşın
söylediği gibi bunu seyre derinlemek istiyorum
komünizmin hernevi 'başlangıçta şöyle bir
şey söylemişti. Ülkelerin özgürlüklerine göre
sosyalizmde bir şey yok dedi. Yani sosyalizm
tanımı vardır. Ve ülkelerdeki sosyalizm bu
genel tanımak uyumak zorundadır gibi bir
şey çıkıyor ortaya, ben pek de öyle
bir şey görmüyorum. Dünyadaki sosyalist
ülkelere sosyalist sistemlere bakarsanız zaman
hatta tek tek ~~ülke~~ komünist ülkelerdeki, sosyaliz-
mi kurmak isteyen komünist partilerine bakarsanız zaman aralarında bir sürü farklılık-
lar var. Hatta